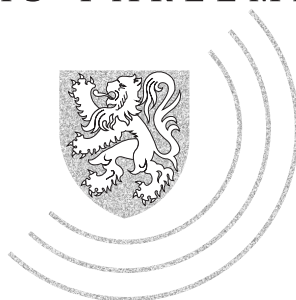

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

22 februari 2005

BELEIDSNOTA

Leefmilieu en Natuur

2004-2009

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heer André Van Nieuwkerke**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heren Wim Van Dijck, Frans Wymeersch;

mevrouw Hilde Crevits, de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege;

de heer Karlos Callens, mevrouw Stern Demeulenaere, de heer Patrick Lachaert;

de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John Vrancken, N.;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heren Frans Peeters, Jan Verfaillie;

de heer Jean-Marie Dedecker, mevrouw Dominique Guns, de heer Paul Wille;

de heren Herman Lauwers, Jacky Maes, Ludo Sannen.

Toegevoegde leden:

de heer Rudi Daems;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

139 (2004-2005)

- Nr. 1: Beleidsnota
- Nrs. 2 tot 4: Met redenen omklede moties

INHOUD

	Blz.
I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER	4
I.1. Omgevingsanalyse	4
I.2. Beleidsvisie en algemene strategische doelstellingen	5
I.3. Thematische strategische doelstellingen	6
I.4. Conclusie	7
II. BESPREKING	7
II.1. BELEIDSVISIE EN ALGEMENE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
II.1.1. Tussenkomsten van de leden	7
II.1.2. Antwoord van de minister	22
II.1.3. Replieken van de leden	26
II.2. THEMATISCHE DOELSTELLINGEN	27
II.2.1. Lucht- en klimaatbeleid en nieuwe technologie	27
II.2.2. Afvalstoffenbeleid en milieubeleidsvereenkomsten	29
II.2.2.1. Afvalstoffen	29
II.2.2.2. Milieubeleidsvereenkomsten	32
II.2.3. Bodembeleid	33
II.2.4. Waterbeleid en mestactieplan	35
II.2.4.1. Waterzuivering en integraal waterbeleid	35
II.2.4.2. Mestactieplan	40
II.2.5. Geluidsbeleid	42
II.2.6. Natuur- en bosbeleid	42
II.2.6.1. Natuur- en bosgebieden	42
II.2.6.2. Duingebieden en kustzone	47
II.2.7. Milieu en gezondheid	47

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009, ingediend door de heer Kris Peeters, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, op 16 december 2004 en 13 en 20 januari 2005.

Naar aanleiding van de bespreking werd een met redenen omklede motie ingediend door mevrouw Marleen Van den Eynde en de heren Frans Wymeersch, Stefaan Sintobin, Wim Van Dijck en Pieter Huybrechts (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 139/2*), door de heren Erik Matthijs, Patrick Lachaert en Jos Bex, mevrouw Hilde Crevits, de heer Bart Martens en mevrouw Stern Demeulenaere (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 139/3*) en door de heer Rudi Daems (*Parl. St. Vl. Parl. 2004-05, nr. 139/4*).

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

De heer *Kris Peeters*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, geeft toelichting bij de beleidsnota. De minister laat vooreerst opmerken dat hij ervan uit gaat dat de bespreking in de commissie handelt over de definitieve, bij het parlement ingediende versie van de beleidsnota en niet over andere versies. Sommige volksvertegenwoordigers maakten reeds opmerkingen over standpunten die niet in de nota voorkomen.

I.1. Omgevingsanalyse

De kaarten van het Vlaamse Gewest zijn wat ze zijn. Het gewest is dicht bevolkt en sterk industrieel ontwikkeld. Het bruto binnenlands product per hoofd en het welvaartspeil zijn hoger dan het Europese gemiddelde, wat heel positief is. Vlaanderen telt 6 miljoen inwoners op 13.500 vierkante kilometer, dat is meer dan 440 inwoners per vierkante kilometer. Daarmee is Vlaanderen ook een van de dichtstbevolkte regio's in Europa. Een vierde van het grondgebied is volgebouwd of bestaat uit zeer dichte netwerken van wegen, spoorwegen en waterwegen. Daarenboven kent Vlaanderen een sterke industrialisatiegraad en is de landbouw er vaak intensief en niet grondgebonden.

Ten slotte vormt Vlaanderen samen met Nederland ook de poort van de Europese Unie op de wereld via zijn grote zeehavens. De nog steeds centrale ligging ten opzichte van het economisch hart van Europa zorgt ook voor een hoge verkeersdichtheid. Over deze elementen is volgens de minister weinig discussie mogelijk; ze stonden ook al in eerdere beleidsnota's. Er is al gezegd dat deze informatie niet relevant is, maar de minister is van het tegendeel overtuigd.

Dit alles maakt het immers moeilijk om het Vlaamse Gewest louter op het gebied van milieukwaliteit te vergelijken met andere Europese landen en regio's: per probleem moet telkens het geheel worden bekeken. Een vergelijking van Vlaanderen met de rest van Europa op een aantal strategische milieukwesties – onder meer voortbouwend op de structurele indicatoren in het kader van het Europese Lissabonproces – illustreert voldoende deze problematiek.

Dit betekent volgens de minister echter niet dat Vlaanderen geen ambitieus milieubeleid nodig heeft. Daar mag de discussie omtrent de doelstellingen van de beleidsnota, het regeerakkoord en andere plannen niet over gaan.

Uit de laatst beschikbare toestandsbeschrijving, het eerste deel van de beleidsnota, blijkt dat het milieu in Vlaanderen op bepaalde punten verbetert en op andere punten niet. Dat is ook de conclusie van het rapport MIRA-T 2004. Het zou trouwens erg zijn, mocht na er na zoveel jaren van intensief beleid geen beterschap zijn.

De inspanningen van de bevolking, de landbouw, de industrie en de overheid tijdens de laatste decennia werpen hun vruchten af en dat stemt hoopvol. De toestand verbetert, maar te traag om een duurzame toekomst voor de volgende generaties te verzekeren. Dat is de uitdaging waarvoor het beleid in deze regeerperiode staat. In deze omstandigheden blijft het immers een belangrijke uitdaging om een hoog niveau van milieubescherming en bescherming van de menselijke gezondheid te verzekeren binnen de context van duurzame ontwikkeling. Dat realiseren is het uitgangspunt van de voorliggende beleidsnota.

De grensoverschrijdende aard van de milieuproblematiek maakt het noodzakelijk om globale oplossingen na te streven. De minister heeft een aan-

tal internationale conferenties mogen bijwonen, waaronder de VN Millenniumverklaring in 2000 en de Wereldtop voor Duurzame Ontwikkeling in Johannesburg in 2002, waar het kader werd geformuleerd waarin het leefmilieu wordt benaderd als een van de drie pijlers van duurzame ontwikkeling en waarin de nadruk ligt op een snellere en betere implementatie van de afspraken.

De Europese Unie is de voornaamste bron van de Vlaamse milieuwetgeving. Voorbeelden van Europese richtlijnen met grote impact voor het Vlaamse beleid zijn de kaderrichtlijn water, de MER-richtlijn (milieueffectrapportering), de nitraatrichtlijn, de NEC-richtlijn (nationale emissieplafonds), de habitatrichtlijn, de vogelrichtlijn en de afvalstoffenrichtlijnen. Mochten bepaalde doelstellingen niet duidelijk zijn geformuleerd in de beleidsnota, dan is dat zeker in al deze richtlijnen gebeurd.

Andere bakens voor het Europese leefmilieubeleid zitten vervat in het zesde Milieuactieprogramma (milieubeleid tot 2010) en in het proces van Cardiff ter integratie van leefmilieuaspecten in andere sectoren (gestart in juni 1998). De Europese Raad van Göteborg (juni 2001) voegde een leefmilieudimensie toe aan de sociaal-economische dimensies uit de Lissabonstrategie (maart 2000), en creëerde aldus een Europese strategie voor duurzame ontwikkeling. Dit proces zal in het voorjaar van 2005 geëvalueerd en mogelijk bijgestuurd worden.

Omwille van de specifieke Vlaamse context, gekenmerkt door een hoge milieudruk, kent Vlaanderen reeds vele jaren een vooruitstrevende en vergaande milieuregelgeving. Het Vlaamse gewest was een van de eersten om een degelijke milieuvergunningenreglementering in te voeren. Het milieuhygiëne-recht, met als belangrijkste pijlers Vlarem (Vlaamse reglementering milieuvergunningen), Vlarebo (bodemsanering) en Vlarea (afvalvoorkoming en -beheer) zijn belangrijke vooruitstrevende wetgevende initiatieven van Vlaanderen. Het milieubeheersrecht beoogt het natuurbehoud en de landschapsbescherming.

1.2. Beleidsvisie en algemene strategische doelstellingen

Het Vlaamse beleid inzake leefmilieu en natuur streeft naar een hoog beschermingsniveau voor de huidige en toekomstige generaties. Dit gebeurt via de bescherming van mens en milieu, de duurzame

aanwending van de grondstoffen en de natuur, en het behoud en de bevordering van biologische en landschappelijke diversiteit. Dit zal volgens de minister inspanningen kosten, die het ook in het verleden heeft gekost.

In dit streven moet volgens de minister expliciet rekening worden gehouden met de Vlaamse sociaal-economische context. Het maken en toepassen van milieubeleid en milieurecht in een regio als Vlaanderen is van een totaal andere orde dan in veel andere regio's in Europa, die veelal minder dichtbevolkt en minder industrieel ontwikkeld zijn. In de vormgeving van het gewestelijke beleid en de gewestelijke regelgeving moet hiermee rekening worden gehouden.

Daarom wordt resoluut gekozen om tijdens deze legislatuur de leefmilieu-inspanningen te richten op een hoog niveau van milieubescherming en bescherming van de menselijke gezondheid binnen de context van duurzame ontwikkeling, waarbij gestreefd wordt naar een evenwicht tussen ecologische, economische en sociale aspecten.

Overleg met en participatie van alle actoren moet een draagvlak creëren voor een milieubeleid dat daadwerkelijk maatschappelijk wordt aanvaard. Dit is voor de minister heel belangrijk: er zijn diverse voorbeelden van aspecten van het beleid waarvoor nog extra inspanningen noodzakelijk zijn om een draagvlak te creëren.

Een effectieve en efficiënte aanwending van de beschikbare middelen moet garant staan voor het uitvoeren van de strategische doelstellingen. De minister heeft de term ECO-milieubeleid geïntroduceerd. ECO staat voor "efficiënt, coherent en overlegd", wat erop neerkomt dat de Vlamingen en de Vlaamse overheid als partners zullen participeren aan het beleid.

De minister streeft naar meer milieuresultaat met minder overbodige regels, wat zich vertaalt in een aantal zeer duidelijke uitgangspunten. Het beleid is gericht op integratie. Het gaat niet alleen over het domein leefmilieu en natuur, maar ook bijvoorbeeld over mobiliteit en verkeer, waar zich een belangrijk probleem situeert inzake de uitstoot van CO₂. Het beleid moet openstaan voor participatie en moet maatschappelijk gedragen worden. Het is de taak van elke politicus om voor zijn beleid een maximale participatie te beogen en een zo groot mogelijk maatschappelijk draagvlak te creëren.

Het beleid wordt ook gebaseerd op subsidiariteit, waarbij naast het Vlaamse ook het provinciale en gemeentelijke niveau een belangrijke rol spelen. Er moet worden uitgegaan van een optimale instrumentenmix, met sociale, fiscale en economische planinstrumenten. Het is evident dat alles goed voorbereid en geëvalueerd moet worden. Maatregelen die niet werken, moeten niet langer behouden blijven. Als gesubsidieerde projecten niet of niet naar behoren verlopen, heeft de bevoegde minister de verantwoordelijkheid dit te bekijken en in overleg te heroriënteren. Ook meer rechtszekerheid en een degelijke handhaving zijn belangrijk. Het beleid moet economisch, financieel en wetenschappelijk onderbouwd zijn, en Europees en internationaal georiënteerd.

I.3. Thematische strategische doelstellingen

Op het vlak van het klimaat- en luchtbeleid neemt Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid inzake de emissie van broeikasgassen en onderschrijft het de Europese strategie voor een verdere verbetering van de luchtkwaliteit. Indien engagementen worden aangegaan, moeten ze worden nagekomen. De minister verwijst hierbij naar de problematiek van de energieheffingen en het degressief maximum. De Vlaamse overheid komt zijn engagementen na, maar dan moet elke partner, bedrijven en anderen, ook zijn engagement waarmaken.

Het is belangrijk de doelstellingen duidelijk te formuleren. De minister verwijst als voorbeeld naar de post-Kyoto-doelstellingen. Het is belangrijk te weten of het, rekening houdend met alle elementen, realistisch is de doelstellingen uit te voeren. Iets wat niet-realiseerbaar is, is misschien wel denkbaar, maar niet uitvoerbaar.

Het bodembeleid zal erop gericht zijn de bodemsanering te kaderen in duurzame ontwikkeling. Dit is een grote uitdaging en hierbij zal voorrang worden gegeven aan het verwijderen van risico's voor mens en milieu. Effectieve sanering zal gebeuren door middel van prioriteitsstelling. Waterbodems worden gesaneerd als onderdeel van de bekkenbeheersplannen.

Het waterbeleid is voor de minister heel belangrijk. In het kader van het programmadecreet 2005 (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 124/1-22*) werd al een reorganisatie van de watersector behandeld, maar het integraal waterbeleid bevat nog tal van

andere elementen. De minister vermeldt de volgende krachtlijnen van het integrale waterbeleid: terugdringen van de risico's die de veiligheid aantasten en voorkomen van schade door watertekort, water voor de mens en zijn activiteiten, verdere verbetering van de waterkwaliteit, duurzaam omgaan met water en een geïntegreerd waterbeleid. Er is in de wandelgangen al beweerd dat de minister het decreet integraal waterbeleid niet zal uitvoeren, maar niets is minder waar.

Een nieuw mestdecreet, in overeenstemming met de Europese regelgeving, zal moeten leiden tot een eenvoudiger en meer rechtszeker kader om de milieudoelstellingen te bereiken.

Voor het afvalstoffenbeleid blijft de langetermijndoelstelling het terugdringen van de afvalproductie en de daaraan verbonden milieudruk. Grondstoffen en energie moeten waar mogelijk op een milieuverantwoorde wijze vervangen worden door afvalstoffen.

Ook het geluidsbeleid is een belangrijk element volgens de minister. Wat hinder betreft, vindt de gewone Vlaming geluidshinder een topprioriteit. De verwachtingen ten aanzien van de overheid zijn onderzocht en de Vlaming verwacht dat de overheid direct op ernstige incidenten reageert. In andere situaties wordt van de overheid een eerder participerende rol verwacht. Het beleid inzake geluid zal trachten de door industriële en andere activiteiten veroorzaakte lawaaihinder te beperken. De door omgevingslawaai veroorzaakte hinder zal op een objectieve wijze in kaart worden gebracht en vervolgens worden geëvalueerd.

De langetermijndoelstellingen inzake het natuur- en bosbeleid houden in dat wordt getracht tegen 2010 de vergelijking met andere economische topregio's op het vlak van de biodiversiteit te doorstaan. Het gaat hier om bijzonder ambitieuze doelstellingen. De minister wil de natuur- en bosgebieden voor iedereen toegankelijker maken, het vertrouwen herstellen van de actoren die in de open ruimte werkzaam zijn en, zoals in het Vlaams regeerakkoord staat vermeld, de diverse bestaande instrumenten objectief evalueren. Het accent zou verlegd kunnen worden van een actief en demonstratief overheidsingrijpen naar een eerder aanmoedigend beleid. Volgens diverse bevragingen zou dit aanmoedigend beleid betere resultaten opleveren dan een demonstratief overheidsingrijpen. Om die

redenen zal het verwervingsbeleid inzake bos- en natuurgebieden worden geoptimaliseerd.

Ook wat de relatie tussen milieu en gezondheid betreft, wil Vlaanderen de vergelijking met de economische topregio's kunnen doorstaan. De minister wil de voortrekkersrol die Vlaanderen met betrekking tot het onderzoek naar milieu en gezondheid speelt, in de toekomst verder ontplooiën. De Europese programmering zal hierbij de prioriteiten bepalen. Een doorgedreven harmonisatie met of integratie in het beleidsdomein gezondheid is op dit vlak onontbeerlijk. Bruikbare wetenschappelijke gegevens moeten op een gestructureerde wijze worden gebruikt om milieukwaliteitsdoelstellingen te bepalen. De consequenties van de beleidsalternatieven moeten met elkaar worden vergeleken.

Het is ook de bedoeling van de minister om Vlaanderen op een aantal transities voor te bereiden. Zoals uit recente langetermijnprognoses blijkt, zijn een aantal technologische evoluties of revoluties vereist om tegelijkertijd de emissie van broeikasgassen op wereldschaal te reduceren en de duurzame welvaart te bestendigen of te stimuleren. Deze nood aan innovatieve sprongen blijkt duidelijk uit de vergelijking van de draagkracht van de beschikbare gebruiksruimte op de aarde, de bevolkingsevolutie en de bestaande of nagestreefde productie- en consumptiepatronen. Een innovatief milieubeleid moet Vlaanderen op deze fundamentele wijzigingen voorbereiden.

Het stimuleren van een vergaande ontkoppeling van de economische groei en de milieudruk en het hanteren van milieuregels als hefboom om innovaties te realiseren, moeten Vlaanderen de mogelijkheid bieden om inzake eco-efficiëntie een technologische voorsprong op te bouwen.

Voor een overzicht van de operationele doelstellingen verwijst de minister naar deel 7 van de beleidsnota.

I.4. Conclusie

De voorliggende beleidsnota is volgens de minister dus wel ambitieus. Bij de opstelling werd rekening gehouden met de doelstellingen die op verschillende niveaus, waaronder de Verenigde Naties, de Europese Unie en de Vlaamse overheid, zijn gefor-

muleerd. Wat de doelstellingen van de Vlaamse overheid betreft, heeft de minister een onderscheid gemaakt tussen de plannen die reeds vastliggen en de elementen die in het Vlaams regeerakkoord zijn opgenomen. Indien het beleid goede resultaten wil behalen, zullen volgens de minister een aantal instrumenten en elementen op een andere manier moeten worden georganiseerd. Er werd reeds een hele weg afgelegd en een gezonde en verstandige groene aanpak moet Vlaanderen in staat stellen om nog een ernstige stap in de goede richting te zetten.

II. BESPREKING

II.1. Beleidsvisie en algemene strategische doelstellingen

II.1.1. Tussenkomen van de leden

Algemene tussenkomst van de heer Rudi Daems

De heer *Rudi Daems* start zijn algemene tussenkomst met opmerkingen over de manier waarop de beleidsnota tegen het leefmilieu en het dichtbevolkte Vlaanderen aankijkt. Het milieubeleid wordt volgens het lid vaak als een luxeprobleem beschouwd. Wanneer de economie het slecht doet, moet het milieubeleid even wijken. Het lid kan begrijpen dat ontwikkelingslanden, waar de dagelijkse overlevingsstrijd van de bevolking de eerste bekommernis vormt, een dergelijke houding aannemen. De heer Daems begrijpt echter niet dat Vlaanderen, dat tot de welvarendste regio's van de wereld mag worden gerekend, een dergelijke redenering wil volgen.

De Vlaamse overheid moet zich volgens het lid blijven inspannen om het milieu te respecteren en aan de gezondheid van de huidige en de toekomstige generatie te werken. Dit vergt ambitieuze doelstellingen. Vanuit het oogpunt van de duurzame ontwikkeling vormt een gezond leefmilieu een randvoorwaarde voor een gezonde economie.

Het is juist dat er volgens recente prognoses minder budgettaire ruimte is, maar binnen twee jaar zou Vlaanderen terug over meer financiële ademruimte beschikken. De huidige context mag geen alibi vormen om het milieubeleid terug te schroeven. Het lid betreurt in die zin dat de voorliggende beleidsnota bepaalde beleidsaspecten voor vijf jaren wil betonnen.

Bij het lezen van de beleidsnota valt op hoe vaak de minister zich haast bij voorbaat lijkt te verontschuldigen voor het milieubeleid dat hij wil voeren. De minister verwijst in dit verband vaak naar de moeilijke economische context en naar de unieke, maar tevens moeilijke ruimtelijke context.

De vraag is echter volgens de heer Daems hoe met dergelijke relevante informatie wordt omgegaan. De voorliggende beleidsnota vertrekt vanuit een verkeerd uitgangspunt. Zoals anderen, waaronder de federale leefmilieuminister, reeds hebben gezegd, is deze nota vanuit een vrij defensieve houding geschreven. Het lijkt op de nota van een kleine middenstander die geen vooruitgang wil boeken. Een goed voorbeeld van deze defensieve visie is de manier waarop de minister steeds weer naar de uitstap uit de kernenergie verwijst.

De biodiversiteit neemt af en de versnippering neemt toe. Relatief gezien behoort het Vlaamse natuurareaal tot de kleinste in Europa. De luchtkwaliteit in Vlaanderen behoort, vooral met betrekking tot ozon en stofdeeltjes, tot de slechtste in de wereld, hetgeen de gezondheidszorg heel wat middelen kost. De waterkwaliteit blijft al lang status-quo. Vlaanderen heeft volgens de heer Daems nood aan een minister die een goed leefmilieu als een win-winsituatie voor de economie beschouwt en niet als een noodzakelijk kwaad dat door de Europese schoonmoeder wordt opgelegd.

Aangezien Vlaanderen dichtbevolkt en sterk geïndustrialiseerd is, is de milieudruk zeer groot. Het milieubeleid zou hier strikter moeten zijn dan in regio's waar de druk op het milieu, op de biodiversiteit en op de volksgezondheid minder groot is. Het gevaar voor de volksgezondheid is in Vlaanderen zeer groot. Er kan volgens het lid echter steeds opnieuw worden vastgesteld dat de economie voor de ecologie komt.

Dit is volgens het lid volledig in tegenspraak met de ware betekenis van duurzame ontwikkeling. Duurzame ontwikkeling maakt keuzes op lange termijn: vandaag voor de problemen van de toekomst. Duurzame ontwikkeling heeft bijvoorbeeld als opdracht een mobiliteitskeuze te maken die zorgt voor minder luchtvervuiling. Duurzame ontwikkeling kiest voor een voortgezette inspanning in de bodemsanering om de ecologische schuld tegen 2036 afbetaald te krijgen. Duurzame ontwikkeling kiest voor een landbouw die van Vlaan-

deren een minder kwetsbaar gebied maakt, en die met andere woorden ecologie niet beschouwd als een bedreiging voor economische ontwikkeling.

Volgens de heer Daems vergeet de minister dat een vooruitstrevend milieubeleid ook een winst kan opleveren voor de economie. Het zijn net die bedrijven en sectoren die in het verleden een innovierend milieubeleid hebben gevoerd, die nu veelal aan de top staan. Op basis van Europese studies stelde de Bond Beter Leefmilieu reeds vast dat de landen en economieën die heel uitdrukkelijk de kaart trekken van het milieu, ook economisch het best scoren.

De heer Daems heeft verder vragen bij de vooropgestelde vereenvoudiging. Het Vlaams regeerakkoord spreekt van vereenvoudiging in het milieulandschap, evenwel met behoud van de milieudoelstellingen, en dat is volgens de heer Daems een erg verdedigbaar standpunt. De vereenvoudigingsoperatie werd trouwens reeds ingeleid door de vorige Vlaamse Regering. Het lid denkt daarbij aan de verdere uitwerking van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel MER (milieueffectrapportering), aan de integrale milieuvorwaarden, aan het proces Beter Bestuurlijk Beleid en de hervorming van de adviesraden, enzovoort. Ook werden een aantal integrale milieuvorwaardenpakketten uitgeschreven en werd het fundament gelegd voor de integratie van bouw- en milieuvergunning, ten minste in bepaalde zones op het gewestplan. Hopelijk treden vanaf 1 januari 2005 ook de bepalingen over het integraal milieujarverslag in werking.

Groen! hoopt dat deze inspanningen onverkort worden voortgezet. Hier en daar zijn daar positieve aanwijzingen voor. Zo wil de minister verder werken aan een milieuwetboek op basis van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid. Maar op verschillende plaatsen staat – in vrij vage en cryptische bewoordingen – te lezen dat bepaalde regelgeving zal worden geëvalueerd met het oog op bijsturing en vereenvoudiging. De link naar het andere element, namelijk het behoud van de milieudoelstellingen, ontbreekt veelal volgens de heer Daems.

Wat betekent het als de minister zegt dat hij het decreet integraal waterbeheer wenst aan te passen? Wilt de minister de verbods- en afstandsregels uit Vlarem aanpassen, schrappen of gewoon in overeenstemming brengen met de nieuwe terminologie

van het decreet ruimtelijke ordening? Het MER-decreet is twee jaar van kracht en het uitvoeringsbesluit is nog op komst. Waarom wordt het decreet dan nu al geëvalueerd en aangepast? Ook inzake het systeem van integrale milieuvorwaarden is het decreet goedgekeurd, maar is er nog geen uitvoeringsbesluit. Toch heeft de minister het ook op dat punt reeds over evaluatie van het decreet en van de integrale voorwaardenpakketten.

Een andere algemene bedenking van de heer Daems is dat vaagheid troef is in de beleidsnota. De beleidsnota begint als een stevige cursus milieu-instrumentarium, die bovendien vrij vlot leest en toegankelijk is. Maar naarmate de nota vordert, bij het formuleren van de strategische en operationele doelstellingen, wordt hij vager. De operationele doelstellingen zijn volgens het lid dikwijls geen echte doelstellingen maar vage intentieverklaringen of betreffen het aangeven van de werkwijze die zal worden gevolgd.

Omdat de minister zelf verwees naar de beleidsnota's van zijn voorgangers, wil de heer Daems ook de vergelijking maken. De beleidsnota 1999-2004 van voormalig leefmilieuminister Dua schetst eerst het milieu-instrumentarium maar nadien worden een vijftigtal projecten concreet en legislatuurdekkend beschreven (*Parl. St. Vl. Parl. 1999-2000*, nr. 141/1). Ook de beleidsnota van voormalig minister Kelchtermans (*Parl. St. Vl. Parl. 1995-96*, nr. 166/1), die weliswaar veel minder in detail treedt, bevatte een beschrijvend gedeelte en daarna de keuzes die de minister voorstelde voor de volgende vier jaar. De voorliggende beleidsnota van minister Peeters stopt volgens de heer Daems na de meestal vage en weinig operationele doelstellingen. Er zijn enkele uitzonderingen. Zo weidt de minister lang uit over het belang van het Geografisch Informatiesysteem voor de afstemming tussen departementen en bestuurslagen. Dat is merkwaardig, maar best verdedigbaar. Uit minder dan één pagina moet echter duidelijk worden welke richting de minister uit wil met het Vlaamse afvalbeleid. Het lid illustreert zijn bedenking verder met verwijzingen naar passages over afval en bodem uit de voorbije beleidsnota's (cf. infra II.2.2.1.).

Het is voor de heer Daems ook niet duidelijk wat die vage aanduidingen betekenen voor het concrete beleid in de volgende jaren. Er komt tijdens het eerste jaar van de legislatuur geen beleidsbrief en op basis van de beleidsnota is niet duidelijk hoe het beleid in 2005 zal worden ingevuld.

Het lid wil verder ingaan op een aantal strategische doelstellingen uit de beleidsnota. De lectuur van de operationele doelstellingen bij de strategische doelstellingen levert volgens het lid weinig bijkomende informatie op.

De algemene doelstellingen zoals integratie, participatie, deregulering, leggen een goede basis voor het milieubeleid. De minister heeft zelf verwezen naar de interne en externe integratie van milieu- en andere beleidsdomeinen, naar de implementatie van het kerntakendebat, naar het onderzoek naar nieuwe economische instrumenten, zoals heffingen op de luchtuitstoot, en naar het voortbouwen op het milieuwetboek van het decreet algemene bepalingen. Het lid is zeer benieuwd wat daarvan terecht komt.

Volgens de heer Daems creëert de minister verwarring met zijn algemene doelstellingen. Beleidsevaluatie is een belangrijk instrument, maar het is in de eerste plaats bedoeld om de doelstellingen te halen. Het lid herhaalt dat hij de indruk heeft dat de minister evaluatie gebruikt om het beleid van de vorige regering terug te schroeven onder het mom van vereenvoudiging. De integrale milieuvorwaarden zijn er nog niet, maar de minister gaat ze al evalueren. Het nieuwe MER-decreet moet zijn uitvoeringsbesluit nog krijgen en het gaat al onder het vergrootglas. De samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten 2005-2007 gaat begin 2005 van start, is aangepast op basis van een evaluatie vorig jaar, en toch gaat de minister zowel eind 2005 als eind 2006 de overeenkomst opnieuw evalueren. Ook de milieuvorwaarden van Vlarem II worden ontleed en de afstandsregels van hinderlijke inrichtingen ten opzichte van woon- en kwetsbare gebied ondergaan misschien hetzelfde lot. Dat is voor het lid nog onduidelijk. Wordt het milieubeleidsplan 2003-2007 herzien of komt er alleen een afstemmingsoperatie met de legislatuurperiodes van de Vlaamse regering of van lokale overheden? Al deze evaluaties verontrusten de fractie van het lid. Deze wetgevingen zijn net tot stand gekomen vanuit de bezorgdheid om spaarzaam om te springen met milieu, ruimte en gezondheid.

De minister kondigt ook een handhavingsdecreet aan en dat is volgens de heer Daems een zeer goede zaak. Maar het ontwerp van decreet komt er pas als de organisatie van de handhaving onderzocht is. Waarom dat uitstel? De minister kan toch nu al overleggen met de betrokken partijen? Het kader voor de organisatie van de handhaving is vastge-

legd in het decreet Beter Bestuurlijk Beleid en in het kerntakendebat. Waarom wil de minister deze twee per se aan elkaar blijven koppelen? Er is duidelijk nood aan personeel bij de Vlaamse Milieuinspectie en er is nood aan ondersteuning van de gemeenten in de uitvoering van hun lokaal handhavingsbeleid.

In de algemene doelstellingen wordt uitgebreid verwezen naar de rol van de zogenaamde 'stakeholders' (participanten) in het milieubeleid en hun betrokkenheid bij het overleg. De heer Daems denkt bijvoorbeeld aan projecten inzake natuur- en milieueducatie (NME) en milieuzorg op school (MOS), maar ook aan de ondersteuning van milieu- en natuurverenigingen, het milieuprojectenfonds, en de ondersteuning ingevolge de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten. Wil de minister met dat beleid doorgaan en heeft de minister daar de middelen voor? Het lid is bij de begrotingsbesprekingen tussen gekomen over de mogelijke tekorten voor het budget bij de erkende milieu- en natuurverenigingen. Is dat probleem op te lossen voor 2005, of is dat nog onzeker?

Algemene tussenkomst van mevrouw Marleen Van den Eynde

Mevrouw Marleen Van den Eynde meent dat de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2004-2009 een duidelijk kader biedt voor de maatregelen waarmee Vlaanderen wordt geconfronteerd.

Volgens de beleidsnota wordt participatie een belangrijke doelstelling in deze legislatuur. De Vlaams-Belangfractie onderschrijft deze visie ten volle. Reeds tijdens de vorige legislatuur heeft het lid meermaals een pleidooi gehouden om de burgers op een positieve wijze te betrekken bij het milieubeleid. Mevrouw Van den Eynde is ervan overtuigd dat alleen een dergelijk positief beleid een kans op slagen heeft. Het lid hoopt dat de minister die intentie daadwerkelijk zal waarmaken, in tegenstelling tot de vorige regering. Het lid zal verder opmerkingen maken over het lucht- en klimaatbeleid, het afvalstoffen- en bodembeleid en het waterbeleid (cf. infra II.2.).

Het laatste hoofdstuk van de beleidsnota draagt de titel 'Een innovatief milieubeleid'. Volgens mevrouw Marleen van den Eynde is het de eerste keer dat een minister van Leefmilieu zo uitgesproken toenadering tot het Vlaamse bedrijfsleven

zoekt. Het lid vindt het alleszins een positief initiatief. Indien het beleid het bedrijfsleven kan motiveren en sensibiliseren, zal het leefmilieu in het dichtbevolkte Vlaanderen er wel bij varen.

Indien de minister tijdens deze legislatuur de ruimte creëert om het debat te voeren, wil Vlaams Belang daar constructief aan meewerken. De fractie vindt een gezond evenwicht tussen economie en ecologie onontbeerlijk.

Algemene tussenkomst van de heer Erik Matthijs

De heer Erik Matthijs vindt het een zeer goed gestructureerde beleidsnota. Het eerste hoofdstuk is een samenvatting van de strategische keuzes en opties zodat de voornaamste items van het komende beleid duidelijk zijn. Het tweede hoofdstuk bevat de afbakening van het beleidsdomein. Het derde hoofdstuk is een specifieke omgevingsanalyse van milieu en natuur en handelt over de juridische en beleidscontext, de wijzigende rol van de actoren, de economische en sociale toestand, kortom het werkingsgebied. Het vierde hoofdstuk handelt over het leefmilieu in het regeerakkoord: wat overeengekomen is zal uitgevoerd worden. Het regeerakkoord is dus de basis van de beleidsnota en de beleidsvisie. Het vijfde hoofdstuk bevat de beleidsvisie, die daarna wordt uitgewerkt in doelstellingen, beginselen en specifieke aandachtspunten. In het zesde hoofdstuk, het belangrijkste, staan de algemene en thematische doelstellingen, betreffende de diverse domeinen zoals klimaat, lucht, bodem, de waterproblematiek, afvalstoffenbeleid, geluidshinder, natuur- en bosbeleid, de interactie milieu-gezondheid en ook innovatie in het milieubeleid. Tenslotte het zevende onderdeel: de operationele doelstellingen die horen bij zowel de algemene strategische doelstellingen als de thematische strategische doelstellingen. Het is dus volgens het lid een goed in elkaar vervlochten en verdienstelijk werkstuk dat het fiat krijgt van de CD&V-fractie, een stevige basis voor vijf jaar milieubeleid.

De heer Matthijs heeft het woord perceptie in feite nooit goed begrepen. Perceptie en media zijn onlosmakelijk verbonden met elkaar. Het lid kan er wel een eigen definitie van geven, namelijk: met één of twee onliners een goed werkstuk vernietigen. Het lid verwijst daarmee naar uitspraken over de mentaliteit van een kleine middenstander en de bewering dat deze regering twee ministers van Economie en geen minister van Leefmilieu telt.

In de vorige regeerperiode was er volgens het lid geen minister van Landbouw, wat werd gestaafd door een massale betoging te Gent in mei 2003. Voornoemde uitspraken zijn volgens de heer Matthijs een doelbewuste beschadiging van de nieuwe minister van Leefmilieu. Het falen van het vorige beleid wordt weggemoffeld door de opvolger te schofferen en zelfs geen eerlijke kans te gunnen.

De heer Matthijs citeert een artikel uit De Tijd van 23 juli 2004: “De vijf jaar wetgevend werk onder Groen! hebben nauwelijks iets fundamenteels bijgebracht, tenzij enkele grondaankopen in de marge. In vijf jaar tijd heeft Groen! geen enkel belangrijk leefmilieudossier tot een goed einde gebracht, noch de afhandeling van de vele dossiers rond Aquafin, noch de toekomst van Indaver, noch de verkoop van de participatie in de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW), noch het integrale waterbeheer en het verbinden van de drinkwaterproductiecentra in Vlaanderen. De groene ministers hebben zich vooral gemanifesteerd in vergunningsdossiers in beroep.”

De vorige ministers van Leefmilieu beweren nu dat de waterzuivering sputtert, dat de kredieten voor rioleringswerken dalen en waarschuwen voor boetes in 2008. Maar wie heeft dit domein vijf jaar verwaarloosd? Er was vorig jaar eenmalig 50 miljoen euro extra voor gemeentelijke rioleringen, maar dit geld is niet besteed, omdat vele dossiers niet tijdig klaar waren en de verkoop van het aandeel van het Vlaams Gewest in de VMW niet kon doorgaan. Nu is dat wel mogelijk. De nieuwe minister van Leefmilieu krijgt wel een zware erfenis. Anderen hebben bedankt voor het domein Leefmilieu, want iedereen wist dat er de eerste jaren orde op zaken moest gesteld worden om Europese boetes te vermijden. De waterkwaliteit in Vlaanderen is de slechtste van Europa. Dat de minister dan stelt dat de Europese richtlijnen moeten worden nageleefd in plaats van de beste leerling in de Europese klas te willen zijn, getuigt van een gezonde, volwassen aanpak. De heer Matthijs gaat dus niet akkoord met de uitspraak van de heer Martens van de sp.a die vindt dat deze opstelling een defensieve en negatieve houding illustreert en die vreest dat Vlaanderen hierdoor de slechtste Europese leerling zou worden. Het beantwoorden aan de Europese richtlijnen en de achterstand inhalen zijn wel degelijk zware uitdagingen.

Wat baat het op papier de strengste normen te hanteren, om in realiteit daar onmogelijk aan te

kunnen voldoen? In de groene aanpak werd de lat zozegd zeer hoog gelegd, maar die stoere taal werd niet omgezet in realisaties. De heer Matthijs geeft drie voorbeelden uit de vorige regeerperiode van het motto: we verkopen ons beleid (via marketing) en leggen de lat zeer hoog. Door het accentueren van een gedreven milieubewustzijn werd de perceptie beïnvloed en dat is wat volgens sommigen telt. In juni 2001 werden de Lambermontakkoorden goedgekeurd en de beleidsruimte van de Vlaamse Regering steeg van 4,1 miljard euro naar 6,8 miljard euro. De huidige regering moet het met minder doen. De Tijd titelde in juni 2001: “Groenen eisen deel Vlaamse Lambermontkoek. Geen ambitieus belastingsplan zonder een groen, sociaal Vlaanderen.”. De ministers van Welzijn en Leefmilieu eisten beiden 750 miljoen euro. Mevrouw Dua wou dat als volgt besteden: 197,5 miljoen euro voor een bijsturing van het waterzuiveringsbeleid; 115 miljoen euro voor een versnelde bodemsanering; 72,5 miljoen euro voor de aankoop van natuurgebied; 75 miljoen euro voor de afbouw van de varkensstapel – wat gerealiseerd is –; 57 miljoen voor het integraal waterbeleid; 32,5 miljoen voor meer groen in de stad; 40 miljoen euro voor het milieuconvenant met de lokale overheden – toen al was duidelijk dat het krediet niet volstond –; 50 miljoen voor afvalpreventie; 12,5 miljoen euro voor de administratie en 250 miljoen euro voor de vervroegde sluiting van Isvag. De heer Matthijs had eerder al gezegd dat Isvag de meest zuivere oven in Vlaanderen was en de sp.a is korte tijd later die uitspraak bijgetreden.

Al die bedragen zijn genoemd in de pers maar wat is daarvan gerealiseerd? Omdat de lat hoog lag, werd de horde onneembaar. De heer Matthijs haalt cijfers aan van de begroting Leefmilieu. Die is in 2002 niet gestegen tegenover 2001. Bij de begrotingscontrole van 2001 was er 790 miljoen euro voor Leefmilieu; in de laatste aangepaste begroting 2002 eveneens 790 miljoen euro; in 2003 was er na de tweede begrotingscontrole 812 miljoen en in 2004 bijna 817 miljoen euro. De voorspelling dat er heel veel middelen naar het milieubeleid zouden vloeien, strookte dus niet met de realiteit.

De heer Matthijs geeft ook het voorbeeld van de voorstelling in april 2002 van het ontwerp milieubeleidsplan 2003-2007. Het nieuwe plan zou elk jaar 200 miljoen euro extra kosten, bovenop de reguliere begroting. Het ontwerp had heel ambi-

tieuze doelstellingen. Het uitgangspunt bleef een duurzame ontwikkeling. Er werden langetermijndoelstellingen naar voren geschoven en enkele concrete actiepunten. De nadruk lag op het klimaat, biodiversiteit, gezondheid en afval. Budgettair bleven in de nieuwe planning de waterzuivering, de bodemsanering en de aankoop van natuurgebieden de grootste uitgavenposten. Voor waterzuivering was volgens toenmalig minister Dua een extra inspanning nodig, net als voor de bodemsanering, de gezondheid en het stedelijke milieubeleid. Volgens de heer Matthijs werd hiervan weinig gerealiseerd, ook niet in de begroting. Maar er werden wel middelen gevonden voor de grootscheepse mediacampanie om het milieubeleidsplan aan te kondigen.

Een derde voorbeeld betreft het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid. Op papier is het een ambitieus decreet en is Vlaanderen daarmee een echte voorloper binnen de Europese Unie, maar in de praktijk blijkt het decreet onuitvoerbaar omdat het niet betaalbaar is. Bij de bespreking van het toenmalige ontwerp van decreet in de plenaire vergadering heeft de heer Matthijs verwezen naar het advies van de inspectie van Financiën, dat aan de commissieleden niet bekend was. De inspectie stelde vast dat het decreet veel verder gaat dan door Europa wordt gevraagd en dat het kan leiden tot zeer zware financiële gevolgen, die de beleidsvoerders niet hebben verwacht en feitelijk ook niet willen. Omdat het Vlaamse Gewest in bijkomende kwaliteitsvereisten voorziet inzake oppervlakte- en grondwater, ecologische milieudoelstellingen, heeft dit ook bijkomende meetprogramma's voor gevolg en moeten er programma's met maatregelen worden goedgekeurd. De inspectie van Financiën merkte op dat de kosten van de meetprogramma's zeer aanzienlijk zijn en vroeg zich af of er hoger moet worden gemikt dan wat de Europese kaderrichtlijn water vooropstelt, gelet op de reeds niet eenvoudige Vlaamse situatie op watergebied. Momenteel zou het gaan om 62 voltijdsequivalenten en bijna 4 miljoen euro meeruitgaven per jaar. Vanaf 2006 komt daar jaarlijks nog eens 250.000 euro bij en 13 voltijdsequivalenten.

Uit deze drie voorbeelden blijkt volgens de heer Matthijs dat het vorige beleid voorstellen en plannen uitwerkte waarvoor heel veel middelen nodig waren, waardoor de uitvoering niet kon

worden waargemaakt. Uit de huidige beleidsnota blijkt dat de nieuwe minister van Leefmilieu de problemen echt wil aanpakken, met de nodige realiteitszin. Bij het uitstippelen van het beleid is het zeer belangrijk dat wordt uitgegaan van de concrete situatie van de betrokken regio. Vlaanderen is nu eenmaal dicht bevolkt en sterk geïndustrialiseerd, beschikt over een groot weggennet en heeft een intensieve landbouw. Vlaanderen moet inderdaad meer inspanningen doen dan de omringende landen om hetzelfde resultaat te bereiken en dat is volgens het lid precies de uitdaging. De minister heeft het ook over een te gedetailleerde regelgeving. De heer Matthijs denkt daarbij aan het integraal waterbeleid, met bekkensecretariaten, bekkenraden, bekkenbesturen, deelbekkens, deelbekkenraden, deelbekkensecretariaten, besturen, waterschappen, polderbesturen en evenveel plannen. In de uitvoering zal naar een vereenvoudiging moeten gestreefd worden om op het terrein resultaat te kunnen boeken.

De beleidsnota belooft de Europese en internationale milieudoelstellingen na te komen en in principe niet verder te gaan, tenzij er win-winsituaties door ontstaan, bijvoorbeeld op het vlak van gezondheid of als daarvoor een maatschappelijk draagvlak gecreëerd kan worden. De kritiek van de Bond Beter Leefmilieu dat het leefmilieubeleid wordt herleid tot een randvoorwaarde voor de economie noemt de heer Matthijs onterecht. Er moet gezocht worden naar een evenwicht tussen economie en ecologie, naar duurzame ontwikkeling.

De Europese richtlijnen moeten volgens de heer Matthijs vlug worden omgezet in decretale bepalingen en nauwgezet uitgevoerd worden. Vlaanderen moet eerst zijn achterstand inlopen, bijvoorbeeld inzake de richtlijn stedelijk afvalwater en de kaderrichtlijn water. Pas daarna kan het overwogen om opnieuw andere eisen te stellen. De nota pleit ook voor een participatief beleid. Met het oog daarop moet de regelgeving duidelijk en doorzichtig zijn, rechtszekerheid uitstralen en motiverend en doelgericht werken.

Belangrijke uitdagingen voor het leefmilieubeleid en dus ook voor de commissie Leefmilieu zijn: de financiering van het milieubeleid, een vereenvoudigd en werkbaar mestactieplan, een duidelijk en toepasbaar handhavingsbeleid, de

uitvoering van de richtlijn stedelijk afvalwater en de kaderrichtlijn water en de uitvoering van het integraal waterbeleid.

De heer Matthijs verwijst naar de snelle aanpak van de minister van de drinkwaterproblematiek en naar de heroriëntatie van het bosbeleid in de richting van meer participatie van de privé-eigenaars. Als er op die manier in de komende vijf jaar gewerkt wordt, resultaatgericht en participatief, en als de financiële middelen toereikend zijn, zal het resultaat binnen vijf jaar mogen gezien worden. CD&V steunt dan ook de beleidsnota.

Algemene tussenkomst van mevrouw Stern Demeulenaere

Mevrouw Stern Demeulenaere overloopt de strategische en de operationele doelstellingen per onderwerp. Bij het thema subsidiariteit rijst volgens het lid de vraag hoe minister Peeters de rol ziet van gemeenten en provincies. Hoe zal de minister die rol evalueren?

Mevrouw Demeulenaere vindt dat de minister terecht stelt dat de instrumenten van het milieubeleid gekozen moeten worden op basis van een afweging van juridische en economische argumenten pro en contra. Het lid vraagt zich af of de minister de resultaten van zijn onderzoek in concrete beleidsmaatregelen wil vertalen. Welke timing heeft de minister daarbij voor ogen?

In de nota stelt de minister dat hij tot een betere afstemming wil komen tussen de decretale milieubeleidsplanning en de regeerakkoorden door op elkaar aansluitende planningscycli. De minister wil ook het aantal plannen verminderen. Ook de VLD meent dat dit een goede zaak zou zijn. Wat echter met lopende plannen en lopende verplichtingen? Impliceert dit niet dat een aantal decreten dringend gewijzigd moeten worden? Welke decreten zullen worden gewijzigd?

Mevrouw Demeulenaere vraagt hoe ver het staat met de uitvoering en naleving van voorwaarden en bepalingen in de totnogtoe afgeleverde milieuvergunningen. Is een evaluatie niet aangewezen vooraleer nieuwe maatregelen worden opgelegd?

Minister Peeters wil begin 2005 starten met het milieuhandhavingsdecreet. Heeft de minister ook al een idee wanneer het ontwerp van decreet er zal zijn?

Volgens mevrouw Demeulenaere wordt de vaagheid helaas ook aangehouden in de passage over de economische onderbouwing en financiering. De discussie over de financiering van het milieubeleid is prioritair, zoals aangehaald, maar houdt de minister er wel voldoende rekening mee dat de tijd dringt?

In het deel over de internationale en Europese oriëntatie stelt de minister dat internationale en Europese engagementen correct en tijdig moeten worden uitgevoerd. Hoe denkt de minister dat te realiseren in de Belgische context?

Algemene tussenkomst van de heer Jos Bex

De heer Jos Bex bevestigt het uitgangspunt van de minister dat Vlaanderen dichtbevolkt en sterk industrieel ontwikkeld is. In dergelijke regio moeten de zorg voor milieu en natuur van een totaal andere orde zijn dan in een Alpendorp of op een Pyreneeënflank. Van een andere orde, maar altijd en overall is respect voor het evenwicht tussen ecologie en economie aangewezen. Er moet volgens het lid in elke regio gestreefd worden naar meer milieuresultaat met goede regels. Het is duidelijk dat overbodige regels nergens bijdragen tot een beter milieu- en natuurbeleid. Maar het is even duidelijk dat de regels hier meer zullen moeten bijdragen tot een hoog niveau van milieubescherming en bescherming van de menselijke gezondheid. In het dichtbevolkte industriële Vlaanderen zijn dus duidelijk meer regels en meer maatregelen nodig dan in minder dichtbevolkte en industrieel ontwikkelde regio's in Europa. Als dat de achterliggende idee is van de aanhef van de beleidsnota is er voor de spreker geen probleem. Als de minister de bedoeling heeft om alleen maar regels met gegarandeerde verbetering van het milieu in stand te houden of voor te leggen en als de minister pas regels schrapt of aanpast als effectief vaststaat dat ze overbodig zijn in een duurzame context – na een afweging van de resultaten op lange en op korte termijn – dan is er geen probleem.

De omgevingsanalyse in het eerste deel van de beleidsbrief toont volgens de heer Bex aan dat er de laatste jaren op heel wat domeinen aanzienlijk vooruitgang werd geboekt. In het overzicht had kunnen vermeld worden dat tijdens vorige regeerperiodes reeds belangrijke inspanningen gebeurden met resultaat. Uit het overzicht blijkt ook dat er nog heel wat werk moet worden verricht en dat

er nog veel uitdagingen blijven. Het aspect economie en bedrijfsleven wordt terecht aangehaald als een groot knelpunt. Indien echter moet gelezen worden dat natuur en milieu een bedreiging zijn voor de economie en dat de vraag naar verdere investeringen in natuurontwikkeling in “daartoe bestemde gebieden” de enige bedreiging zijn voor de landbouw, lijkt het dat de betutteling niet uitgaat van milieu en natuur. De indruk ontstaat daardoor dat niet het beoogde evenwicht tussen economie en ecologie als strategische doelstelling naar voren geschoven wordt. De spreker wil niet zover gaan te zeggen dat er twee ministers van Economie zijn en geen minister van Leefmilieu. Maar de minister heeft intussen al ervaren dat perceptie belangrijk is bij politieke strategie en besluitvorming. De perceptie van een betuttelend milieubeleid, van overbodige, overlappende en niet maatschappelijk gedragen regelgeving werd volgens het lid in grote mate gecreëerd door een conservatief Vlaanderen met een groot ik-gevoel. De perceptie waar de minister mee opgezadeld zit bij het Vlaanderen met een realistisch milieubewust wij-gevoel met echte bekommernissen voor duurzaamheid hier en nu, elders in de wereld en voor de volgende generaties, heeft een andere origine. De minister, en hij alleen, kan dit bijsturen en de spreker rekent op die bijsturing.

Het is volgens de heer Bex goed dat de beleidsnota een aantal beginselen en specifieke aandachtspunten herhaalt. Zoals het niet volstaat om te zeggen dat het beleid duurzaam moet zijn om een duurzaam beleid tot stand te brengen, volstaat het evenmin om te zeggen dat regelgeving efficiënt, coherent en overlegd moet zijn. De minister en de commissie deelden deze ervaring reeds bij de eerste belangrijke decreetswijziging die in deze commissie werd behandeld (de reorganisatie van de watersector in het programmadecreet bij de begroting 2005). Dat nood wet breekt, kan wel een eenmalig excuus zijn, maar de heer Bex geeft de minister toch de raad om nederig te proberen om het minstens even goed te doen als vorige ministers. Kritiek op het verleden is ook kritiek op de partners die nu en toen de meerderheid vormen. Zoals op de kافت van de beleidsnota staat is de nota uitgangspunt voor het debat. Het regeerakkoord is volgens het lid echter het contract waarop bij elke discussie zal worden teruggevallen.

De heer Bex acht het onmogelijk bij de bespreking van de beleidsnota op elk onderdeel in te gaan. De

spreker wil dan ook in latere debatten nog vraagtekens plaatsen bij bepaalde onderwerpen. In veel gevallen zal trouwens nog moeten blijken uit de praktijk welke interpretatie aan sommige passages uit de beleidsnota zal gegeven worden. Het lid wil het echter wel hebben over twee onderwerpen die naar zijn mening te weinig aan bod komen in de beleidsnota: de internalisering van de afval- en milieukost en de milieubeleidsovereenkomst als instrument voor een participatief beleid ten aanzien van het bedrijfsleven. Financiering van het milieubeleid en de voortrekkersrol van Vlaanderen in het Europese milieubeleid komen hierbij logischerwijze eveneens ter sprake.

Internaliseren wil zeggen deel uitmaken van. De heer Bex citeert uit het ‘Het bedrijfsleven aan de macht’ van David C. Korten: “Van de theorie van de markt maakt ook deel uit dat de kosten van een product volledig moeten worden gedragen door de producent en in de prijs moeten worden doorberekend. Economen noemen dat internalisering van de kosten. De externalisering van een deel van de productkosten naar anderen die niet aan de transactie deelnemen, is een vorm van subsidie die een buitensporige productie aanmoedigt en die betekent dat het product ten koste van anderen wordt gebruikt.”.

Bij internalisering stelt het bedrijfsleven zelf de kosten vast waarmee afhaling en verwerking gefinancierd worden en dit volledig kostendekkend. Wie de ophaling en verwerking uitvoert is dan volgens de heer Bex ondergeschikt. Privatisering is voor het lid dus geen taboe, uiteraard mits de door de overheid vastgelegde doelstellingen worden nageleefd. Finale doelstelling moet een vrijwel totale terugnameplicht zijn. Deze doelstelling is uiteraard niet realiseerbaar van vandaag op morgen. Een tijdspad met duidelijke afspraken naar te behalen percentages en aangewende methodes moet het referentiekader zijn voor sturende heffingen. Het opstellen van dit tijdspad kan op voorstel van het bedrijfsleven mits de consument, die betaalt, participeert en de overheid, die over het eindresultaat moet waken, haar goedkeuring geeft in het totstandkomingsproces. De spreker is ervan overtuigd dat de minister versted zal staan van de ophefbare regelgeving, de grotere efficiëntie en de betere milieuresultaten.

Producenten zullen volgens de heer Bex bij internalisering effectief rekening houden met de

afvalkosten. Milieudoelstellingen worden dan een eerlijk marketinggegeven. Afvalophaling en verwerking zullen dan gratis, want reeds betaald zijn. Sluikstorten, afvalverbranding en afvalbergen maar ook zwerfvuil zullen sterk afnemen. Met de opbrengsten van de sturende heffingen, of desgewenst vanuit de algemene middelen, kan de overheid de geïnternaliseerde afvalkosten voor bijvoorbeeld standaard statiegeldverpakkingen en bepaalde elementaire consumptiegoederen deels of volledig voor haar rekening nemen als sociale correctiemaatregel.

Internalisering werd afgesproken in het regeerakkoord. De minister beloofde om van dit principe werk te maken, maar dat blijkt niet echt uit de beleidsnota. Elke maatregel over de internalisering van de afvalkosten zal de spreker toetsen aan het regeerakkoord. Het lid rekent ook op een bijsturing in de beleidsbrieven. De minister kent het internaliseringsprincipe dat al uitvoerig werd toegelicht voor de bedrijfstakken aangesloten bij Unizo (Unie van Zelfstandige Ondernemers). Ook de grootdistributie is volgens de heer Bex gewonnen voor het internaliseringsprincipe en het tijdschrift van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen stelt onomwonden dat er maar één oplossing is voor een eerlijke verrekening van de afval- en milieukosten, namelijk internalisering. De spreker meent dus niet alleen te staan met zijn pleidooi. Om tot resultaten te komen moet evenwel de knop omgedraaid worden. Men moet af van het complex dat Napoleon bezorgde: niet de overheid maar de vervuilers zijn verantwoordelijk.

Volgens de heer Bex pleiten leden van Unizo ervoor dat internalisering niet alleen op Belgische, maar liefst op een hogere schaal wordt ingevoerd. Dat zou positief zijn maar de grote prijsverschillen voor dezelfde producten naargelang winkelketen, distributienetwerk, regio of land bewijzen dat Vlaanderen dat best alleen aankan. De enige hinderpaal is eventueel de federale bevoegdheid van productnormering. De federalisering van de productnormen over afval en milieukosten zou dan ook door de minister op de agenda van het Forum voor de Staatshervorming kunnen geplaatst worden. Defederalisering zou een pluspunt zijn, maar ook zonder kan het Vlaamse Gewest optreden.

In het verlengde van zijn standpunt over de internalisering van milieukosten, zal de heer Bex verder onder meer tussenkomen over de milieubeleids-

overeenkomsten als instrument voor een participatief beleid ten aanzien van het bedrijfsleven (zie II.2.2.2. Milieubeleidsovereenkomsten). Het lid stelt ook voor om naar analogie met het 'groene punt' het systeem van de 'blauwe druppel' in te voeren voor de zuivering van afvalwater (zie II.2.4.1. Waterzuivering en integraal waterbeleid). Deze voorstellen kunnen volgens de heer Bex de toetsing aan de beleidsnota aan. Het lid kijkt uit naar boeiende discussies de volgende maanden.

Algemene tussenkomst van de heer Bart Martens

Volgens de heer *Bart Martens* komt de beleidsnota defensief over. De nota bevat immers een waslijst van argumenten om de verwachtingen inzake milieubeleid te temperen: Vlaanderen is dichtbevolkt; is centraal gelegen en er is dus heel wat doorvoerkeer; is industrieel ontwikkeld met veel energie-intensieve industrie. Tot overmaat van ramp zou de maatschappelijke steun voor het milieubeleid afkalven. Die argumenten verantwoordt volgens het lid niet dat het Vlaamse woonbestand per vierkante meter woonoppervlakte de meeste energieverliezen kent van alle woonbestanden in de Europese Unie. Het verlies bedraagt meer dan het dubbele van het energieverlies van een Zweedse woning waar het klimaat toch veel guurder is. De specifieke situatie van Vlaanderen is ook geen verantwoording voor het feit dat het aandeel hernieuwbare energie in de Vlaamse stroomvoorziening het laagste is van de hele Europese Unie: 1 procent terwijl het potentieel geraamd wordt op 18 tot 20 procent. Ze is evenmin een verantwoording voor het feit dat Vlaanderen inzake warmtekrachtkoppeling aan de staart van het Europese peloton bengelt of dat een derde van ons grondwater ondrinkbaar is door overbemesting.

De argumenten die de minister aanhaalt om de verwachtingen inzake milieubeleid te temperen zouden volgens de heer Martens geen excuus mogen zijn om minder te bereiken dan nodig maar juist een reden om ambitieuzer te zijn. De dichte bevolking en hoge milieudruk betekenen immers dat de volksgezondheid en de biodiversiteit pas beschermd kunnen blijven met een ambitieus beleid.

De specifieke situatie biedt daar trouwens alle kansen toe. Dezelfde argumenten die als voorwendsel voor beperkte ambities gebruikt worden, bieden volgens het lid net enorme kansen op vlak van

eco-efficiëntie. Door de hoge bevolkingsdichtheid kan het Vlaamse huizenbestand gemakkelijker met aardgas verwarmd worden. Het is mogelijk om stads- en wijkverwarmingsnetwerken uit te bouwen en zelfs om waterstofgas in het aardgasnetwerk toe te voegen. Gemakkelijker en goedkoper collectief vervoer is mogelijk. De aanleg van breedbandverbindingen waardoor telehuiswerk wordt gepromoot, is gemakkelijker en goedkoper. Een hoge bevolkingsdichtheid geeft Vlaanderen kansen om tot een netwerkeconomie te komen die veel eco-efficiënter kan zijn dan de economie in andere Europese lidstaten. Als het transitieverkeer belast wordt, kunnen de inkomsten gebruikt worden om het transitiebeleid meer eco-efficiënt te maken en dus te evolueren van een transitregio naar een transitieregio. De sterke industriële ontwikkeling geeft kansen om industriële ecosystemen op te bouwen en energiecascades op te zetten waarbij het ene bedrijf gebruik maakt van de restwarmte van het andere. Het biedt de kans om stoomnetwerken te bouwen, om grondstofcascades op te zetten, om ruimte en nutsvoorzieningen van bedrijven voor onder meer waterzuivering te delen. Dergelijke industriële ecosystemen worden opgezet in Denemarken en in Nederland. Hier in Vlaanderen blijft het bij beperkte initiatieven van de bedrijven zelf, maar geenszins aangemoedigd door de overheid. Daardoor worden volgens het lid heel wat kansen op synergie gemist.

In de beleidsnota staat dat sociaal-economische problemen vandaag door de burger als urgenter worden ingeschat dan milieuproblemen. Dat betekent volgens de heer Martens echter niet dat de bevolking niet bekommerd is om milieuproblemen, integendeel. De recente krantenberichten tonen aan dat milieu- en natuurorganisaties nog nooit zo veel leden hebben gehad. Natuurpunt heeft meer leden dan bijvoorbeeld de Boerenbond en dat ledenaantal stijgt terwijl het aantal leden van de Boerenbond daalt. Greenpeace-België heeft bijvoorbeeld meer leden dan CD&V.

Het onderdeel “Thema’s” van de nota vindt de heer Martens vaak te academisch. De strategische en operationele doelstellingen zijn te abstract geformuleerd. Op heel wat punten is zelfs het regeerakkoord concreter, bijvoorbeeld over de uitbreiding van natuur- en bosgebieden, over de internalisering van de afvalkosten en over de uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid.

Aan een draagvlak voor het milieubeleid moet volgens de heer Martens inderdaad gewerkt worden. Een gebrek aan draagvlak mag echter niet tot berusting leiden. Er werd in Vlaanderen al bewezen dat de overheid, als zij uitlegt waarom, een draagvlak kan creëren en de medewerking van de bevolking kan verwerven. Dat was bijvoorbeeld het geval bij de gescheiden afvalinzameling. Nadat die aanvankelijk kwaad bloed zette, werd het Vlaamse Gewest koploper in Europa. Het is daarom volgens het lid te betreuren dat in de nota weinig terug te vinden is over milieu-educatie, bewustmaking, milieuzorg in scholen, bedrijven en overheidsdiensten of over de voorbeeldfunctie van de overheid. Die laatste kan immers de creatie van een markt voor innovatieve producten en diensten bevorderen door middel van haar eigen aanbestedingen.

Er wordt in de nota gesproken van het ECO-principe: efficiënt, coherent en overlegd. De heer Martens deelt de mening dat het milieubeleid op die principes moet worden gestoeld. Het is inderdaad niet bepaald efficiënt en coherent dat twee planfiguren naast elkaar bestaan, met name de milieubeleidsplanning op basis van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid enerzijds en de beleidsnota's en -brieven anderzijds. Het is wenselijk dat die cycli op elkaar worden afgestemd. Het is voor het lid echter onduidelijk wat er gaat gebeuren met het pas goedgekeurde milieubeleidsplan 2003-2007. In tegenstelling tot de beleidsnota werd daar immers wel degelijk grondig over overlegd. Het plan was het voorwerp van een openbaar onderzoek, waarin burgers, bedrijven, organisaties en gemeentebesturen inspraak hadden. Ook de MiNa-Raad en de SERV verleenden advies. Het milieubeleidsplan zorgt bovendien voor continuïteit over beleidsperiodes heen.

Komen de strategische en de operationele doelstellingen van de beleidsnota nu in de plaats van die van het milieubeleidsplan op komen ze ernaast? De heer Martens heeft namelijk niet de indruk dat de doelstellingen van de nota die van het plan invullen of uitvoeren. In dat verband wijst het lid erop dat erop dat het milieujaarprogramma 2005 nog niet is ingediend. Dat wekt ongerustheid, wat begrijpelijk is: voor investeringen zijn continuïteit en rechtszekerheid noodzakelijk. De heer Martens geeft het voorbeeld van de coöperatie Ecopower die haar investeringen in hernieuwbare energie zou opschorten omdat het beleid continu wijzigt, wat niet alleen te wijten is aan de uitspraken van de

rechterlijke macht of aan de Europese Commissie. Het blijft een feit dat de regering heeft nagelaten om de bedrijven een alternatief te bieden voor de afschaffing van de gratis distributie van groene stroom. Niet alleen de investeringen in hernieuwbare energie, maar ook die in mestverwerking vereisen een stabiel klimaat.

Als een van de redenen dat de investeringen in mestverwerking uitblijven, wordt aangehaald dat de regelgeving voortdurend wijzigt waardoor rechtszekerheid ontbreekt. Niettemin wordt opnieuw een herziening van het mestdecreet aangekondigd. Er is volgens de heer Martens behoefte aan een langetermijnbeleid, ook ten behoeve van de economische actoren en andere doelgroepen van het milieubeleid. De regering moet meer uitvoeren en minder evalueren. Soms worden evaluaties van regelgeving aangekondigd nog voor de uitvoeringsbesluiten van een decreet in werking zijn getreden, zoals geldt voor de decreten van 18 december 2002 en van 6 februari 2004 die het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid respectievelijk aanvullen met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage en met een titel milieuvorwaarden. Er wordt nu nog gewerkt aan pakketten met integrale voorwaarden voor garagehouders en schrijnwerkerijen. Ook voor het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid moeten de uitvoeringsbesluiten nog worden gepubliceerd, bijvoorbeeld wat de watertoets betreft. De minister laat in de pers uitschijnen dat met de uitvoering van het decreet zal worden gewacht omdat het op het terrein voor een kakofonie zorgt. Nochtans staat in het regeerakkoord duidelijk dat het decreet integraal waterbeleid zal worden uitgevoerd. Evaluatie is nodig volgens de heer Martens, maar wel ten gepaste tijde.

Wat de beleidsinstrumenten betreft, is ook de fractie van de heer Martens voorstander van een goede instrumentenmix. De beleidsnota kondigt aan dat met het oog op de instrumentenkeuze werk zal worden gemaakt van kostenmodellen, maar die mogen volgens het lid niet al te zeer op de doelgroepen zijn gericht en moeten ook de baten die voortvloeien uit het vermijden van milieuschade in rekening brengen, bijvoorbeeld op het vlak van volksgezondheid. Aan de invoering van de meeste Europese richtlijnen inzake milieu zijn dergelijke analyses voorafgegaan, zoals bijvoorbeeld voor de NEC-richtlijn betreffende de

ationale emissieplafonds. Zij leerden telkens dat de baten van vermeden schade veel hoger uitvallen dan de kosten voor de bestrijding van milieuschade. De overheid moet overigens niet altijd zelf de kosten voor de doelgroepen berekenen. Internalisering van de kosten en risico's zorgt er immers automatisch voor dat bedrijven kiezen voor het meest kostenefficiënte alternatief. Die verinnerlijking kan bereikt worden met regulerende heffingen (ook op luchtverontreiniging), verhandelbare-emissierechtensystemen, een uitgebreide wetgeving inzake milieuaansprakelijkheid, een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en meer doeltreffende MBO's. Voor houtafval heeft de minister de aanvaardingsplicht laten wegvallen, maar welke maatregelen komen in de plaats?

In de landbouw moet Vlaanderen in het kader van het hervormde Europese landbouwbeleid wel werk maken van de 'cross-compliance' (het koppelen van het naleven van voorwaarden inzake milieu en dierenwelzijn aan de bedrijfstoelage).

De beleidsnota kondigt wel studies aan, maar die bestaan volgens de heer Martens vaak al. VITO voerde bijvoorbeeld tijdens de vorige beleidsperiode al een studie uit over de inzet van regulerende heffingen en economische instrumenten bij het terugdringen van de luchtverontreiniging. Moet het studiewerk nog eens dunnetjes worden overgedaan of wordt het niet veeleer tijd om knopen door te hakken?

De heer Martens vindt het positief dat de minister beter betrokken wil worden bij het uitwerken van het Europese en internationale milieubeleid. Zeventig tot tachtig procent van de milieunormen en -voorwaarden vinden immers hun oorsprong in Europees beleid. In 1991 werd, ook door België, een Europese nitraatrichtlijn goedgekeurd maar het eerste Vlaamse mestdecreet van 1991 speelde daar op geen enkele manier op in. Het natuurdecreet uit 1997 verwees op geen enkele manier naar de Europese habitat- en vogelrichtlijn. Die fouten uit het verleden, die inmiddels rechtgezet zijn, geven aan hoe het Vlaamse milieubeleid werd ontwikkeld compleet los van het Europese beleid, waaraan het nochtans invulling zou moeten geven. Een grotere directe betrokkenheid bij de totstandkoming van het Europees beleid kan dat voorkomen. De spreker vindt het ook lovenswaardig dat de minister het Vlaams Parlement meer wil betrekken bij de standpuntbepaling ten

aanzien van nieuwe Europese en internationale milieubeleidsinitiatieven. Het lid hoopt op een briefing en een discussie voorafgaand aan elke Europese milieuraad.

De betere betrokkenheid bij het Europese milieubeleid mag er volgens het lid wel niet toe leiden dat Vlaanderen tal van uitzonderingen gaat bepleiten die met zijn specifieke situatie rekening houden. De heer Martens heeft soms de indruk dat de minister op een dergelijk uitzonderingsregime aanstuurt. Juist het omgekeerde is nodig: de betere betrokkenheid moet ertoe leiden dat het Vlaamse Gewest het Europese beleid scherper en ambitieuzer maakt. Dat heeft Vlaanderen volgens het lid nodig: omdat het, om dezelfde milieukwaliteitsdoelstellingen te bereiken, meer inspanningen moet leveren, doet het er zijn voordeel bij om die strengere norm tot Europese norm te verheffen. Op tal van vlakken is Vlaanderen al verder gegaan dan Europa. Het heeft bijvoorbeeld niet alleen dioxinenormen opgelegd aan zijn verbrandingsovens maar ook aan zijn non-ferrobedrijven, staalnijverheid en petroleumraffinaderijen. Als dat Europese normen worden, kan de Belgische technologie van bijvoorbeeld Umicore over de hele Europese Unie verspreid worden. Dat is de manier waarop ook andere Europese lidstaten, zoals Duitsland, naar het Europese milieubeleid kijken.

De heer Martens mist verder in de beleidsnota de houding die het Vlaamse Gewest zal aannemen ten aanzien van een aantal hangende strategische Europese milieudossiers, zoals het Reach-programma, dat de chemische vervuiling wil tegengaan, de Eco-efficiëntierichtlijn en de thematische strategieën in het kader van het zesde Milieuactieprogramma van de EU. Vlaanderen heeft ook belang hierbij en de houding ervan zou door de minister moeten worden verduidelijkt.

De heer Martens vindt het tot slot lovenswaardig dat de minister werk maakt van een nieuw handhavingsdecreet. Dat is dringend noodzakelijk. Het handhavingsbeleid is immers het sluitstuk van het milieubeleid. Het is duidelijk dat de diverse handhavingsbepalingen die nu in elk milieudecreet zijn opgenomen, moeten worden gestroomlijnd en er veel meer gebruik moet worden gemaakt van de administratieve handhaving. Het lid pleit er ook voor om daar voldoende mensen en middelen voor in te zetten, onder meer wat de Milieuinspectie betreft. Ook uit het meest recente

voortgangsrapport van de Mestbank blijkt dat de handhaving weinig om het lijf heeft, terwijl er toch heel wat inbreuken worden vastgesteld. Een goede handhaving is noodzakelijk indien het parlement wil dat de goedgekeurde decreten ernstig worden genomen en om oneerlijke concurrentie te vermijden.

Algemene tussenkomst van mevrouw Hilde Crevits

Mevrouw Hilde Crevits vindt de beleidsnota een goed opgebouwd werkstuk. Het beleidsdomein wordt afgebakend, er wordt aandacht besteed aan de omgevingsanalyse en er wordt herinnerd aan de bepalingen uit het regeerakkoord. Dat de beleidsnota ook een verklarende lijst van afkortingen bevat, bevordert de leesbaarheid van het document. De spreker betreurt wel dat de diverse beleidsnota's zeer verschillend opgebouwd zijn: dat maakt het moeilijk de horizontale integratie van de diverse beleidsnota's te bekijken. Het is bijvoorbeeld moeilijk na te gaan in welke mate het milieubeleid wordt geïntegreerd in andere bevoegdheidsdomeinen.

Het lid wil verder enkele inhoudelijke bedenkingen formuleren bij de strategische en operationele doelstellingen. Als eerste operationele doelstelling wordt de integratie van het milieubeleid beoogd. Extern betekent dat voor de minister dat het milieubeleid in andere beleidsdomeinen moet worden geïntegreerd. In het bijzonder wordt verwezen naar de eigen bevoegdheidsdomeinen Openbare Werken, Energie en ook naar de beleidsdomeinen Stedenbouw, Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit. Mevrouw Crevits pleit ervoor om ook het bevoegdheidsdomein Huisvesting en Wonen toe te voegen aan de lijst. In de beleidsnota Wonen wordt vrij weinig aandacht besteed aan het meer en beter stimuleren van milieubewust en energiezuinig bouwen. Het lid vraagt aan de minister om hierover overleg te plegen met minister van Wonen Keulen, die daartoe zeker bereid is.

Zoals reeds vermeld werd, zijn de beleidsnota's bovendien niet altijd even goed op elkaar afgestemd. Het lid verwijst naar de passage inzake de noodzakelijke en gelijktijdige afbakening van agrarisch gebied, natuurgebied en woongebied. Deze passage is niet onder dezelfde vorm terug te vinden in de beleidsnota Ruimtelijke Ordening. Er zijn daarover vragen gesteld aan minister Van Mechelen. Die heeft overleg gepleegd met minister

Peeters, maar hierover zou beter op voorhand worden gecommuniceerd. Het is van groot belang om met de andere beleidsdomeinen een intens en geregeld overleg te plegen. Met andere woorden, de doelstellingen en de beginselen van het milieubeleid, zoals geformuleerd in deel 5 Beleidsvisie, zouden in elke beleidsnota van elke minister geïntegreerd moeten zijn. Het lid hoopt dat de minister werk zal maken van zijn coördinerende en stimulerende taak in dit verband.

De tweede strategische doelstelling betreft het vergroten van de participatie en het draagvlak voor milieu en natuur. Mevrouw Crevits vindt dat de minister terecht verwijst naar het opschrift van het regeerakkoord 2004-2009 'Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen'. Deze visie weerspiegelt zich volkomen in de voorgestelde strategische doelstelling. Zeker in het milieubeleid moet ernaar worden gestreefd om het draagvlak voor het milieubeleid te vergroten. Inzake participatie besteedt de beleidsnota terecht veel aandacht aan de samenwerking die kan worden ontplooid met de bosgroepen, de regionale landschappen en de bekkenstructuren met betrekking tot het integraal waterbeleid.

Wat betreft de verruiming van het draagvlak voor milieu en natuur formuleert de beleidsnota een aantal lovenswaardige operationele doelstellingen. Mevrouw Crevits wijst evenwel op de zeer relevante vaststellingen die beschreven staan in het recente Natuurrapport 2003 van het Instituut voor Natuurbehoud. In dat rapport wordt dat draagvlak uitgesplitst in een sociaal draagvlak, een middenveld draagvlak, een ambtelijk en een politiek draagvlak. Het lid heeft wel de indruk dat de minister in zijn beleidsnota het middenveld draagvlak wat vergeten is. Dit is het draagvlak voor milieu en natuur dat gerealiseerd wordt door sociale bewegingen en actiegroepen, met andere woorden door de milieubewegingen. Beschouwt de minister de milieubewegingen als een belangrijke pijler voor het vergroten van het draagvlak inzake milieu en natuur? Is de minister bereid om het middenveld draagvlak in de komende jaren verder te ondersteunen en verder uit te bouwen?

Verder mist mevrouw Crevits de uitdrukkelijke band met milieu-educatie. In het beschrijvende gedeelte worden een heleboel zaken in verband met milieu-educatie vermeld, maar milieu-educatie is ook een operator om het draagvlak voor

milieu en natuur te vergroten. Zonder natuur- en milieueducatie zou het maatschappelijke draagvlak voor milieu en natuur niet of slechts zeer summier bestaan. Het lid verwijst opnieuw naar het Natuurrapport 2003 waarin een aantal bijzonder relevante knelpunten worden omschreven. Die knelpunten kunnen zeer summier als volgt worden omschreven: er is te weinig overleg; de instrumenten en te volgen strategie liggen niet altijd op voorhand vast; er is verwarring over de terminologie en visies komen niet altijd overeen; er is een te uitgebreid aanbod voor bepaalde doelgroepen (onderwijs) doch te weinig voor andere doelgroepen. Is de minister bereid om deze knelpunten weg te werken en om milieu- en natuureducatie te beschouwen als een belangrijke pijler voor de versterking van de draagvlak inzake milieu en natuur?

De derde strategische doelstelling betreft de subsidiariteit waarin terecht naar het kerntakendebat wordt verwezen. Een belangrijke kernopdracht van de Vlaamse overheid bestaat in het ondersteunen van het gemeentelijke en het provinciale milieubeleid. Het lid verwijst in dit verband naar de samenwerkingsovereenkomsten inzake milieu en natuur. Naar aanleiding van de bespreking van de begroting 2005 heeft het lid reeds verwezen naar een evaluatierapport van de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004, uitgevoerd door het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA), waaruit bleek dat de gemeenten veel positiever stonden ten opzichte van de huidige samenwerkingsovereenkomst dan ten opzichte van de eerste generatie convenant. Toch blijkt uit het Natuurrapport 2003 dat 62 gemeenten die het tweede milieuconvenant ondertekenden, hebben afgehaakt en de samenwerkingsovereenkomst niet hebben ondertekend. Waar het eerste milieuconvenant nog door 95 procent van de gemeenten werd ondertekend, was dat in 2003 slechts 72 procent. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2005-2007 wordt aan de gemeenten aangeboden ter ondertekening voor één jaar in plaats van voor de hele planperiode.

Uit de beleidsnota blijkt het voornemen van de minister om einde 2005 een eerste evaluatie te laten gebeuren. Mevrouw Crevits dringt erop aan om deze evaluatie nu reeds te starten. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst moet ondertekend en verstuurd zijn tegen uiterlijk 1 april 2005. Het lid vraagt aan de minister om onmiddellijk na het verstrijken van de intekendatum na te gaan hoeveel en welke gemeenten de samenwerkingsover-

eenkomst hebben ondertekend en om welke redenen de gemeenten de overeenkomst onderschrijven of daarentegen afhaken. Mevrouw Crevits vreest dat er een dalende trend zal zijn. Het lid heeft vrij weinig vereenvoudigingen teruggevonden in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Integendeel, er zijn een aantal extra ongemakkelijkheden, met name inhoudstafels en nummeringen die veranderen. Voor de gemeenten heeft dat tot gevolg dat ze de hele systematiek moeten wijzigen. Bovendien vreest het lid dat het papierwerk voor de gemeenten in 2005 niet zal verminderen. Immers tegen april 2005 moet niet alleen de samenwerkingsovereenkomst ter goedkeuring aan de gemeentelijke milieu- en natuurrad en de gemeenteraad voorgelegd zijn, maar ook reeds het milieujaarprogramma en dit terwijl de meeste gemeenten nog druk bezig zijn met het leggen van de laatste hand aan hun milieubeleidsplan. Zeker voor kleinere gemeenten, waar de personeelsbezetting op de milieudienst bestaat uit één of twee personen, wordt het tijdig naleven van al die papieren verplichtingen, opnieuw een zware klus. Het lid herhaalt haar vraag om de controle op de naleving van de samenwerkingsovereenkomst efficiënter te organiseren en aan de gemeenten veel meer dan vroeger de knowhow van de ambtenaren op de administraties ter beschikking te stellen.

Een vierde strategische doelstelling vormt het optimaliseren van de instrumentenmix. Daarbij wordt volgens mevrouw Crevits veel aandacht besteed aan de economische instrumenten. Terecht, maar over de financiële steun aan terreinbeherende verenigingen wordt weinig of niets teruggevonden in de beleidsnota. Uit de begrotingsbesprekingen begrijpt het lid dat de minister daaraan aandacht wil besteden, maar het zou beter zijn geweest om daar nadrukkelijk naar te verwijzen in de beleidsnota. Terecht haalt de minister in de beleidsnota ook de behoefte aan om de subsidieregels inzake rioolinvesteringen bij gemeenten te verfijnen (cf. infra).

Een vijfde strategische doelstelling betreft de beleidsvoorbereiding en beleidsevaluatie. In het Natuurrapport wordt op verschillende plaatsen gewezen op het feit dat het milieubeleid vaak blijft steken in de plannen. Die laatste zijn vaak een doel op zich geworden is. Mevrouw Crevits geeft het voorbeeld van de gemeentebesturen die, als ze hun werk goed wilden doen, in 2004 de volgende planningsprocessen inzake leefmilieu moesten

doorlopen: dulo-waterplannen (duurzaam lokaal waterbeleid), reductieplan bestrijdingsmiddelen, rapporteringen inzake afval, milieujaarprogramma, milieubeleidsplan, actualisaties van de gemeentelijke natuur- en ontwikkelingsplan, actualisaties van de bosbeheerplannen en het uitvoeren van de samenwerkingsovereenkomst. Deze plannen komen dan nog bovenop de gemeentelijke structuurplannen, mobiliteitsplannen en dergelijke meer.

In heel veel gemeenten lokken de zogenaamde inspraakvergaderingen voor de opmaak van de gemeentelijke milieubeleidsplannen volgens het lid weinig of geen geïnteresseerden. Dat ligt zeker niet aan de slechte communicatie van de gemeentelijke overheid, maar wel aan het feit dat de bevolking in de voorbije jaren werkelijk overstelpt is met allerhande vragen in dit verband. De reacties op de ontwerpen van het milieubeleidsplan komen veelal vanuit de diverse administraties, die ook al de milieujaarprogramma's evalueren en in dat opzicht al gewoon zijn om de gemeenten daarin te begeleiden. Het lid vraagt daarom aan de minister om de communicatie tussen de administraties en de gemeenten wat meer lijfelijk en concreter te maken zodat de administraties daadwerkelijk een meerwaarde kunnen betekenen voor de gemeenten. Het is alvast positief dat de minister van plan is om tot grondige evaluatie over te gaan van hetgeen in de voorbije jaren werd gepland en besteed inzake milieubeleid.

De zesde en zevende doelstelling gaan over rechtszekerheid en handhaving. Terecht worden in de beleidsnota een aantal fundamentele operationele doelstellingen geformuleerd om meer rechtszekerheid te bieden. Terecht wil de minister werken aan een nieuw handhavingsdeceet, maar niet alleen de burger ervaart de milieuregels als erg technisch en moeilijk toegankelijk. Het lid ervaart in de commissie zelf dat het milieubeleid moeilijk vatbaar is. Maar uiteraard kan een complexe materie, niet zomaar eenvoudig worden voorgesteld.

Naast de techniciteit van de regelgeving geeft volgens mevrouw Crevits ook de grote achterstand bij het behandelen van beroepen of de lange duurtijd voor het bekomen van vergunningen of voor uitbetaling van subsidies aanleiding tot een gevoel van rechtsonzekerheid. Het lid vraagt dat de minister zijn eigen administratie voldoende ondersteuning, middelen en mogelijkheden biedt zodat niet alleen

werk kan worden gemaakt van rechtszekerheid en handhaving, maar ook van een tijdige afhandeling van alle aanvragen binnen een redelijke termijn.

De achtste doelstelling betreft economische onderbouwing en financiering. De minister haalt terecht de behoefte aan om kosten- en uitgavenramingen te verrichten inzake het milieubeleid. Het lid hoopt dat de minister hiermee ook bedoelt dat milieumaatregelen die de lagere niveaus treffen (provincies en gemeenten), systematisch op hun kosten en financiële effecten zullen worden onderzocht. Mevrouw Crevits denkt aan de effecten van de regeling inzake grondverzet, inzake de reductie van bestrijdingsmiddelen, inzake de afvoer en het storten van grond bij bouw- en wegenwerken, enzovoort.

Wat betreft de negende doelstelling, de wetenschappelijke onderbouwing van het beleid, haalt de minister aan dat geïntegreerde dataverzameling en wetenschappelijke onderbouwing van belang zijn. Mevrouw Crevits meent dat de wetenschappelijke onderbouwing vooral wordt gemotiveerd vanuit economisch oogpunt. Het lid vraagt om ook aandacht te hebben voor het wetenschappelijk onderzoek inzake milieu- en natuur op zich. Dat geldt ook met betrekking tot het meten van het draagvlak, waarvoor nog maar weinig indicatoren werden ontwikkeld. Een spraakmakende campagne zegt het lid niets als de effecten ervan niet gemeten kunnen worden. Is de minister bereid om hier in de toekomst verder werk van te maken zodat, wanneer er budgetten worden vrijgemaakt voor promotie en educatie, nadien de effecten ervan op de bevolking goed en voldoende kunnen worden gemeten?

Bovendien is er volgens mevrouw Crevits bij de overheidsinstellingen zelf heel veel kennis en know-how aanwezig die vandaag niet of onvoldoende aan de burgers wordt gecommuniceerd.

Tot slot is er de tiende doelstelling om het beleid een internationale en Europese oriëntatie te geven. Mevrouw Crevits dankt de minister voor zijn uitdrukkelijk engagement om het Vlaamse Gewest krachtdadig en efficiënt te laten optreden bij de Europese en internationale milieu-onderhandelingen die relevant zijn voor Vlaanderen. Het lid wenst de minister veel succes bij deze onderhandelingen en stelt voor om in de commissie systematisch het verloop van het Europese en internatio-

nale leefmilieubeleid toe te lichten, zodat de commissie zelf een stand van zaken kan opmaken.

Algemene tussenkomst van de heer Ludo Sannen

De heer Ludo Sannen sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Crevits over de evaluatie van de beleidsmaatregelen en stelt geen enkel probleem te hebben met een evaluatie van het beleid van de vorige regering. Een aantal maatregelen moet inderdaad geëvalueerd en bijgestuurd worden.

De heer Sannen heeft wel bedenkingen bij de algemene tussenkomst van de heer Matthijs die volgens het lid grotendeels was opgebouwd uit kritiek op de vorige regering om op die basis het belang van de voorliggende beleidsnota te benadrukken. Dit illustreert volgens de heer Sannen een defensieve houding. Ook de beleidsnota bevat volgens de spreker inderdaad een aantal defensieve elementen en zelfs enkele goedkope platitudes over het vorige beleid. Omdat deze elementen niet gestaafd worden, steunt het lid de gevraagde evaluatie. Dan zal blijken of de kritiek op het vorige beleid terecht is en of een aantal maatregelen moeten worden bijgestuurd.

De heer Sannen beschouwt de verwijzingen naar Europa en het gebrek aan participatie als een goedkope platitude. De Vlaamse overheid neemt wel al sedert enkele jaren actief deel aan het Europese milieubeleid. De vraag is echter hoe Vlaanderen deelneemt aan het Europese besluitvormingsproces: om ambitieuze doelstellingen te bepleiten en verder te gaan dan wat Europa voorstelt of om voor zichzelf uitzonderingen te bepleiten in de Europese regelgeving. Voor de heer Sannen moet het Vlaamse Gewest een voortrekkersrol spelen zodat bijvoorbeeld het Reach-programma inzake voor mens en milieu gevaarlijke stoffen wordt uitgevoerd zoals oorspronkelijk bedoeld, tegen de huidige Europese tendens om het milieubeleid uit te hollen in.

Deze beleidsnota straalt volgens de heer Sannen de mentaliteit van een kleine kruidenier uit. Een kleine kruidenier verzet zich tegen de heraanleg van zijn straat als daarbij parkeerplaatsen verloren gaan, want minder parkeerplaatsen betekent in zijn ogen minder klanten. Een kruidenier met visie beseft dat hij meer klanten zal aantrekken in een straat waarin rustig kan worden gewandeld. De kleine kruidenier wil alleen maar beschermen

wat hij heeft en ziet geen kansen. Deze nota opent door te verwijzen naar de moeilijkheden voor het beleid. De minister lijkt zich op voorhand te verontschuldigen voor de maatregelen die onder druk van Europa moeten worden opgelegd. Er wordt volgens de heer Sannen onvoldoende benadrukt dat goede milieumaatregelen ook kansen creëren.

Er wordt terecht verwezen naar het belang van participatie en maatschappelijke steun, maar voor de spreker is het ontbreken van maatschappelijke steun geen excuus om niet in te grijpen. Het is ook de verantwoordelijkheid van de minister om maatschappelijke steun te creëren. Dat vergt inventiviteit, creativiteit, dynamiek en een positieve ingesteldheid. Deze beleidsnota straalt dat onvoldoende uit.

De heer Sannen geeft de minister het voordeel van de twijfel. Het lid is tevreden dat de huidige regering, waarvan minister-president Leterme stelde dat ze de facturen van de groenen betaalt, bereid is deze facturen ook daadwerkelijk te betalen omdat het milieubeleid de voorbije jaren nu eenmaal vooruitgang heeft geboekt. Vlaanderen beschikt over een goed gewestelijk milieubeleidsplan voor de periode 2003 tot 2007, dat misschien zelfs te ambitieus is. Op een aantal vlakken is de beleidsnota vaag, maar de heer Sannen leidt daaruit af dat de minister bereid is het milieubeleidsplan, dat wel concrete doelstellingen bevat voor de verbetering van de milieukwaliteit, te volgen. In die zin gunt het lid de minister het voordeel van de twijfel. Het kan nodig zijn om instrumenten te evalueren, maar als het milieubeleidsplan de doelstelling blijft, verdient deze beleidsnota een positieve beoordeling.

Algemene tussenkomst van de heer Frans Wymeersch

De heer *Frans Wymeersch* stelt, aan het einde van de bespreking van de beleidsnota, dat Vlaams Belang zich geconfronteerd weet met een minister wiens ideeën voor een trendbreuk zorgen in de manier waarop over milieubeleid wordt gedacht. Inhoudelijk kan de fractie niet met alle ingenomen standpunten akkoord gaan, maar er is een duidelijke trendbreuk. In de plaats van de soms fantasische en vaak op het verleden gerichte utopieën van vroeger komt er nu realisme, pragmatisme en respect voor alle actoren op het terrein. Men zou volgens het lid kunnen spreken van een ‘no non-

sense’-beleid in de plaats van het eerdere nonsens-beleid. Alleen nog maar het idee om het debat te heropenen over thema’s als de kernuitstap, spreekt de fractie van de heer Wymeersch al aan. Dat zal ook het milieubeleid ten goede komen. Het vorige beleid was volgens het lid contraproductief, want als men iedereen afstoot die men eigenlijk bij het beleid zou moeten betrekken, is er geen draagvlak meer. De heer Wymeersch pleit ervoor om niet langer bang te zijn van de schaduw van het verleden, al hebben sommigen het daar blijkbaar moeilijk mee.

De spreker heeft tijdens de discussie over de beleidsnota opgemerkt dat de diverse leden van de meerderheid niet altijd op dezelfde golflengte zitten. Zo werd de minister verweten een kleinemiddenstandersmentaliteit te hebben. Voor de heer Wymeersch is dat evenwel een eretitel: een kleine middenstander heeft immers permanent contact met de man van de straat en is een van de steunpilars van het economisch en het sociaal leven.

II.1.2. Antwoord van de minister

Algemeen

De heer *Kris Peeters*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, dankt alle leden voor de suggesties en positieve kritiek en hoopt dat ook na de behandeling van de beleidsnota de discussie in de commissie op deze manier kan worden voortgezet. De minister begint zijn antwoord met de belofte dat hij alle creatieve voorstellen wil meenemen en onderzoeken. Het principe van de blauwe druppel, voorgesteld door de heer Bex, is daar een voorbeeld van.

De minister betreurt wel dat de beleidsnota het slachtoffer werd van ‘perceptie’. Dat bereikte soms een beangstigend niveau: er werden dingen in de nota gelezen die er niet in vermeld staan en omgekeerd kwam er kritiek op de afwezigheid van elementen die er wel degelijk in stonden. Zo bevat de nota geen verwijzing naar kernenergie. De natuurverenigingen worden daarentegen wel vermeld en krijgen een even prominente plaats toegewezen dan andere organisaties. De minister hoopt dat hij met zijn antwoorden de foutieve elementen in de perceptie kan corrigeren.

Het uitgangspunt van de nota is heel duidelijk geformuleerd. Het gaat met name om het streven

van het Vlaams beleid naar een hoog beschermingsniveau voor de huidige en de toekomstige generaties, via de bescherming van mens en milieu, de duurzame aanwending van grondstoffen en natuur, en het behoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit. Dat de nota rekening houdt met de specifieke situatie van Vlaanderen – onder meer de grootte van de regio en de bevolkingsdichtheid – strookt met de algemene beginselen van het milieubeleid. De minister verwijst in dit verband naar paragraaf 3 van artikel 1.2.1. van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Daarin staat dat de doelstellingen en beginselen van het milieubeleid in het bepalen en het uitvoeren van het beleid op andere gebieden moeten geïntegreerd worden. Bij de uitvoering van het beleid moet volgens het artikel rekening worden gehouden met sociaal-economische aspecten, naast de internationale dimensie en de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens.

Voor minister Peeters is het evident dat de doelstellingen in het milieubeleidsplan 2003-2007 het kader vormen voor het beleid, samen met de internationale en Europese verdragen en regelgeving. De minister wijst er wel op dat de looptijd van het genoemde plan niet samenvalt met die van de regeer- of beleidsperiode (2004-2009). Het plan is vrij concreet op het vlak van zowel doelstellingen als acties, maar tegelijk is er midden in de planperiode een nieuwe minister, een nieuwe regering, een nieuw regeerakkoord en dus een nieuwe visie. Daarom pleit de minister ervoor dat beide (milieubeleidsplan en regeerperiode) voortaan hetzelfde ritme zouden aanhouden.

Vervolgens somt de minister de prioriteiten voor 2005 op. Prioritair is de aanpassing van het MER-en veiligheidsrapportagedecreet, de indiening van een ontwerp van handhavingsdecreet, een ontwerp van nieuw mestdecreet – bedoeling is dat het nog voor de zomer 2005 op de tafel van de Vlaamse Regering komt – en de uitvoeringsbesluiten voor het decreet Integraal Waterbeleid.

Participatie en maatschappelijke gedragenheid

Bij de algemene strategische doelstellingen waren er vragen over participatie en maatschappelijke gedragenheid. De minister verwijst naar de vraag over de financiering van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de subsidies aan de

natuur- en milieuverenigingen. De vorige regering heeft op de valreep enerzijds de verlenging van de samenwerkingsovereenkomsten met gemeenten en provincies en anderzijds twee overkoepelende natuur- en milieuverenigingen goedgekeurd. De noodzakelijke financiële middelen waren op dat ogenblik niet beschikbaar. Inmiddels maakte de huidige regering in de begroting 2005 wel 14 miljoen euro vrij voor de samenwerkingsovereenkomst met de gemeenten en de provincies. Ook in de begrotingsjaren 2006 en 2007 zal voor de nodige middelen gezorgd worden. De minister heeft er ook geen enkel probleem mee dat de overkoepelende milieu- en natuurverenigingen hun rol spelen.

De minister garandeert de subsidiëring van de twee erkende koepels, uiteraard in verhouding tot de geleverde inspanningen. Maar de vorige minister erkende ook nog vijf bijkomende verenigingen, evenzeer zonder in budgettaire middelen te voorzien. De huidige regering heeft er evenmin kredieten voor, hoewel globaal gezien evenveel middelen worden uitgetrokken in de begroting dan voorheen. Er zijn dus volgens de minister maar twee mogelijkheden. Ofwel werkt de minister, zoals voor cultuur gebeurt, met een totaalpakket, dat vervolgens verdeeld wordt. Bij een gelijkblijvend budget en een toenemend aantal erkenningen, valt er dan automatisch minder te verdelen onder wie al eerder gesubsidieerd werd. Ofwel garandeert de minister de subsidiëring van de eerder erkende verenigingen, maar dan is er geen krediet meer voor de nieuwe erkende verenigingen, tenzij bijkomende middelen worden uitgetrokken. Bij de begrotingscontrole zal de minister dit opnieuw bekijken. De keuze zal duidelijk worden meegedeeld aan de organisaties. De erkenning legt de verenigingen immers bepaalde voorwaarden op, zoals rapportering, en het is de vraag of de overheid dergelijke eisen kan blijven stellen zonder daar middelen tegenover te stellen. De minister verklaart geen voorstander te zijn van de methode van het totaalpakket, zoals die voor de culturele sector wordt gehanteerd, maar erkent dat daardoor het probleem van de vijf nieuwe erkende verenigingen blijft bestaan.

De minister is overtuigd van het belang van natuur- en milieu-educatie, zowel gericht op het onderwijs als op de burgers en specifieke doelgroepen. Sensibilisatiecampagnes moeten de burgers aanzetten tot afvalpreventie en tot rationeel energie- en waterverbruik. Ook de milieubeleids-overeenkomsten in de afvalsector zijn een gefor-

maliseerde vorm van sociale instrumenten. Het doelgroepenbeleid is een voorbeeld van interactief tweerichtingsverkeer gericht op afspraken tussen min of meer gelijkwaardige partners. Het inzetten van deze instrumenten is dikwijls arbeidsintensief, wil men tot kwaliteitsvolle communicatieprocessen komen. Daarom wil de minister deze sociale instrumenten meer functioneel en instrumenteel gaan inzetten. Hij wil ook in toenemende mate gaan naar een vorm van partnerschap tussen overheid en betrokkenen. Waar mensen en organisaties zelf verantwoordelijkheid nemen, is er het meeste kans op een draagvlak.

Alle sociale instrumenten zijn belangrijk om het draagvlak te verhogen, dus ook natuur- en milieueducatie. De minister maakt een onderscheid tussen kennisverbreding en attitudeverandering. De instrumenten communicatie, informatie, sensibilisatie, voorlichting en educatie zullen worden ingezet om milieuproblemen, milieubeleid en oplossingen te verduidelijken. Daarnaast kunnen ook de pedagogische inspanningen opgedreven worden door het inzetten van sociale instrumenten gericht op het beïnvloeden van attitudes.

Subsidiariteit

De minister antwoordt dat in het kader van een samenwerkingsovereenkomst de Vlaamse overheid de gemeenten zal blijven ondersteunen om groendaken te subsidiëren en te promoten.

In verband met die samenwerkingsovereenkomst wil de minister minder 'overplannen' en nog beter communiceren, in navolging van de initiatieven tot vereenvoudiging van het afgelopen jaar die reeds tot enige verbetering van de samenwerkingsovereenkomst hebben geleid. In 2005 zal de overeenkomst grondig worden geëvalueerd, om de planelasten en administratieve lasten voor de gemeenten tot een minimum te beperken. De minister heeft hierover al enkele ideeën maar wil die eerst grondig bestuderen.

De minister wil ook de rolverdeling tussen de gemeenten, de provincies en het Vlaamse niveau uitklaren. In het kader van het kerntakendebat werd hierover reeds lang gediscussieerd. Het is duidelijk dat elk niveau zijn specifieke functie heeft. Er moeten concrete afspraken worden gemaakt, zeker in verband met handhaving en het verlenen van milieuvergunningen.

Instrumenten

De optimale instrumentenmix is volgens de minister zeer delicaat maar beslissend. De evaluatie van het gebruik van economische en juridische instrumenten kan onder meer leiden tot de aanpassing van het huidige milieuheffingsstelsel naar echte regulerende heffingen, via bijvoorbeeld de milieukostenregulering. De minister meent dat daarbij ook de internationale dynamiek in de gaten moet worden gehouden en verwijst naar het stelsel van verhandelbare emissierechten.

Daar waar de analyse duidelijk is, zullen de knopen ook effectief worden doorgehakt. Indien instrumenten door een Europese richtlijn worden opgelegd, zullen die worden gebruikt. Daar waar geen analyses werden gemaakt of waar geen verplicht voorgeschreven instrumenten bestaan, zal er voorafgaand een analyse of evaluatie gebeuren.

Zoals in de beleidsnota wordt vermeld, zal de minister nagaan of heffingen op luchtmissies tot het gewenste resultaat kunnen leiden.

Beleidsvoorbereiding en evaluatie

De minister herhaalt dat het milieubeleidsplan het kader is waarbinnen de beleidsnota zich situeert. De minister betreurt echter dat de concrete projecten die, naast de strategische langetermijndoelstellingen, in het plan worden opgesomd, niet samenvallen met de legislatuur. De minister zal tijdig een voorstel voorleggen aan het parlement om een overbrugging te maken tussen 2007 en 2009, waarna bij de start van de volgende legislatuur de mogelijkheid zal bestaan om het milieubeleidsplan af te stemmen op het dan af te sluiten regeerakkoord.

Rechtszekerheid

De minister stelt dat de Vlaamse Regering op 7 januari 2005 het besluit tot invoering van een integraal milieujaarverslag heeft goedgekeurd. Het besluit treedt in werking vanaf 1 januari 2005. De minister hoopt een verdere integratie van de verslagen te kunnen realiseren.

Om een tweede Europese veroordeling en een dwangsom te voorkomen, moest er zeer snel gehandeld worden inzake de categorieën van MER-plichtigen, waarover de vorige regering geen beslissing

heeft genomen. De minister gaat nu zijn aandacht richten op het MER- en veiligheidsrapporterings-decreet en het noodzakelijke uitvoeringsbesluit.

Nog in januari 2005 zal de cel MER berichten over de procedurele organisatie van de MER in de ons omringende landen. Nu wordt de Vlaamse MER-regelgeving gekenmerkt door een complexe en gedetailleerde procedure die veel tijd en geld kost. Er zal worden nagegaan of er procedurele besomeringen kunnen worden afgeslankt. De opstelling van het MER mag immers een snelle aflevering van milieuvergunningen niet in het gedrang brengen, een ander belangrijk element van de Vlaamse milieuwetgeving. Voor het bedrijfsleven moet de periode tussen het beslissen tot een bepaald project en het doorlopen van de procedure voor een MER en milieuvergunning zo kort mogelijk worden gehouden. Na een evaluatie, zal worden gestart met het opstellen van een allesomvattend uitvoeringsbesluit van het MER/VR-decreet. De minister gaat ervan uit dat de nodige voorstellen nog tegen de zomer van 2005 ter discussie op tafel liggen.

Inzake integrale milieuvoorwaarden is een voorstel van uitvoeringsbesluit uitgewerkt voor twee pilootsectoren (garages en schrijnwerkerijen). Beide voorstellen zullen binnenkort worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Daarna zal ook het advies van de MiNa-raad en van de SERV worden ingewonnen. De minister wil wel vooraf duidelijkheid dat deze voorstellen, die in het regeerakkoord zijn opgenomen en waaraan al veel energie werd besteed, ook werkelijk tot een vereenvoudiging zullen leiden. Bij bepaalde beroepsorganisaties bestaat er hierover enige twijfel.

De minister wil dringend een aantal aanpassingen van het bodemsaneringsdecreet voorstellen. De bespreking van de voorontwerpen heeft in de vorige regeerperiode een ruime tijd in beslag genomen zonder dat dit tot een formeel resultaat heeft geleid. In samenwerking met het Vlaams Parlement wil de minister binnenkort die draad weer opnemen.

Handhaving

De minister benadrukt inzake de handhaving dat de studies van de universiteiten van Gent, Leuven en Maastricht geen betrekking hebben op de organisatie van de handhaving, een essentieel element van het handhavingsbeleid. Bij een slechte organi-

satie heeft een nieuw handhavingsapparaat weinig zin. Gelet op het uitstellen van het proces Beter Bestuurlijk Beleid, op een aantal nieuwe federale initiatieven inzake handhaving en op de noodzaak om alle spelers in het veld te consulteren, zal in de loop van februari of maart 2005 een rondetafelconferentie worden georganiseerd inzake handhaving. Zo wil de minister een duidelijk zicht krijgen op alle relevante onderwerpen inzake organisatie van de handhaving, en dit zowel op Vlaams niveau als in de interactie met het federale of het lokale niveau. Na die rondetafel zal gestreefd worden naar een samenwerkingsprotocol met alle betrokken actoren. Ondertussen werken de diensten van de minister de universitaire voorstellen verder uit tot een ontwerp van handhavingsdecreet. Tegen de zomer van 2005 wil de minister een eerste versie ter bespreking klaar hebben.

Tegen 31 december 2005 zullen er dus twee ontwerp teksten worden voorbereid, een ontwerp van decreet met strafrechterlijke en administratieve sancties en een ontwerp van samenwerkingsprotocol inzake het coördinatiebeleid met diverse handhavende instanties.

De minister verwijst naar het belangrijke onderwerp dat de heer Martens heeft opgeworpen, namelijk de beschikbaarheid van mensen en middelen voor het handhavingsbeleid. De minister stelt dat er binnenkort overleg wordt gepleegd met de diverse actoren van het handhavingsbeleid. In functie daarvan zal worden onderzocht welke middelen er nodig zijn en waar de beschikbare mensen en middelen eventueel optimaler kunnen worden ingezet. De betere afstemming tussen de verschillende actoren, wordt nu reeds nagestreefd en onderzocht, onder meer in de commissie Vervolgingsbeleid.

Economische onderbouwing en financiering

De minister stelt dat een betere economische onderbouwing en financiering van het milieubeleid absoluut gewenst is. De economische onderbouwing moet er onder andere toe leiden dat voor het behalen van de gewenste milieudoelstellingen de meest kostenefficiënte maatregelen worden genomen. Dit garandeert dat een hoge beschermingsgraad van het leefmilieu kan worden gerealiseerd, maar dat anderzijds daarbij ook rekening wordt gehouden met de internationale context waarin de bedrijven, inbegrepen de landbouwbedrijven, moeten opereren.

Als gevolg van een initiatief van de meerderheidspartijen voor een fiscale aftrekbaarheid van het waterverbruik en de afvalwaterzuivering, goedgekeurd in de vorm van een amendement op het programmadecreet bij de begroting 2005, zal de heffingsopbrengst voor afvalwaterlozing verminderen. De discussie over de financiering van het milieubeleid moet daarom ten gronde worden gevoerd. Er moet onder meer worden nagedacht over de meerwaarde van het MiNa-fonds.

Internationale en Europese oriëntatie

Inzake de Europese en internationale oriëntatie, moet volgens de minister binnen de Belgische context een onderscheid worden gemaakt tussen de internationale engagementen van de gewesten zelf en de internationale engagementen die een samenwerking veronderstellen met de andere gewesten en met het federale niveau. Het is duidelijk dat de gewestelijke engagementen moeten worden uitgevoerd en dat problemen die hierbij opduiken binnen de Vlaamse context moeten worden opgelost. Voor de andere engagementen moet in overleg worden getreden met het federale niveau en de andere gewesten en indien nodig moeten samenwerkingsakkoorden worden gesloten. Dergelijke processen zijn tijdrovend en delicaat. De complexe institutionele situatie vormt hier volgens de minister een handicap in vergelijking met andere lidstaten.

Enkele leden stelden vragen over de houding van Vlaanderen in een aantal Europese dossiers. De minister stelt dat het wellicht een primeur zou geweest zijn moest de beleidsnota ingaan op een aantal lopende, weliswaar strategisch belangrijke Europese milieudossiers. Gezien het belang dat de minister hecht aan het democratisch draagvlak, wil hij de parlementsleden in de toekomst wel beter informeren over en beter betrekken bij de Europese stellingnamen van Vlaanderen. Er kan nog worden onderzocht op welke wijze dit kan verlopen.

Internalisering

Het regeerakkoord bepaalt inderdaad uitdrukkelijk dat het principe van de internalisering van de afvalkosten als uitgangspunt voor het Vlaamse afvalbeleid wordt gehanteerd. De heer Bex verwees naar Unizo, maar die wees erop dat de internalisering niet alleen op Vlaams niveau kan worden doorgevoerd. Aanvaardingsplichten worden echter stilaan voor bepaalde afvalstromen ook op

Europees niveau ingevoerd. Het gaat volgens de minister om een belangrijk en fundamenteel uitgangspunt en vroeg of laat zal die internalisering er ook komen. Tijdens deze legislatuur kan daaraan worden gewerkt en kan het debat daarover worden gevoerd. Er zijn ook nog vragen, zoals de vraag of alleen de producent als vervuiler moet worden beschouwd en niet de consument die om het product vraagt.

II.1.3. Replieken van de leden

De heer *Jos Bex* erkent met Unizo dat het principe van de internalisering beter op grotere schaal georganiseerd wordt, dus Belgisch of nog beter Europees. Het lid wijst er echter meteen op dat de kortingen die sommige bedrijven geven vaak veel groter zijn dan de geïnternaliseerde afvalkosten of zelfs de hele milieukosten. Dat blijkt ook uit de grote prijsverschillen voor het hetzelfde product in verschillende distributieketens.

De heer *Rudi Daems* erkent dat de perceptie in de politiek en de media helaas een steeds belangrijker rol speelt. De meeste opmerkingen van de voorbije weken over de beleidsnota waren echter gebaseerd op het beeld dat de nota te economisch geïnspireerd is en dat ze de langetermijnprojecten op de lange baan schuift. Die toon was volgens het lid vrij algemeen. Sommigen noemen deze beleidsnota defensief, anderen geven de minister het voordeel van de twijfel.

Volgens de heer *Daems* heeft de minister er door zijn toelichting en door zijn antwoorden op de vele vragen voor gezorgd dat de beleidsnota minder vaag is geworden, maar het algemene beeld is hetzelfde gebleven. Het lid geeft enkele voorbeelden van punten die werden verduidelijkt. De minister heeft duidelijk gezegd dat het milieubeleidsplan de basis is voor zijn milieubeleid, al wil hij wel sleutelen aan de timing. Het is echter niet zo dat een timing die goed is voor de Vlaamse Regering, automatisch ook inpasbaar is in de gemeentelijke en de provinciale legislaturen. De minister heeft ook verklaard dat hij zich zal baseren op het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007 voor het afvalstoffenbeleid en wil in de komende maanden een uitvoeringsplan voor ruimings- en baggerspecie uitwerken. De minister wil ook werk maken van de aanduiding van stiltegebieden. Ook andere punten zijn verduidelijkt door de minister.

Toch blijven er voor de heer Daems een aantal onduidelijkheden die fundamentele punten betreffen. Dat geldt zeker voor het plan om een aantal decreten te herzien in functie van een milieubeleidsevaluatie. Het lid heeft nog altijd het gevoel dat de minister dit wil gebruiken om een aantal regels te versoepelen en niet om echt te evalueren. Sommige decreten zijn immers nog niet eens in werking getreden. Het MER-decreet zal bijvoorbeeld nu pas zijn eerste uitvoeringsbesluit krijgen. Ook voor het decreet integrale milieuvorwaarden spreekt de minister al van een evaluatie voor het wordt uitgevoerd.

Een aantal keuzes die te maken hebben met de lange termijn, staan voor de komende jaren niet of onvoldoende op de politieke agenda. De aanpak van de bodemsanering blijft bij het lid de meeste vragen oproepen (cf. infra II.2.3).

De minister had het over het draagvlak en over het belang van de inzet van vrijwilligers en de werking van de natuurverenigingen. Nochtans zijn de budgetten voor steun aan milieu- en natuurverenigingen volgens de heer Daems kleiner geworden, evenals de budgetten voor andere projecten die het draagvlak vergroten, zoals natuur- en milieueducatie en lokale dulo-projecten. Dat heeft volgens de heer Daems niet alleen te maken met de goedkeuring van twee of drie extra verenigingen in 2003 of met het samenvoegen van een aantal budgetposten. Het lid blijft ervan overtuigd dat het totale, samengevoegde budget onvoldoende is voor de structurele subsidiëring van de bestaande verenigingen.

Mevrouw *Hilde Crevits* merkt op dat het in de vorige legislatuur een foute keuze was om tegelijk milieuverenigingen te erkennen en er geen subsidies voor in te schrijven. De minister wordt thans geconfronteerd met die fout uit het verleden.

De heer *Jan Peumans* vraagt om een evaluatie van de milieuconvenants. De gemeenten moeten zeer lang wachten op de subsidies van de Vlaamse Gemeenschap waar zij recht op hebben. Eind 2005 is de administratie bezig met de uitbetalingen voor 2000-2001.

De heer *Rudi Daems* vraagt tot slot nog aandacht voor enkele vragen die niet zijn beantwoord. Het lid noemt de milieukwaliteitsdoelstellingen en -normen en het milieujaarprogramma.

De *minister* laat aan het verslag toevoegen dat de langetermijnkwaliteitsdoelstellingen, zoals geformuleerd in het milieubeleidsplan 2003-2007, worden onderschreven. Het milieujaarprogramma wordt kortelings voorgelegd aan het Vlaams Parlement en aan de adviesraden.

II.2. Thematische doelstellingen

II.2.1. Lucht- en klimaatbeleid en nieuwe technologie

Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* laat opmerken dat het klimaatbeleid tijdens de vorige regeerperiode een bevoegdheid was van twee ministers, respectievelijk bevoegd voor leefmilieu en energie, die dan ook de verantwoordelijkheid steeds naar elkaar konden doorschuiven. Nu minister Peeters verantwoordelijk is voor de twee bevoegdheden, en ook voor openbare werken, wordt het voor het parlement gemakkelijk om de juiste minister ter verantwoording te roepen. Sommige milieudoelstellingen kunnen beter worden gehaald wanneer de juiste maatregelen worden genomen inzake energie, mobiliteit en openbare werken. Het is dan ook heel aangenaam voor het lid om de minister die diverse belangrijke functies onder zijn bevoegdheid heeft, meteen ook met deze problematiek te kunnen confronteren.

Inzake luchtkwaliteit zijn er de laatste jaren door zowel de industrie als de overheid reeds zware inspanningen geleverd. Mevrouw Van den Eynde denkt daarbij aan de dioxine-uitstoot van de verbrandingsovens, waarin erg veel vooruitgang is geboekt, en het massaal terugdringen van de loodemissies. Bepaalde bedrijven, zoals onder andere Umicore, hebben daartoe belangrijke inspanningen geleverd, al zal er nog veel werk zijn op dit vlak.

Uiteraard zijn de inspanningen inzake de verbetering van de leefkwaliteit niet altijd evenredig met de verontreiniging. Vlaanderen kampt immers ook met een belangrijke historische verontreiniging. De luchtvervuiling door het verkeer vormt nog steeds een van de grootste problemen, en mogelijk komt daar volgens het lid in de nabije toekomst verandering in. Er is heel wat in beweging op het vlak van biologische of milieuvriendelijke brandstoffen.

Minister-president Leterme stelde recent dat hij bij de federale regering zou aandringen op het vervullen van een aantal randvoorwaarden voor het gebruik van biodiesel. Mevrouw Van den Eynde hoopt dat die zoektocht niet herleid zal worden tot een accijnzenpolitiek. De minister-president had het over een nulaccijns voor biodiesel en dat mag volgens het lid niet betekenen dat de minderinkomsten dan maar gecompenseerd moeten worden met een verhoging van accijnzen op gewone brandstoffen.

Ook de auto-industrie werkt aan de ontwikkeling van milieuvriendelijke voertuigen. De volgende maanden zullen volgens mevrouw Van den Eynde heel wat nieuwigheden worden geïntroduceerd die de CO₂-uitstoot door het verkeer drastisch zullen verminderen.

In zijn eerste strategische doelstelling inzake het klimaat- en luchtbeleid stelt de minister dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid inzake de reductie van broeikasgassen zal opnemen. België heeft het akkoord ondertekend en moet zich aan de verbintenissen houden. Maar moeten de Vlamingen blijven dulden dat de solidariteit altijd van één kant moet komen?

Het Vlaamse Gewest heeft weliswaar de grootste hoeveelheid broeikasgasemissies, maar dat is volgens mevrouw Van den Eynde niet meer dan logisch omdat het ook de meeste energie-intensieve bedrijven telt. Dankzij de energie-intensieve bedrijven is Vlaanderen uitgegroeid tot een van de meest welvarende regio's van Europa. Zal de minister er mee voor zorgen dat, door de schandalig slechte onderhandelingen van de federale regering, de Vlaamse regio kapot gaat aan allerhande reductiedoelstellingen? Zal de minister dit laten gebeuren terwijl de Vlaamse bedrijven reeds de beste beschikbare technologie hanteren?

In een operationele doelstelling zegt de minister werk te willen maken van instrumenten zoals de energieprestatieregelgeving en de benchmarkconvenanten. Uiteraard zijn dit instrumenten die de industrie kunnen mobiliseren en motiveren, maar hier staan ook een aantal verplichtingen van de overheid tegenover, verplichtingen die niet eenzijdig kunnen worden verbroken. Heeft de minister hierover reeds onderhandelingen gevoerd met de federale regering? Stoere uitspraken over een andere minister betekenen volgens het lid nog niet

dat de minister een eerlijke verdeling van de lasten voor Vlaanderen uit de brand kan slepen. Volgens het lid wordt het Kyoto-protocol het Vlaamse Gewest door de strot geduwd, met alle mogelijke gevolgen voor de industrie in Vlaanderen.

Voor wat betreft het klimaat- en luchtbeleid houdt de minister het volgens mevrouw *Stern Demeulenaere* vooral bij het opstellen van een nieuw klimaatbeleidsplan. De VLD vreest echter dat Vlaanderen te laat zal komen als het moet wachten op het nieuwe klimaatsbeleidsplan. Kan de minister meedelen wat zijn standpunt is over de aankoop van rechten in het buitenland? Welke andere praktische maatregelen ziet hij om de Kyoto-norm te halen?

De heer *Jos Bex* verwijst naar de passages in de beleidsnota over milieugerichte technologische innovaties. De technologie evolueert snel. Voorheen was brandstofwinning uit bijvoorbeeld koolzaad, snelgroeiend hout en grassen niet realiseerbaar in Vlaanderen. Vandaag wordt gewerkt aan regels die het de landbouwers mogelijk moeten maken om teelten voor energiewinning als vervangende of aanvullende inkomstenbronnen te realiseren. Dat is een goede zaak voor het inkomen van de landbouwer en voor het milieu, tenminste als de accijnzen beperkt worden en milieugerichte technologie kansen krijgt. Volgens het lid is een gelijkaardige afschaffing of verlaging van accijnzen wenselijk voor alle innovatieve technologie om het gebruik van fossiele brandstof af te bouwen. Projecten om bijvoorbeeld uit gebruikte plastic terug diesel te maken, komen precies wegens de accijnzen niet van de grond. De heer Bex steunt dan ook de oproep van minister-president Leterme aan de federale regering om werk te maken van accijnzverlaging. Intussen worden echter kostbare grondstoffen verbrand met relatief beperkte energierecuperatie.

De waterstofeconomie als milieuvriendelijk alternatief voor het fossiele brandstofgebruik is volgens de heer Jos Bex veel besproken. De Europese Unie heeft Vlaanderen recent aangemaand om voorstellen in te dienen om de waterstofeconomie te stimuleren via de kaderprogramma's. Tot op vandaag hinkt Vlaanderen achterop, ondanks de aanwezigheid van enkele wereldautoriteiten op het vlak van waterstofproductie en waterstofverbrandingsmotoren. Het Instituut Duurzame Mobiliteit van de Gentse universiteit lanceerde samen met

een privé-firma een voorstel voor het zesde framework-programma van de Europese Commissie genaamd Hydra. Dat voorstel verdient volgens de heer Bex alle steun. Het betreft het eerste voorstel ingediend door een Vlaamse initiatiefnemer voor de uitbouw van een netwerk van waterstoftanks.

Zo kan waterstofproductie via elektrolyse bijdragen tot de uitbalanceren of het egaliseren van de stroomproductie van windmolens. Ook daar stelt zich het probleem van de accijnzen bij het gebruik van waterstof als milieuvriendelijke brandstof voor auto's. Wat is er trouwens gebeurd met de 7 miljoen euro voor het Milieu-Innovatieplatform dat onder leiding van VITO, Flanders Drive en Agoria waterstofprojecten moest ondersteunen? Ook hier ziet de spreker de internalisering van milieukosten als oplossing. Internaliseren stimuleert immers innovatie; het externaliseren van kosten roept om regels en leidt tot betutteling en marktverstoring.

Antwoord van de minister

De *minister* stelt dat, zoals door mevrouw Van den Eynde werd onderstreept, België het internationaal akkoord heeft ondertekend dat de Europese lastenverdeling bepaalt. Daarnaast is er nog een intern Belgische lastenverdeling goedgekeurd, waarbinnen het Vlaamse Gewest een zware last moet dragen. De minister benadrukt dat hij als individuele minister geen eenzijdige onderhandelingen kan voeren met de andere overheden binnen België, zoals het lid lijkt te suggereren. De minister gaat ervan uit dat de Vlaamse Regering zich aan de afspraken zal houden. Wat de minister wel kan doen is ervoor zorgen dat de instrumenten voorzien in het regeerakkoord en de beleidsnota's Leefmilieu en Energie, worden geoperationaliseerd en geoptimaliseerd.

Zo heeft de Vlaamse Regering op voorstel van de minister op 24 december 2004 de auditconvenant goedgekeurd. In de Interministeriële Conferentie Energie en Economie zullen de convenanten en de engagementen van de federale regering worden besproken, onder meer inzake de vrijstelling van de energieheffing voor bedrijven die vrijwillig een energieconvenant uitvoeren. Het niet nakomen van verbintenissen ondermijnt het vertrouwen in de overheid in het algemeen. Sommige bedrijven stellen naar aanleiding van de auditconvenant dat hun vertrouwen in de regering is geschonden na de ervaringen met de benchmarkconvenant. De

minister denkt dat er extra inspanningen moeten worden geleverd om het vertrouwen te herstellen. De minister verwijst voor meer details naar de bespreking van de beleidsnota Energie.

De minister laat opmerken de beleidsnota geen passus bevat over kernenergie, wat inmiddels ook door de heer Daems werd erkend.

II.2.2. Afvalstoffenbeleid en milieubeleidsovereenkomsten

II.2.2.1. Afvalstoffen

Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Rudi Daems* vindt dat uit de beleidsnota niet duidelijk blijkt welke richting de minister uit wil met het Vlaamse afval- en bodembeleid. Het lid illustreert zijn bedenking met verwijzingen naar de voorbije beleidsnota's. Toenmalig minister Kelchtermans beschrijft in zijn beleidsnota 1995-1999 dat hij de Ladder van Lansink naar voren schuift, maar dat hij in afwachting daarvan wil investeren in verbrandingscapaciteit en kiest voor een nieuwe verbrandingsoven in Beveren, Drogenbos en Genk. Drogenbos en Genk zijn er niet gekomen – volgens de heer Daems een goede zaak –, maar het was duidelijk wat minister Kelchtermans wou. Hij wou ook een uitvoeringsplan voor groenten-, fruit- en tuin-afval, een terugnameplicht voor verpakkingen, een milieuconvenant met de gemeenten, een wettelijke regeling voor secundaire grondstoffen en milieubeleidsovereenkomsten met diverse sectoren. Inzake bodemsanering wou minister Kelchtermans een duidelijke regeling voor ambtshalve sanering en meer personeel voor OVAM. Bovendien wou de minister dat de overheid een deel op zich nam van de ecologische schuld voor de sanering van 9.000 verontreinigde sites, ten bedrage van 280 miljard frank.

Uit de nota van voormalig minister Dua met de beleidsprioriteiten voor 1999-2004 bleek dat de minister in het afvalbeleid structureel meer preventie wou en daarom opteerde voor een herziening van de overeenkomst met FOST Plus. Ze wou meer geld voor thuiscompostering, kringloopcentra en een uitgebreid Presti-programma. Inzake de eindverwerking van afval, koos minister Dua op basis van een BBT-studie resoluut voor alternatieve voorbehandeling van afval alvorens tot hoog-

calorische verwerking over te gaan. Ook die doelstellingen werden niet volledig bereikt: van de vier geplande installaties is er vandaag één gebouwd en werden er twee vergund. Inzake bodembeleid koos minister Dua voor het systeem van fondsen voor de sanering van verontreiniging via petroleumproducten, introduceerde ze de sanering van verontreinigde industrieterreinen ('brownfields') als antwoord op de druk om nieuwe bedrijventerreinen ('greenfields') aan te snijden. Minister Dua wilde het saneringsdecreet aanpassen en voerde de zogenaamde siteverklaring voor buurtsaneringsprojecten in, zodat de betrokkenen verlost zijn van de erg omslachtige procedures bij collectieve vervuilingproblemen, zoals in de Kouterwijk in Sint-Amands of Moretusburg in Hoboken.

Voor de heer Daems is het in de voorliggende beleidsnota allesbehalve duidelijk waar minister Peeters naar toe wil inzake afval en bodem. Gelukkig zijn er het Pact van Vilvoorde en het nieuwe Vlaams regeerakkoord. Daarin staat dat er een ont koppeling moet komen tussen de productie van afvalstoffen en de economische groei: een ontwikkeling die trouwens al 2 jaar aan de gang is en volgens het lid erg positief is. Verder kiest minister Peeters voor maximale energieretrouwings uit afvalstoffen, minimale eindverwerking, scheiding aan de bron en transparante sorteerregels. Wat betekent dit alles concreet? Houdt de minister vast aan de doelstellingen uit het milieubeleidsplan 2003-2007 en het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007? Trekt de minister met andere woorden maximaal de kaart van preventie en hergebruik? Zo ja, met welke financiële middelen?

Als de minister kiest voor transparante sorteerregels voor de burger, dan lijkt het de heer Daems evident dat eindelijk de verwarring ophoudt over wat wel en wat niet in de PMD-zak mag.

Gaat de minister voort op het spoor van de voorbehandeling van afval in plaats van storten en nieuwe roosterovens? Of mag de verbrandingsinstallatie van Isvag al beginnen hopen op een nieuwe milieuvergunning in de Neerlandwijk na 2011?

Volgens mevrouw *Marleen Van den Eynde* is de Vlaamse bevolking zeker begaan met de problematiek van de grote hoeveelheid te verwerken afval. De burgers hebben er mee toe bijgedragen dat de totale hoeveelheid huishoudelijk afval nog steeds daalt en het moet de bedoeling zijn deze daling voort te zetten.

Het lid meent dat het productbeleid een belangrijk aandachtspunt moet zijn voor het terugdringen van de berg huishoudelijke afvalstoffen. Hiervoor is de federale regering verantwoordelijk, maar het kan nuttig zijn dat de minister hierover met zijn federale collega's van gedachten wisselt. Ook een debat over verpakkingsafval en de levenscyclusanalyse (LCA) is raadzaam.

Voor intercommunales is het zeer moeilijk om te investeren in afvalverwerkingstechnieken. De afvalverwerking is voortdurend in beweging en er worden steeds nieuwe technieken uitgevonden. De commissie moet tijdens deze legislatuur zeker het debat voeren over de verschillende afvalverwerkingstechnieken. Ook de toekomst van de verbrandingsoven van Isvag moet daarbij aan bod komen. Mevrouw Van den Eynde begrijpt uit de tussenkomst van de heer Daems dat Groen! vreest dat de minister een nieuwe vergunning aan Isvag zal toekennen. Toen Agalev in de vorige regering stapte, dacht het lid dat alle problemen met Isvag snel zouden worden opgelost, maar het tegendeel is gebleken. Het is te gemakkelijk de bal door te spelen naar de nieuwe minister en te zeggen dat de Isvag-oven gesloten zal worden tegen 2012.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* vraagt in het kader van het afvalstoffenbeleid meer uitleg over de beschikbare verbrandingscapaciteit. Welke stappen plant de regering voor het bijbouwen van ovens?

De heer *Jos Bex* betreurt dat de alternatieve afvalverwerking in Vlaams-Brabant in proceduregevechten werd gesmoord. De gretigheid waarmee op de bezwaren ingegaan werd, roept bij heel wat betrokkenen vragen op. Zal de overheid op die manier vernieuwing blijven fnuiken? De afgewezen projecten konden trouwens bijdragen tot het deels of volledig herwerken van de selectieve inzamel-systemen. De spreker verwijst in dit verband naar de operationele doelstellingen in punt 7.2.4 Afvalstoffenbeleid van de beleidsnota.

Voor de heer *Bart Martens* is het compleet onduidelijk wat de toekomst is van de verschillende voorbehandelingsinstallaties die in het Uitvoeringsplan huishoudelijk afval 2003-2007 werden geprogrammeerd. Die voorbehandelingsinstallaties bieden nochtans een uitgelezen kans om een innovatief milieubeleid te stimuleren. Er was een milieuvergunning en een bouwvergunning voor

de bouw van een scheiding-vergistingsinstallatie op de Hoge Maey in Antwerpen, waartegen geen enkel bezwaar werd aangetekend. De technologie daartoe is ook Vlaams. Organic Waste Systems, een 'spin-off' van de universiteit van Antwerpen, bouwt wel installaties in het buitenland maar krijgt daar in Vlaanderen niet eens de kans toe. Ook bedrijven die actief zijn rond waterstoftechnologie krijgen in Vlaanderen geen kans om hun technologie te ontplooiën.

Mevrouw *Hilde Crevits* vraagt om in de toekomst ook veel aandacht te besteden aan de vrijwillige werking van de compostmeesters. Ieder gezin zou eigenlijk zijn compostmeester in huis moeten hebben. Dat vermindert de afvalberg zeer aanzienlijk. Misschien kan er gedacht worden aan de oprichting van een jeugdwerking in dit verband. Kinderen vanaf tien jaar zijn zeker in staat om de nodige regels daaromtrent te kennen en om zelfs een stimulerende rol te spelen.

Antwoord van de minister

De *minister* benadrukt dat de doelstellingen van het Milieubeleidsplan 2003-2007 en het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007 niet in vraag worden gesteld. In het kader van duurzame ontwikkeling is het noodzakelijk dat het ontstaan van afvalstoffen maximaal wordt beperkt en dat het gebruik van primaire grondstoffen maximaal wordt vervangen door afvalstoffen, zonder dat daarbij de milieudoelstellingen verlaagd worden. Dit heeft zowel betrekking op materiaalrecyclage, al of niet als secundaire grondstof, als op energieproductie. De energetische valorisatie van afvalstoffen draagt overigens ook bij tot het bereiken van het streefdoel inzake hernieuwbare energie. Minimale eindverwerking betekent dat alleen wat niet verbrand of gerecycleerd kan worden, mag gestort worden, en dat alleen wat niet gerecycleerd kan worden, verbrand mag worden.

Dat daarbij de economische en milieu-aspecten niet uit het oog mogen worden verloren, is evident. Om die doelstellingen te bereiken is een maximale scheiding aan de bron noodzakelijk. Inzake huishoudelijk afval behoort Vlaanderen dankzij het beleid van de jongste twintig jaar tot de wereldtop en de minister wil aan die top blijven. Indien de overheid aan de burger bijkomende inspanningen vraagt om nieuwe stromen te scheiden, moet die vraag zeer goed onderbouwd worden. In dat kader

zullen de huidige sorteerregels geëvalueerd worden en de resultaten daarvan zullen gebruikt worden bij de opmaak van een nieuw Uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen.

De discussie over wat in een PMD-zak thuishoort, loopt al een hele tijd. Wat niet kan worden gerecycleerd, moet volgens de minister echter ook niet selectief worden ingezameld. Het dalend percentage residu van de PMD-zak bewijst dat de aangehouden sensibilisatie en communicatie resultaten opleveren.

Inzake scheiding aan de bron zijn voor het bedrijfsafval wel nog bijkomende inspanningen nodig. In overleg met de afvalophalers worden bedrijven bijvoorbeeld aangespoord om de sorteerregels beter op te volgen. Ook een hervorming van het heffingssysteem kan een stimulans betekenen om de selectieve inzameling van bedrijfsafval te verbeteren. Voor bouw- en sloopafval zal een selectief sloopbestek ingevoerd worden.

Als meer afvalstoffen selectief ingezameld worden, moeten natuurlijk ook de nodige afzetmogelijkheden gecreëerd worden. Daarin heeft de overheid een voorbeeldfunctie. Ook de aanpassing van de standaardbestekken moet daar mee voor zorgen. Anderzijds is het Vlaamse Gewest voor wat betreft bepaalde fiscale maatregelen en productienormering afhankelijk van de federale overheid. De minister gaat ervan uit dat daarover zal worden overlegd.

Wat betreft de eindverwerking van afvalstoffen, kan voorbehandeling bijdragen tot meer recyclage en betere energetische valorisatie. De kosten moeten volgens de minister wel binnen de perken gehouden worden. Dat kan bijvoorbeeld als een positieve prijs kan worden bereikt voor de hoogcalorische fractie. Anderzijds is er op dit ogenblik nog onvoldoende capaciteit voor de verwerking van het restafval om het stortverbod effectief te realiseren. Het volstaat immers niet om vergunningen te verlenen, de installaties moeten ook gebouwd worden en operationeel zijn. Het is dus zeker nog niet het geschikte ogenblik om verbrandingsinstallaties te gaan sluiten, indien ze voldoen aan de zeer strenge Vlaamse normering. De minister stelt vast dat Isvag bij het begin van deze regeerperiode over een geldige milieuvergunning beschikte tot 2011 en dat de installatie tot op heden aan de milieuvorwaarden voldoet. De dis-

cussie over een nieuwe milieuvergunning zal zich niet stellen tijdens deze legislatuur.

In Vlaams-Brabant gaat het om een beslissing van de betrokken intergemeentelijke verenigingen samen met de provincie, maar zonder de Vlaamse overheid. Hoe de globale verwerkingscapaciteit moet evolueren en met welke technieken, zal in het volgende Uitvoeringsplan voor huishoudelijke afvalstoffen, voor de periode na 2007, vastgelegd worden.

Repliek van een lid

De heer *Rudi Daems* vindt het uiteraard positief dat Vlaanderen tot de wereldtop inzake selectieve afvalinzameling behoort. Maar inzake afvalproductie is dat nog niet het geval. Wel is er gelukkig sinds enkele jaren een ont koppeling gerealiseerd tussen de groei van de economie (bruto binnenlands product) en die van de afvalberg. Die focus, die sterk aanwezig is in het uitvoeringsplan, moet behouden blijven. Het lid vindt het ook terecht dat de minister het prijskaartje van de alternatieve afvalverwerking in het oog wil houden. De bouw van een installatie voor de verwerking van hoogcalorisch afval op de Linkerscheldeoever kan de prijzen helpen drukken. Maar een duidelijke keuze van de minister voor de promotie en de ondersteuning van bepaalde technieken speelt volgens het lid evenzeer een bepalende rol voor de toekomst van de alternatieve verwerking. Het lid verwijst naar de recente discussie over de afvalinstallatie die in Limburg moet komen. De betrokken actoren vroegen bij die gelegenheid publiekelijk aan de minister wat zijn standpunt is over de alternatieve verwerking. Een duidelijke keuze is wenselijk.

Dat geldt volgens de heer *Daems* ook voor de verbrandingsoven *Isvag* in Wilrijk. Het lid vindt dat die installatie fout gelokaliseerd is en het best ten laatste tegen 2011 verdwijnt. In de context van het moeilijke debat over milieu en gezondheid zijn de meeste betrokkenen het over die conclusie eens.

II.2.2.2. Milieubeleidsvereenkomsten

Vragen en opmerkingen van de leden

In het verlengde van zijn tussenkomst over de internalisering van het milieubeleid wil de heer *Jos Bex* dieper ingaan op het instrument van de

milieubeleidsvereenkomsten. Tot op vandaag zijn er volgens het lid alleen maar slechte, onvoldragen of niet-nageleefde MBO's. *Recupel*, dat de inzameling moet organiseren van elektrische en elektronische apparatuur, is daarvan de beste illustratie. Het samenwerkingsakkoord verpakkingafval met het erkende organisme *Fost Plus* is met alle fouten en gebreken dan nog de beste overeenkomst met het bedrijfsleven. Europa kijkt naar Vlaanderen en de druk vanuit *Pro Europe*, het kartel van alle gelijkaardige inzamelstructuren, is groot. Ze zijn boos op *Fost Plus* omdat dit organisme volgens het Europese bedrijfsleven teveel zou betalen. *Recupel* profiteert van dit lobbywerk om de kostenvergoeding te laten starten bij het verlaten van de afvalstroom op het inzamelpunt, in casu de gemeentelijke containerparken.

De minister moet hier duidelijkheid scheppen en desnoods de MBO inzake afgedankte elektrische en elektronische apparaten eenzijdig opzeggen. De consument betaalt bij aankoop van deze apparaten voor inzameling en verwerking. De gemeenten moeten dus hun prestaties op het containerpark volledig terugbetaald krijgen. *Recupel* brengt deze vergoeding eenzijdig terug van 64 procent van de kosten naar 23 procent terwijl de vergoeding 100 procent zou moeten zijn. Als hierop concessies gedaan worden, zal *Recupel* in een nieuwe MBO niet verder willen gaan dan 23 procent. Het is bovendien volgens de heer *Bex* wraakroepend dat *Recupel* de inefficiëntie van de werking van de containerparken inroept en niet tegengesproken wordt door *OVAM*. Het lid stelt voor dat *Recupel* dan zelf de inzameling organiseert, maar dan wel met de juiste milieuvergunning, die ze momenteel volgens het *Vlarea* niet nodig hebben.

De inzamelkost via containerparken is volgens het lid trouwens miniem in verhouding met de door *Recupel* van de consument geïnde bijdrage. Ook hier is de lobbying volgens de heer *Bex* intensief. Als Vlaanderen buigt, moet heel Europa buigen. Het bedrijfsleven wil ook deze minimale kost elders verhalen en tegelijk de bijdrage van de consument binnenhalen. Als er iemand met gezag het bedrijfsleven op zijn plichten kan wijzen dan is het de Vlaamse minister van Leefmilieu. Dat heeft de minister de spreker trouwens al in de wandelgangen beloofd.

Voor de MBO's moet er volgens de heer *Bex* overeengekomen worden hoeveel elke sector moet bij-

dragen per kubieke of vierkante meter afval op de gemeentelijke containerparken. De minister hoeft dan niet langer te subsidiëren in volgens het lid overbodige Diftar-systemen. Idealiter zou het bedrijfsleven een goed bod doen aan de gemeenten om de containerparken te beheren met gratis toegang voor iedereen, ook voor de kmo's want die hebben hun bijdrage immers al via internalisering betaald. Er zou trouwens dringend een MBO moeten komen voor het zogenaamde KGA-afval (klein gevaarlijk afval).

De heer *Rudi Daems* is verbaasd over de afschaffing van de terugnameplicht voor houtafval net voor de inwerkingtreding op 1 januari 2005. Welke maatregel komt er in de plaats, hoe gaat de minister dit aanpakken?

Antwoord van de minister

De *minister* herinnert eraan dat het regeerakkoord bepaalt dat het gebruik van milieubeleidsovereenkomsten verder zal worden gestimuleerd voor duidelijk onderscheiden categorieën van afvalstoffen, om op die manier het principe van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid verder in te vullen. Er zullen de komende maanden nog verschillende MBO's worden afgesloten. De minister wijst erop dat een MBO een overeenkomst is tussen twee partijen en geen contract dat door de Vlaamse overheid eenzijdig aan een sector opgelegd wordt. De overeenkomsten vormen het resultaat van overleg om te bepalen op welke wijze de milieudoelstellingen kunnen worden gehaald.

De MBO's mogen zeker geen alibi vormen voor de alternatieve financiering van de gemeenten. De gemeenten moeten natuurlijk wel vergoed worden voor de prestaties die ze leveren in het kader van de aanvaardingsplicht. Op dit ogenblik loopt het overleg om te bepalen welke kosten hiervoor in aanmerking komen. OVAM moet de minister hierover in maart 2005 een advies uitbrengen. Niet alle kosten komen in aanmerking. De Vlaamse overheid moet erover waken dat er geen buitensporige vergoeding gevraagd wordt aan de sectoren die aan een vergoedingsplicht onderworpen zijn, vermits die kosten toch aan de consument doorgerekend worden.

De afschaffing van de aanvaardingsplicht voor houtafval en vloerbedekkingsafval is volgens de minister het logische gevolg van de beslissing

van de vorige Vlaamse Regering over het nieuwe Vlarea. In het verslag bij het Vlarea was immers opgenomen dat over deze aanvaardingsplichten met de sector moet worden overlegd inzake de doelstellingen en de praktische organisatie. De minister heeft dat gedaan en uit dat overleg is gebleken dat het creëren van geldstromen van producenten en invoerders naar verwerkers geen bijkomend milieuvoordeel oplevert. Daarom is de aanvaardingsplicht nu vervangen door een beheersplan dat in overleg met OVAM zal worden opgesteld om een milieuverantwoorde verwerking van deze stromen vast te leggen. Voor houtafval wordt dit beperkt tot verduurzaamd houtafval, zoals ook in feite de bedoeling was overeenkomstig het verslag bij Vlarea. De vorige regering kwam dus tot dezelfde conclusie. Algemeen heeft een aanvaardingsplicht tot doel om een meer milieuverantwoorde verwerking te realiseren en niet om geldstromen op gang te brengen.

Repliek van een lid

De heer *Jos Bex* stelt dat in de hele discussie Recupel lijkt te redeneren dat het weinig kan betalen aan de gemeenten omdat die niet efficiënt zouden werken. Het gevolg is dat de vergoeding, die eigenlijk 100 procent zou moeten bedragen, verder blijft dalen. Voorts is het lid het eens met de minister dat MBO's vrijwillig onderhandelde overeenkomsten zijn tussen overheid en bedrijfsleven, maar dat betekent niet dat ze niet billijk hoeven te zijn of dat ze niet moeten worden gerespecteerd door de betrokken partijen. De verantwoordelijkheid van de consument mag zeker worden bekeken, maar het lid vraagt dat dan ook de rol en de verantwoordelijkheid van de marketing onder de loep wordt genomen.

II.2.3. Bodembeleid

Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Rudi Daems* meent dat de beleidsnota even onduidelijk is over de bodemsanering als over het afvalstoffenbeleid. Bodemsanering zal volgens de minister worden gekaderd in duurzame ontwikkeling, er wordt synergie gezocht om een breed draagvlak te creëren en de prioriteitstelling gebeurt op basis van het risico voor mens en milieu. Wat betekent dat concreet? Wat houdt de uitvoering in? Er zijn volgens het lid immers nauwelijks financië-

le middelen uitgetrokken om bodemsaneringsprojecten op te zetten. Wat zal de minister doen met de brownfieldprojecten die eertijds geselecteerd werden? Zullen de stedelijke woonzoneprojecten in Turnhout, Gent en Antwerpen verder worden uitgevoerd? De vraag die het lid het meest van al bezighoudt, luidt: hoe gaat de minister de bodemsanering betalen? Zal de minister de draad van de grondige wijziging van het bodemsaneringsdecreet, die tijdens de vorige legislatuur werd voorbereid, oppikken en de herziening doorvoeren? Wordt er een belangrijk hoofdstuk erosiebestrijding en bodembescherming aan het bodemsaneringsdecreet toegevoegd?

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* stelt dat de minister zich in een strategische doelstelling inzake bodemverontreiniging voorstander toont van het verlenen van voorrang aan het verwijderen van risico's. Hiermee zou de claim die op een aantal belangrijke strategische bedrijfsgronden rust, kunnen worden opgeheven, waardoor sneller werk gemaakt kan worden van de overdracht van deze bedrijfsgronden.

Het lid is voorstander van deze werkwijze, want het is niet verantwoord steeds nieuwe bedrijventerreinen aan te snijden in de zeer beperkte open ruimte die er in Vlaanderen nog is. De gewestelijk ontwikkelingsmaatschappijen (GOM's) zeggen steeds dat de nood aan bijkomende industriegrond groot is, maar het lid stelt vast dat het veel gemakkelijker is nieuwe bedrijventerreinen aan te snijden dan oude, verlaten en soms vervuilde bedrijventerreinen opnieuw beschikbaar te stellen. Hier moet echt een ommekeer komen. Mevrouw Van den Eynde vraagt hoe de minister de volgorde zal bepalen voor de sanering van bedrijventerreinen. Zal dit afhankelijk zijn van het aanbod van een projectontwikkelaar? Zal dit gebeuren in overleg met de GOM's? De Vlaams-Belangfractie hoopt dat de minister versneld werk zal maken van de aanpak van de 'brownfields'.

De minister wil het bodemsaneringdecreet vereenvoudigen na evaluatie. Mevrouw *Stern Demeulenaere* vraagt welk budget de minister daarvoor zal vrijmaken. Vreest de minister niet dat de zoveelste decreetswijziging zal leiden tot nog meer onzekerheid?

De heer *Bart Martens* merkt op dat door de minister sectorfondsen worden aangekondigd als

alternatieve financiering van brownfieldontwikkeling. Maar in welke richting de minister die financiering vorm wil geven, blijft onduidelijk.

Antwoord van de minister

De *minister* vindt de vragen naar de financiering van het bodembeleid terecht. De interne fondsen die bij OVAM beschikbaar waren, zijn inmiddels uitgeput. De samenwerkingsovereenkomst die in 2000 werd afgesloten voor de stookolietanks is verlopen zonder dat er een fonds werd opgericht. BOFAS, het fonds voor de sanering van tankstations, moet op een aantal punten bijgestuurd worden om werkbaar te zijn. De grondverzetregeling geeft aanleiding tot aanmerkelijke kostprijsverhogingen zonder evenredige milieubaten.

Noch de bevolking noch de overheid kunnen volgens de minister die financiële lasten blijven dragen. De bodemsanering dreigt te versmachten onder overregulering en wat de minister 'slokopprojecten' noemt. Deze projecten gaan met grote happen uit het budget lopen, wat op zich niet ongerechtvaardigd is, maar het gevolg is wel dat er aanzienlijk minder middelen overblijven voor de resterende projecten. Daarom juist moet de bodemsanering ingepast worden in een duurzame ontwikkeling met een voldoende sociaal en economisch draagvlak. Pas dan zullen de individuele burger en de ondernemer bereid zijn om mee te werken aan de beoogde bodemsanering en zit het beleid op het goede spoor.

Binnen de beleidssector Milieu wil de minister voortaan zeer voorzichtig omspringen met dergelijke grote projecten die een belangrijk deel van de middelen opslokken. De minister wil eerder zoveel mogelijk de middelen spreiden om zoveel mogelijk risico's weg te nemen. Evenzeer moet er binnen het beleid voor een breed draagvlak gezorgd worden waardoor andere beleidssectoren bijdragen in de ontwikkeling van ondermeer de 'brownfields'. Milieumiddelen kunnen daarbij volgens de minister niet gebruikt worden voor herontwikkeling. Milieumiddelen zullen ook beter renderen als de besteding ervan kadert in een bredere herontwikkeling met meer partners.

De middelen voor ambtshalve saneringen met betrekking tot algemene maatregelen, zoals saneringen bij onschuldige eigenaars en het treffen van voorzorgsmaatregelen, kunnen zoals voor-

heen gefinancierd worden vanuit het MiNa-fonds. Maar de minister herhaalt dat de regelgeving inzake bodemsanering moet aangepast worden om een breder draagvlak te krijgen, waardoor een sanering voor de individuele burger of onderneming weer haalbaar wordt. Vereenvoudiging van de regelgeving is daarbij één van de voorwaarden om een breder draagvlak te creëren. Er komen op dat vlak initiatieven. Daar waar de individuele vervuiler niet bij machte is om een sanering te betalen, kan aan solidarisering gedacht worden. In specifieke sectoren is inderdaad het risico op zware bodemverontreiniging bijzonder groot. Juist in die sectoren is het volgens de minister aangewezen fondsen op te richten als alternatief van een sanering door de overheid. Daarvoor wordt een ontwerp van decreet opgemaakt. Deze fondsen dienen in principe gevoed te worden door de sector zelf, maar de overheid kan desgevallend, met enige voorzichtigheid en terughoudendheid, een bijdrage leveren.

Enkele leden verwijzen naar de ‘eertijds geselecteerde brownfieldprojecten’. Volgens de minister worden daarmee waarschijnlijk de proefprojecten bedoeld. Die hadden volgens de minister het doel kennis te vergaren over de financieringsmiddelen, over de aard van de actoren en de risico’s en over systemen van inventarisatie. Niet alle doelstellingen van deze studie zijn even succesvol bereikt. Het was evenmin de bedoeling om deze proefprojecten effectief uit te voeren; het waren eerder studieobjecten. Dat neemt niet weg dat bepaalde succesvolle proefprojecten ook effectieve ondersteuning moeten krijgen in hun herontwikkeling.

De concrete vraag of de stedelijke woonzoneprojecten in Turnhout, Gent en Antwerpen verder zullen worden uitgevoerd, wordt door de minister bevestigend beantwoord. Voor Turnhout en Gent heeft de voorganger van de minister de sites vastgelegd en werden recent de effectieve saneringsprojecten opgestart. Voor Antwerpen moesten op basis van de bezwaren van de inspectie van Financiën nieuwe criteria aangewend worden die juist de duurzame ontwikkeling beogen, namelijk een betere verantwoording van de sociale aspecten en het verlenen van voorrang aan projecten die een ruimere dimensie hebben, zoals bijvoorbeeld de stadsvernieuwingsprojecten. Hierdoor is er een nieuw overleg opgestart met het stadsbestuur van Antwerpen.

Repliek van een lid

De aanpak van de bodemsanering blijft bij de heer *Rudi Daems* vragen oproepen. De minister wil de bodemsanering kaderen in duurzame ontwikkeling, maar na het antwoord van de minister begrijpt het lid nog steeds niet wat daarmee wordt bedoeld. De minister wil werk maken van projecten rond ‘brownfields’ en rond de sanering van woonzones, maar hij schept geen duidelijkheid over de financiële kant van dit beleid.

De proefprojecten brownfields waren volgens het lid bedoeld om te worden uitgevoerd, zoals ook geldt voor de projecten kleinschalige waterzuivering. Het gaat inderdaad om vrij grote bedragen, die niet via PPS kunnen worden bijeengebracht. Ook het budget op het MiNa-fonds volstaat nauwelijks om één groot saneringsproject te financieren. Hoe zullen die projecten dan wel worden gefinancierd?

De heer *Daems* heeft begrepen dat de woonzoneprojecten verder worden uitgevoerd en hoopt dat er de volgende jaren nog meer van die projecten zullen worden opgezet. Er zijn immers heel wat steden die te maken hebben met een historische verontreiniging.

II.2.4. Waterbeleid en mestactieplan

II.2.4.1. Waterzuivering en integraal waterbeleid

Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Rudi Daems* merkt op dat de minister in de vijfde strategische doelstelling van het waterbeleid, die handelt over het geïntegreerd waterbeleid, schrijft dat de Vlaamse Regering gebruik zal maken van de overleg- en coördinatiestructuren die voorzien zijn in het decreet integraal waterbeleid. De regering zal dus in het kader van de deelbekkenwerking de samenwerking binnen de waterschappen stimuleren. Deze doelstelling in de beleidsnota staat volgens het lid in contrast met uitspraken in de pers, waarin de minister stelde dat hij het decreet integraal waterbeleid (DIWB) wou herzien, dat het decreet een kakofonie was en niet uit te voeren. Deze uitspraken van de minister in de pers staan ook in contrast met het regeerakkoord.

Dit is een belangrijk punt voor de toekomst van het integraal waterbeleid en daarom heeft de heer Daems bijkomende vragen. Het lid vindt geen expliciete vermelding terug van het streven naar een geïntegreerd beleid over verschillende waterloopbeheerders, noch van een gebiedsgerichte aanpak van wateroverlast, noch van de afbakening van overstromingsgebieden of oeverzones. Komen de bekken- en deelbekkenbeheersplannen er tegen de decretaal ingeschreven termijn? Zal de minister dan de nodige beleidsbeslissingen nemen om deze aanpak operationeel te maken, zoals de installatie van een bekkensecretariaat en bekkencoördinatoren?

Polders en wateringen krijgen wel expliciete aandacht in de beleidsnota. Een effectievere en efficiëntere organisatiestructuur van de polders en wateringen zal met hen overlegd worden. Hoe verhoudt zich deze organisatiestructuur tot de waterschappen?

Welke taken krijgen de bekken- en deelbekkenstructuren? Er staat alvast uitdrukkelijk vermeld dat zij zich moeten bezighouden met de ruimings- en baggerproblematiek. Worden zij bevoegd voor het beleid inzake de creatie van overstromingsgebieden? Op een recente studiedag werd volgens de heer Daems geopperd dat de bekkenbesturen zich daarmee niet moeten bezighouden omdat het in strijd is met de visie op integraal waterbeleid.

Om overstromingsgebieden te kunnen aanduiden, werden een hele reeks kwantitatieve modelleringen opgesteld en het lid wil weten of deze modelleringen intussen klaar zijn voor het hele grondgebied. Kunnen zij als basis gebruikt worden om de overstromingsgebieden aan te duiden? Welke criteria zullen daarbij nog worden gehanteerd?

De beleidsnota vermeldt als strategische doelstelling dat het vaststellen van normen voor oppervlaktewater uiterlijk eind 2009 moet gebeurd zijn. Dit klopt volgens de heer Daems voor de uitvoering van de kaderrichtlijn water, maar in uitvoering van het DIWB moeten eind 2006 bekkenbeheersplannen klaar zijn. Is het dan niet logischer dat die normen reeds in de bekkenbeheersplannen worden opgenomen?

Bij een andere strategische doelstelling wordt vermeld dat het aanboren van grondwatervoorraden zo veel mogelijk moet worden beperkt tot waar het

onontbeerlijk is voor het productieproces en waar uit grondwatermodellering blijkt dat het nodig is. Dat lijkt de heer Daems in strijd met het DIWB. Activiteiten met een niet te voorkomen schadelijk effect op de kwantitatieve toestand van het grondwater kunnen volgens het lid slechts worden vergund omwille van 'dwingende redenen van groot maatschappelijk belang' en dan nog mits gepaste voorwaarden om het effect te beperken, te herstellen of te compenseren. Drinkwatervoorziening kan met andere woorden nog, maar grondwater voor een productieproces kan volgens het lid niet meer als er schade wordt veroorzaakt aan de toestand van het grondwater. De Vlaamse grondwaterlagen zijn schaars en kwetsbaar.

Het lid wil terugkomen op eerdere opmerkingen in de commissie over de waterketen en het watersysteem, opmerkingen gemaakt naar aanleiding van de recente reorganisatie van de watersector (*Parl. St. VI. Parl. 2004-05, nr. 124/13*). Op welke manier gaat de minister ervoor zorgen dat de personen en instanties die het watersysteem opvolgen meepraten over de waterketen, want anders kan er geen integraal waterbeleid worden gevoerd. Het opleggen van openbaardienstverplichtingen aan de waterketenbedrijven is alvast een stap in de goede richting, maar volgens de heer Daems niet voldoende.

De heer Daems heeft nog andere vragen over de uitvoering van het waterbeleid. Welke initiatieven zal de minister nemen om gecontroleerde overstromingsgebieden in te richten? Wat gaat de minister doen om de structuurkwaliteit van de waterlopen te verbeteren met als doel een vertraagde afvoer en een verhoging van de habitatkwaliteit? Welke ecologische herstelprojecten komen er voor de waterlopen? Het lid denkt aan de sanering van vismigratieknelpunten, de aanleg van oeverzones en hermeandering van waterlopen.

De eerdere opmerkingen over bodemsanering gelden volgens de heer Daems ook voor het beleid inzake de onderwaterbodems. Momenteel is er in een dertigtal Vlaamse gemeenten en bij diverse sectoren zoals de landbouworganisaties, natuurverenigingen en bewonersgroepen, veel commotie ontstaan over de zoektocht naar nieuwe stortplaatsen voor bagger- en ruimingsspecie. Waarom eerst zoeken naar nieuwe stortplaatsen vooraleer er een duidelijke programmering is van de saneringsdoelstellingen en de hieraan gekoppelde hoe-

veelheid bagger- en ruimingsspecie die effectief moet worden gestort of verwerkt? Het is volgens het lid wenselijk om op zeer korte termijn verwerkingsdoelstellingen op te leggen zodat er maximaal wordt verwerkt en het storten tot een minimum wordt herleid.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* bevestigt dat het inderdaad nodig is ruimte te geven aan de waterlopen. Dit betekent voor de fractie van het lid dat rivieren en beken die wegens slibvervuiling onvoldoende capaciteit hebben voor de afvoer van het water, moeten worden geruimd. Ruimte geven aan water betekent niet dat de zee tot aan de dijken moet komen en dat overstromingsgebieden moeten worden aangelegd omdat de kostprijs van een noodzakelijke stormstuw – die voor een eeuw bescherming kan bieden tegen overstromingen – te hoog zou zijn. Het is een oneerlijk debat dat momenteel wordt gevoerd

Inzake het hergebruik van hemelwater of het gebruiken van alternatieve waterbronnen heeft de minister volgens mevrouw Van den Eynde een aantal goede intenties. De gemeentelijke samenwerkingsovereenkomsten lijken het meest geschikte instrument. In een dichtbevolkte en welvarende regio als Vlaanderen is de afvoer van water inderdaad een probleem. Iedereen kan akkoord gaan met de theorie dat het hemelwater zo lang mogelijk moet worden vastgehouden op de plaats waar het neervalt, om het daarna geleidelijk af te voeren.

Het lid herinnert aan een constructief voorstel van resolutie dat ze tijdens de vorige legislatuur heeft ingediend en dat handelde over dakvegetatie of groendaken die, zowel inzake de waterproblematiek als inzake geluid en de opwarming van de aarde, een oplossing kunnen bieden (*Parl. St. VI. Parl. 2000-01, nr. 615/1*). Zal de minister dit voorstel van resolutie, dat door de samenwerkingsovereenkomsten tussen de gemeenten en het Vlaamse Gewest in de praktijk werd gebracht, verder ondersteunen?

Ook de gemeenten hebben de voorbije jaren enorme inspanningen geleverd inzake de beheersing van de wateroverlast. De opmaak van hydronautstudies levert een enorme bijdrage in de strijd tegen wateroverlast, maar ook tegen verontreiniging. De waterlopen worden bestudeerd, en waar nodig worden overstromingsbekkens aangelegd of kunnen concrete initiatieven worden genomen. Hierdoor

moeten de overstorten minder gebruikt worden en zal de verontreiniging van de beken afnemen. Mevrouw Van den Eynde wil de minister vragen de gemeenten hiervoor voldoende te ondersteunen. Een hydronautstudie is een belangrijke studie en kan veel oplossingen bieden voor de waterproblematiek, maar ze is ook enorm duur. Daardoor zijn vele gemeenten niet geneigd de nodige kredieten in te schrijven in de begroting.

Inzake waterzuivering zit de fractie van mevrouw Van den Eynde op een andere golflengte dan de minister. Dat is duidelijk gebleken bij de bespreking van het programmadecreet 2005, waarbij de discussie over de riooltaksen werd gevoerd. Vlaams Belang blijft ervan overtuigd dat de burger, na de overdracht van het rioleringsstelsel aan de drinkwatermaatschappijen, een verhoogde factuur zal moeten betalen voor de waterzuivering.

Het lid stelt verder dat de minister op zeer korte termijn een nieuwe beheersovereenkomst met de NV Aquafin moet afsluiten, maar het lid hoopt dat hierover in de commissie eerst een grondig debat kan worden gevoerd.

Het afkoppelingsbeleid van de voorbije jaren heeft volgens mevrouw Van den Eynde voor heel wat frustratie en problemen gezorgd bij grote bedrijven. In beleidsnota van de minister staat dat het afkoppelingsbeleid moet worden geëvalueerd. Van de heer Daems heeft het lid begrepen dat Groen! bedenkingen heeft bij al die aangekondigde evaluaties, maar een nieuwe minister betekent ook nieuwe wetten. Mevrouw Van den Eynde hoopt dat ook de discussie over het afkoppelingsbeleid in de commissie kan worden gevoerd. De kwaliteit van het afvalwater is belangrijk maar de afkoppeling mag niet leiden tot onverantwoord hoge kosten voor de bedrijven, zoals nu vaak het geval is.

In de beleidsnota vindt mevrouw *Stern Demeulenaere* niets terug over een verplicht onderzoek en uitvoeringsplan voor de gemeenten. Onder de noemer waterbeleid stipuleert het regeerakkoord echter dat er werk gemaakt moet worden van een dergelijk verplicht onderzoek en uitvoeringsplan. Is daar een verklaring voor?

Het decreet integraal waterbeleid bevat bepalingen over de opmaak van bekkenbeheerplannen en deelbekkenbeheerplannen. Mevrouw Demeulenaere wil weten hoe ver het staat met de opmaak van die

bekken- en deelbekkenbeheerplannen. Werden er al afspraken gemaakt met de waterbeheerders over bevoegdheden en opdrachten? Welke afspraken werden er gemaakt? Wat hebben de administratie Wegen en Verkeer en de verschillende besturen van Polders en Wateringen concreet afgesproken over de taakverdeling en bevoegdheden? Is er nog een ander overlegorgaan tussen de besturen van Polders en Wateringen en AWW voor de goede coördinatie en voor infrastructuraanpassingen in nabijheid van grachten en waterlopen?

De heer *Erik Matthijs* noemt het decreet integraal waterbeleid een voorbeeld van een te gedetailleerde regelgeving, met bekkensecretariaten, bekkenraden, bekkenbesturen, deelbekkens, deelbekkenraden, deelbekkensecretariaten en -besturen, waterschappen, polderbesturen en evenveel plannen. In de uitvoering zal naar een vereenvoudiging moeten gestreefd worden, met planning op het bekkenniveau, en uitvoering op deelbekkenniveau, om op het terrein resultaat te kunnen boeken.

Volgens de heer *Jos Bex* gelden de principes van internalisering van kosten voor afvalwater vooral voor de sectoren voeding, farmacie, pesticiden en was- en schoonheidsproducten. Het lid stelt voor om naar analogie met het 'groene punt' de 'blauwe druppel' in te voeren. Dan beschikt de minister meteen over de fondsen om de inzameling en zuivering van de afvalwaters te financieren volgens de principes producentenverantwoordelijkheid en de vervuiler betaalt. Als daaraan de mogelijkheid van privatisering en marktbevraging gekoppeld wordt, komt er een hoffelijke oplossing voor het Aquafin-dossier en kunnen de gemeenten meteen hun recente constructies in de vitrine zetten. Hierbij moet wel vooraf overeengekomen worden dat de rioleringen gratis worden overgedragen aan de gemeenten, want ze zijn reeds betaald. De spreker vergelijkt dat met de overdracht van wegen in verkavelingen, met dit verschil dat de blauwedruppelinkomsten niet alleen moeten instaan voor de aanleg maar ook voor het onderhoud en de instandhouding van het rioolstelsel zonder kosten voor de gemeenten. Dat betekent dat gemeenten aan de collecterings- en zuiveringsinstanties kosten kunnen doorrekenen van het door de gemeente aangelegde deel van het rioolstelsel.

De heer Bex beseft dat de realisatie van de blauwe druppel niet eenvoudig is maar verkiest deze oplos-

sing boven de afschaffing van de nu in het decreet opgenomen beperkingen voor het verrekenen van de dienstverlening door gewest en gemeenten. Bovendien is het berekenen van de zuiveringskosten op basis van het drinkwaterverbruik in zekere zin contraproductief voor de doelstelling van de Vlaamse Regering om het waterverbruik te doen dalen. Elke regenwaterput, bestemd voor gebruik voor sanitaire voorzieningen, wasmachine, het wassen van de auto en het besproeien van de tuin, zal voor minder inkomsten zorgen voor de gemeenten. De gemeenten die afkoppeling en hergebruik van regenwater stimuleren, zorgen op die manier voor een daling van de eigen inkomsten.

De heer *Bart Martens* stelt dat de sp.a de hervorming van de drinkwatersector en de nieuwe aanpak van de riolering waardeert en steunt. Ook de opsplitsing tussen regulerende heffingen en kosten-dekkende retributies is lovenswaardig. Maar hoe zullen dat regulerende effect en het kostendekkende karakter concreet worden versterkt? Wordt een parameter voor ecotoxiciteit ingevoerd in de formule van de oppervlaktewaterheffing? Wordt de discriminatie van bedrijven van zelfzuiveraars ongedaan gemaakt? De bijdrage van de bedrijven die op riool lozen is immers lang niet kostendekkend.

Volgens mevrouw *Hilde Crevits* haalt de minister in de beleidsnota terecht de behoefte aan om de subsidieregels inzake rioolinvesteringen bij gemeenten te verfijnen. Door voorrang te verlenen aan het aantal vervuilingsequivalenten dat in een gescheiden stelsel wordt ingezameld, vallen de projecten van kleinere gemeenten vaker uit de boot voor subsidiëring, waardoor hun achterstand op de grotere steden inzake rioolinvesteringen groter wordt. De projecten in grotere steden komen automatisch hoger op de lijst omdat ze erin slagen om meer vervuilingsequivalenten te scheiden. Het lid vraagt aan de minister om in de toekomst aandacht te hebben voor de kleinere gemeenten om te vermijden dat hun achterstand alsmaar toeneemt.

Antwoord van de minister

De *minister* bevestigt dat het decreet integraal waterbeleid conform het regeerakkoord zal worden uitgevoerd. In de beleidsnota wordt dan ook nergens vermeld dat het decreet nu zou aangepast worden. De minister herinnert eraan dat de Vlaamse Regering recent op zijn voorstel de Waterbeleidnota heeft goedgekeurd en dat dit document nu aan de adviesraden is voorgelegd.

Er wordt gewerkt aan een enigszins vereenvoudigd uitvoeringsbesluit voor het decreet integraal waterbeleid waarin enkel de nodige organisatorische elementen zullen opgenomen worden. Dit zal nog in de eerste helft van 2005 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd ter goedkeuring. De timing die vastgelegd is in het decreet, zal worden gehandhaafd.

Het is voorts duidelijk voor de minister dat de opmaak van bekken- en deelbekkenbeheersplannen zal gebeuren door alle partners samen op het veld, dus ook de polders en wateringen, maar ook bijvoorbeeld gemeentebesturen en provincies. Deze plannen zullen moeten geïntegreerd worden met de stroomgebiedplannen wat noodzakelijkerwijs een regelmatige terugkoppeling en wisselwerking tussen de verschillende planningsniveaus met zich mee zal brengen. Zodra de Waterbeleidsnota definitief is goedgekeurd door de Vlaamse Regering, zullen de nodige stappen gezet worden om onder andere met de provinciegouverneurs de verdere aanpak te bekijken.

Gezien de vereiste wisselwerking tussen de verschillende planniveaus, zal de vaststelling van de kwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren moeten gebeuren op het moment dat alle nodige informatie daarvoor beschikbaar is. Wellicht zullen de bekkenbeheersplannen op een dynamische wijze moeten bijgestuurd worden in de volgende jaren, waarbij dan ook de op dat moment beschikbare normen zullen opgenomen worden.

Op dit moment wordt in het kader van de opmaak van de bekkenbeheersplannen en de deelbekkenbeheersplannen nog gewerkt aan de aanduiding van eventuele overstromingsgebieden. Dit gebeurt enerzijds op basis van modellering en anderzijds ook op basis van kaartmateriaal waarop de recent overstroomde gebieden werden aangeduid. Deze oefening is nog niet afgerond.

De minister belooft dat de regelgeving voor grondwater correct zal toegepast worden. Ook hij maakt zich zorgen over het grondwaterniveau. In de operationele doelstellingen wordt duidelijk aangegeven dat de Vlaamse Regering wil investeren in hergebruik en de aanwending van alternatieve waterbronnen, zoals 'grijs water'.

Om een stimulans aan de gemeenten te geven, wordt er 1,25 miljoen euro uitgetrokken voor de subsidi-

ering van de hydronautstudies. Dit moet volstaan om de gemeenten over de drempel te halen.

Aan de administraties werd de opdracht gegeven om de rondzendbrief over het afkoppelingsbeleid te evalueren en om suggesties voor aanpassing te doen. De vooropgestelde timing houdt in dat er in april 2005 een nieuw voorstel komt op basis van het regeerakkoord.

In een eerste fase komt er volgens de minister een beperkte aanpassing van de beheersovereenkomst met Aquafin. De betalingen zullen afhankelijk gesteld worden van de effluentresultaten die de rioolwaterzuiveringsinstallaties zullen behalen.

De minister merkt tot slot op dat reeds lang wordt gesproken over een uitvoeringsplan voor bagger- en ruimingspecie. Het zal in de komende maanden eindelijk gefinaliseerd worden. Wat betreft de inventarisatieoefening die in opdracht van de administratie wordt uitgevoerd, kan de minister meedelen dat de mogelijke sites opgelijst worden, maar dat er nog geen beslissingen genomen zijn. Er moet inderdaad beslist worden op basis van de noodzakelijke stortcapaciteit die in het plan moet bepaald worden. Men moet zich volgens de minister echter geen illusies maken: er zal wel degelijk behoefte zijn aan stortcapaciteit voor niet-reinigbare bagger- en ruimingspecie.

Replieken van de leden

De heer *Patrick Lachaert*, voorzitter, stelt voor om in de commissie een uitgebreide gedachtewisseling houden over de toekomst van de NV Aquafin. Een recent arrest van het Europese Hof van Justitie bevestigt dat de overheden verplicht zijn de EU-regels voor openbare aanbesteding te respecteren, ook als de overheid zelf participeert in ondernemingen.

Volgens de heer *Rudi Daems* was de minister duidelijk over het feit dat het decreet integraal waterbeleid behouden blijft en dat de uitvoering ervan op komst is. Het lid is wel verontrust door de opmerking van de heer *Matthijs* die het decreet wil vereenvoudigen, bijvoorbeeld door het niveau van het deelbekken af te schaffen of althans de taakstelling ervan te minimaliseren. De heer *Daems* merkt op dat de deelbekkenstructuren precies zijn opgericht om de mensen die bezig zijn met het werk op

het terrein te betrekken bij de besluitvorming en de planning.

De heer Daems blijft verder bezorgd over de afstemming tussen het beheer van de waterketen en dat van het watersysteem. De reorganisatie van de watersector, zoals opgenomen in het programmadecreet bij de begroting 2005, werd weliswaar door amendementen bijgestuurd, maar het lid vreest dat er onvoldoende afstemming zal zijn tussen de harde infrastructuur van de waterketen en de planning van het waterbeheer, bijvoorbeeld inzake grondwater en overstromingen.

De heer Daems deelt de bekommernis van de minister om zeer restrictief om te gaan met grondwater. Anderzijds vangt het lid signalen op van individuele burgers of milieuverenigingen die stellen dat argumenten of bezwaren op het vlak van grondwater systematisch niet gehonoreerd worden in beroepsdossiers inzake milieuvergunningen. Het lid hoopt dat dit niet de systematiek van het hele beleid wordt.

Het lid zegt geen antwoord van de minister te hebben gekregen op de vraag of de projecten inzake kleinschalige waterzuivering, die enige vertraging hebben opgelopen, maar waarvoor al een budget was vastgelegd, al dan niet zullen voortgezet worden.

De heer Jan Peumans vraagt naar de stand van zaken van de alternatieve financiering voor bijkomende gemeentelijke rioleringen met het oog op de verbetering van het rendement van de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Hoe zal de financiering er precies uitzien? De heer Peumans hoopt dat de gemeenten daar op korte termijn een antwoord zullen op krijgen.

De minister laat een antwoord op deze laatste vragen aan het verslag toevoegen. De nodige budgetten voor de projecten inzake kleinschalige waterzuivering zijn beschikbaar binnen de begroting voor afvalwaterzuivering. De geplande projecten worden uitgevoerd.

Wat de financiering van de gemeentelijke rioleringen betreft, worden momenteel verschillende denkpijpen onderzocht. Hierover kan de minister op dit ogenblik echter nog geen uitsluitel geven.

II.2.4.2. Mestactieplan

Vragen en opmerkingen van de leden

Volgens mevrouw Stern Demeulenaere schuift de beleidsnota de eerste helft van de legislatuur naar voren als streefdatum voor het nieuwe mestdecreet. De minister verklaarde recent dat het ontwerp van decreet einde 2005 al klaar zou zijn. Kan de minister meedelen in welke richting het nieuwe MAP zal gaan?

Voor de heer Bart Martens is onduidelijk op basis van welke principes het nieuwe mestactieplan zal worden opgesteld. De beleidsnota blijft daar vaag over.

De heer Jos Bex herinnert eraan dat tijdens de vorige regeerperiode met de landbouwers, veevoederproducenten en de kunstmeststoffensector werd afgesproken dat de sector met een milieubeleids-overeenkomst zelfregulerend de milieunormen zou realiseren. De spreker geeft de voorkeur aan een goed onderhandelde en sluitende MBO boven een nieuw mestactieplan dat voortdurend bijgestuurd moet worden onder druk van lobbywerk en tijdsgebonden elementen.

Antwoord van de minister

De minister stelt dat het nieuwe MAP, zoals het regeerakkoord stelt, in de richting zal gaan van vereenvoudiging en transparantie en gebaseerd zal zijn op de milieudoelstellingen zoals Europees bepaald. De minister beseft dat dit een zwaar en moeilijk dossier is. Het zal aangepakt worden volgens het eerder meegedeelde tijdschema.

Replieken van de leden

De heer Frans Wymeersch meent uit de algemene tussenkomsten van de heren Martens en Bex (zie II.2.1.) te hebben begrepen dat ze het initiatief van de Vlaamse Regering voor het opstellen van een nieuw MAP in vraag stellen. De heer Wymeersch wijst erop dat een dergelijk initiatief in de regeringsverklaring vervat zit.

De minister stelt dat de realisatie van een nieuw MAP een complex en moeilijk dossier is, maar

dat hoeft het volgens de heer Wymeersch helemaal niet te zijn. Veel hangt af van hoe mest wordt beschouwd. Voor Vlaams Belang is mest niet perse milieuvervuilend, het is een grondstof. Indien er overschotten zijn, moet daarvoor een adequate oplossing worden gevonden, zoals dat ook elders in het milieubeleid gebeurt. Als de Vlaamse Regering niet tot een snelle en adequate oplossing komt voor een degelijk, transparant en werkbaar MAP dat de landbouwers bestaans- en rechtszekerheid biedt, moet de minister niet aarzelen om het dossier aan het parlement door te geven. De heer Wymeersch is er zeker van dat de commissie leefmilieu en het parlement tot een eenvoudig, doorzichtig en werkbaar MAP kunnen komen, dat goed is voor het milieu en de landbouw. Het lid roept de leden van CD&V en VLD op om hun schroom terzake overboord te gooien. Er moet worden vermeden dat het nieuwe MAP even onwerkbaar en ondoorzichtig is als alle vorige. De mens moet voor Vlaams Belang niet ten dienste staan van economie en leefmilieu, maar omgekeerd.

Mevrouw *Tinne Rombouts* is ervan overtuigd dat de meerderheid een nieuw en werkbaar MAP zal kunnen uitwerken, ook al zijn er moeilijkheden te overwinnen.

In de beleidsnota staat dat de opbrengst van de mestheffingen kunnen worden aangewend om stimulerende maatregelen te nemen in de sector. Mevrouw Rombouts merkt op dat de Mestbank nu al een dergelijke opdracht heeft. Het Mestdecreet bepaalt dat een van de opdrachten van de Mestbank is te participeren aan en initiatieven te nemen tot de uitbouw en de exploitatie van centrale mestverwerkingseenheden. Op het terrein is dit niet onmiddellijk te merken. Wat verstaat de minister onder stimulerende maatregelen en waarvoor is het geld in het verleden dan gebruikt?

Mevrouw Rombouts wil ook het probleem van het loosbaar effluent van mestverwerkingsinstallaties snel op de agenda krijgen. Op het einde van de vorige regeerperiode heeft de toenmalige commissie Leefmilieu al opgemerkt dat er daaromtrent problemen waren. Uit hoorzittingen bleek dat de mestverwerking de lage CZV-lozingsnorm van 125 milligram per liter, opgenomen in Vlarem II, niet op een economisch verantwoorde manier kan halen. Anderzijds is ook gebleken dat deze CZV-waarde geen grote milieuproblemen veroorzaakt. De CZV-waarde in het effluent van de mestverwer-

kingsinstallaties ontstaat immers door een refractaire component die niet biologisch afbreekbaar is. Een CZV-norm van 1.000 mg/l is realistischer. In april 2004 heeft het Vlaams Parlement unaniem, op Groen! na, een resolutie goedgekeurd om de Vlaamse Regering ertoe aan te zetten de sectorale lozingsvoorwaarden op te trekken (*Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2242/1-4*). Mevrouw Rombouts wil weten of aan deze resolutie gevolg wordt gegeven.

De heer *Karlos Callens* meent dat de heer Wymeersch de indruk wil wekken dat de commissieleden van de meerderheidspartijen niet in staat zijn een goed mestactieplan uit te werken. Het lid zou er de voorkeur aan geven dat de heer Wymeersch niet alleen kritiek geeft, maar dat hij ook met een eigen voorstel komt voor een nieuw MAP. Het moet dan wel gaan om een eenvoudig MAP, dat rechtszekerheid garandeert en dat niet alleen goed is voor het milieu en voor het water, maar ook voor de landbouwers en voor de Mestbank.

De heer *Frans Wymeersch* repliceert dat hij alleen een oproep heeft willen lanceren om werk te maken van een dergelijk MAP. Hij heeft daarbij ook enkele pijnpunten aangewezen binnen de meerderheid, waarvan hij alleen vreest dat ze geen vereenvoudigd MAP durft opstellen. Vlaams Belang neemt echter de uitdaging aan en belooft na het paasreces van 2005 een stramien voor te leggen voor een werkbaar, doorzichtig en eenvoudig MAP, dat goed is voor alle actoren. Het verheugt het lid dat een meerderheidspartij wil debatteren over een werkstuk van Vlaams Belang.

De heer *Bart Martens* benadrukt dat hij niet pleit tegen een herziening van het mestdecreet. Het lid wil enkel waarschuwen voor een voortdurend sleutelen aan de mestverwerkingsplicht. Indien er inzake de verwerkingsplicht geen rechtszekerheid is, zullen de investeringen in deze sector immers uitblijven. De heer Martens wil graag constructief meehelpen bij het uitwerken van een meer transparant en doeltreffend mestdecreet. Het nieuwe mestbeleid moet niet enkel transparant en doeltreffend zijn maar ook leiden tot het halen van de Europese milieudoelstellingen. De Europese Commissie maakte in het verleden duidelijk dat het Vlaamse mestbeleid niet voldoet.

De heer *Patrick Lachaert*, voorzitter, verwijst naar een recente gedachtewisseling over het voortgangsgang-

rapport 2004 van de Mestbank en stelt dat de pijnpunten intussen gekend zijn. Er werd gekozen voor een driesporenbeleid maar het oordeelkundig gebruik van meststoffen in de landbouw heeft weinig resultaten opgeleverd en de mestverwerking is ook onvoldoende. Alleen het gebruik van fosforarme voeders, de zogenaamde aanpak aan de bron, is succesvol geweest. Een andere mogelijke oplossing is minder dieren houden, maar dat is volgens het lid geen goede oplossing. De commissie zal daarover nog kunnen debatteren tijdens de volgende maanden.

De *minister* laat aan het verslag nog een antwoord toevoegen op de vraag van mevrouw Rombouts naar stimulerende maatregelen. Stimulerende maatregelen zijn onder andere ondersteuning van onderzoek naar mestverwerking. Ook investeringssteun voor mestverwerkingsinstallaties kan eventueel bestudeerd worden. Daarbij moet uiteraard wel rekening worden gehouden met de Europese regelgeving.

II.2.5. Geluidsbeleid

Uit een MIRA-rapport blijkt volgens de heer *Rudi Daems* dat geluid na fijn stof de tweede oorzaak is van heel wat gezondheidsproblemen. Over geluidshinder beperkt de minister zich tot een verwijzing naar de EU-richtlijn omgevingslawaaai, een meetprogramma en de opmaak van actieplannen. Is het niet gepast dat de minister zijn visie kenbaar maakt over de opmaak van geluidsnormen voor vliegtuiglawaaai, zeker nu de knoop over DHL is doorgehakt?

Over geur- en lichthinder vindt de heer *Daems* niets terug in de beleidsnota. In Vlaanderen is op educatieve basis samen met de gemeenten één stiltegebied afgebakend. Een tweede afbakening was in voorbereiding. Gaat de minister dit beleid – belangrijk voor de sensibilisatie – voortzetten?

De *minister* antwoordt dat hij einde 2004 een nieuwe milieuvergunning voor de luchthaven van Zaventem heeft afgeleverd. Die heeft geen aanleiding gegeven tot massaal protest. In de vergunning is opgelegd dat een studie wordt uitgevoerd om na te gaan hoe het geluidsniveau afkomstig van de luchthaven in de toekomst kan worden vermindert. Deze studie is conform de Europese richtlijn 2002/30/EG en op basis van de resultaten ervan

zal worden nagegaan of er bijkomende voorwaarden worden opgelegd. Intussen heeft de minister ook een milieuvergunning voor de luchthaven van Deurne afgeleverd.

De minister wijst erop dat de omzetting van de Europese richtlijn inzake omgevingslawaaai eigenlijk reeds tijdens de vorige regeerperiode had moeten gebeuren. De minister zal de nodige inspanningen doen om de implementatie te realiseren.

In overleg met de sectie geluid van Aminal wordt momenteel bekeken hoe provincies en gemeenten betrokken kunnen worden bij de afbakening van stiltegebieden. Het is voor de minister duidelijk dat ook hiervoor een voldoende draagvlak moet bestaan.

II.2.6. Natuur- en bosbeleid

II.2.6.1. Natuur- en bosgebieden

Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Rudi Daems* stelt dat in de beleidsnota gelukkig naar het Pact van Vilvoorde wordt verwezen. Tegen 2010 moet Vlaanderen de vergelijking met Europese topregio's inzake biodiversiteit kunnen doorstaan. Soms is de beleidsnota echter tegenstrijdig, of minstens zeer vaag. Op één punt is de minister zeer duidelijk: hij gelooft niet in het aankoopbeleid, en wil de budgetten drastisch terugschroeven. Het lid hoopt dat de minister beseft dat ook middelen nodig zijn voor de aankoop van te bebossen terreinen of om eigenaars te vergoeden voor het onderhoud van hun terrein.

De minister wil via publiek-private samenwerking eigenaars stimuleren om hun terreinen duurzaam te beheren en toegankelijk te maken, onder meer via het instrument van de bosgroepen, en dat is volgens de heer *Daems* een goede keuze. De minister wil ook meer werk maken van het beheer en de inrichting van natuurgebieden. Ook dat is een goede zaak, maar het staat volgens het lid in schril contrast met de forse besparingen op het budget voor inrichting van natuur- en bosgebieden.

De heer *Daems* vindt de beleidsnota verder op verschillende punten onduidelijk. Zo zullen bijvoorbeeld de regionale landschappen worden bijgesteld, maar de vraag is in welke zin. Hebben deze landschappen de laatste jaren niet een evolutie

doorgemaakt van louter natuurbeheer naar landschapszorg, plattelandsontwikkeling en recreatie? Welke bijstelling is er dan nog nodig?

Het lid is verder van mening dat de minister zichzelf tegen spreekt op het punt van het aankoopbeleid. Waar het gaat over de Vlaamse Rand, komt er een actieplan om grote hoeveelheden groene percelen te verwerven. Het gaat in de Vlaamse rand rond Brussel echter vaak om renbanen, parken en kasteelparken en dus erg dure gronden. Het lid heeft uiteraard geen bezwaar tegen een aankoopbeleid in de Rand, maar gezien de krappe budgetten is ook dit een spijtige verschuiving.

De minister wenst verder een objectieve evaluatie van de bos- en natuurinstrumenten en wil de wetgeving inzake bos en natuur wijzigen. Bedoelt de minister een wijziging van het bos- en natuurdecreet? De minister moet begrijpen dat dit de zenuwachtigheid over zijn beleid zal doen toenemen. De heer Daems gaat wel akkoord dat de vaak energieverlindende concurrentie tussen bos en natuur moet worden afgebouwd. Een concreet voorbeeld daarvan zijn de boscompensaties bij heideherstel. Er moet echter worden opgelet dat deze ingrepen niet leiden tot minder bos en natuur.

De heer Daems wil tot slot de minister op een aantal punten kleur doen bekennen. Onderschrijft de minister de plandoelstellingen van het milieubeleidsplan inzake natuur en bos, bijvoorbeeld om het jaarlijks aankoopritme van 3.000 hectare na te streven? Wil de minister samen met de minister van Ruimtelijke Ordening werk maken van de gelijktijdige afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN) en de landbouwstructuur, zoals bepaald in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV)? Aan welke timing is de afbakening gebonden? Wat is er volgens de minister fout aan het natuur- en bosdecreet en op welke punten wenst de minister het dan concreet te wijzigen? Zal in de komende jaren werk worden gemaakt van het tekort aan bos- en natuurwachters?

Het Natura 2000-netwerk is volgens de heer Daems volledig afwezig in de beleidsnota. Nochtans was het een van de redenen voor de aanpassing van het natuurdecreet in 2002. Het realiseren van een dergelijk natuurnetwerk is essentieel voor een duurzame biodiversiteit. Als Vlaanderen als schakel wegvalt, dan heeft dat gevolgen voor het netwerk in heel Europa. Zo wordt het natuurgebied

De Blankaert volgens het lid op dit moment niet op gunstige wijze in stand gehouden. Er werd met landbouwers en andere betrokkenen een raamkoord gesloten over natuurinrichtingsprojecten, maar nu wordt beweerd dat dit project mogelijk niet doorgaat.

De heer Daems stelt tot slot vast dat groen in de stad en stadsbossen geen apart aandachtspunt vormen in de beleidsnota. Nochtans heeft de minister al meer dan eens in de commissie laten verstaan dat hij dat belangrijk vindt. Het lid zou het logisch hebben gevonden dat er melding van wordt gemaakt en dat bepaalde kwantitatieve doelstellingen met betrekking tot stadsbossen worden vooropgesteld.

De heer *Erik Matthijs* beoordeelt het bosbeleid van de minister positief. Zeventig procent van het bos is immers in privé-handen. Het vorige beleid liet het geld stromen naar de 30 procent die in handen zijn van de administratie Bos en Groen en van de milieu- en natuurverenigingen. Het lid is tevreden dat de 70 procent privé-eigenaars nu ook, samen met de anderen, betrokken worden. Er is nu eindelijk ook aandacht voor die kleinere bouseigenaars: ambtenaren van Bos en Groen kunnen binnenkort worden ingezet bij het beheer van privé-bossen. Omgekeerd kunnen private bosbeheerploegen in Vlaamse overheidsbossen helpen bij het beheer. De eerste bosgroepen ontstonden in 1994. Met de toezegging van minister Peeters dat ook de bossen van het Vlaamse Gewest kunnen toetreden tot de erkende bosgroepen wordt een vernieuwd participatief bosbeleid mogelijk.

Mevrouw *Stern Demeulenaere* laat opmerken dat inzake het natuur- en bosbeleid het regeerakkoord duidelijk de realisatie van 38.000 hectare natuurgebied en 10.000 hectare bosgebied extra beoogt. Het lid vraagt hoe de Vlaamse Regering deze doelstellingen zal realiseren. Uit de begroting blijkt immers dat de minister duidelijk van plan is de nadruk te leggen op beheer in plaats van aankoop. Kan de minister daar meer uitleg over geven?

De heer *Bart Martens* vindt de thematische doelstellingen vaak onvoldoende concreet, maar inzake het natuurbeleid trekt de minister wel al een duidelijke lijn. De minister verschuift de middelen voor aankoop naar die voor het beheer van natuur- en bosgebieden. Hij wil eigenaars, exploitanten en gebruikers van de natuur responsabiliseren. Met dat laatste en met het concept van de bosgroepen heeft de sp.a geen probleem. De fractie heeft wel

vragen bij het beknibbelen op de middelen voor de aankoop: zullen die middelen nog toereikend zijn om aan de vooropgestelde 38.000 en 10.000 hectare te geraken? Het lid zal de beschikbaarheid van middelen in volgende begrotingsrondes verder opvolgen en desnoods pleiten voor een inhaaloperatie.

Er is niets mis met het responsabiliseren van eigenaars, maar de heer Martens heeft de indruk dat de minister meer een beroep doet op eigenaars en gebruikers dan op de natuurorganisaties. De inzet van de honderden vrijwilligers voor het beheer van natuurgebieden wordt in de beleidsnota nagenoeg nergens gehonoreerd. Dat is jammer: het is veel goedkoper om een natuurgebied door actieve en zeer geëngageerde vrijwilligers te laten beheren dan door ambtenaren van de Vlaamse administratie.

De heer Martens leest weinig of niets over de instandhoudingsdoelstellingen en de natuurrichtplannen die Vlaanderen voor zijn verschillende speciale beschermingszones moet uitwerken. Er is terzake nochtans een inhaalbeweging nodig: het uitblijven ervan leidt tot rechtsonzekerheid bijvoorbeeld in het havenbeleid en bij de ontwikkeling van het Schelde-estuarium.

Antwoord van de minister

De *minister* antwoordt eerst op de vraag over de regionale landschappen. Deze hebben de laatste jaren inderdaad een belangrijke evolutie doorgemaakt inzake landschapszorg, plattelandontwikkeling en recreatie. De basisregelgeving van de regionale landschappen is echter niet aangepast aan deze nieuwe situatie. Daarom verkeren de beleidsuitvoerders en de regionale landschappen momenteel in grote onzekerheid zover de basisidentiteit die zij zich in praktijk moeten aanmeten. Daarom wil de minister in overleg met de betrokkenen een efficiënte en doelgerichte regeling uitwerken, die aansluit bij de nieuwe ontwikkelingen inzake plattelandsbeleid.

In de beleidsnota staat dat de in het decreet natuurbehoud vooropgestelde natuurrichtplannen zullen worden uitgewerkt in overleg met de betrokkenen, met aandacht voor samenwerking en maatwerk. De prioriteit zal liggen bij de Europese beschermingszones, precies om aan de Europese instandhoudingsdoelstellingen te kunnen voldoen.

De minister wijst op de commotie van de voorbije maanden over het aankoopbeleid van natuurgebieden en bossen. Sommige vragen bouwen daar duidelijk op voort. In de beleidsnota staat echter nergens dat het aankoopbeleid principieel wordt teruggeschroefd. In de recent besproken aanpassing van de begroting 2004 en de begroting 2005 moest weliswaar worden bespaard. Maar de vraag die zich stelt is op welke andere posten de regering dan had moeten besparen: sociale maatregelen of de kredieten voor onderwijs? De regering heeft na grondig beraad een weloverwogen keuze gemaakt.

De begroting mag volgens de minister echter niet worden verward met de beleidsnota. De recente aankoop van 45 hectare duingebied kan illustreren dat de minister niet gekant is tegen de aankoop van natuur- en bosgebieden. De minister is echter wel tegen een blindelings aankoopbeleid, dat naar zijn mening meer tegenstand verwekt dan dat het garanties biedt voor de natuur. De minister benadrukt dat men naast de principes ook aandacht moet hebben voor randvoorwaarden en trends en geeft enkele elementen ter overweging.

Over het algemeen zijn de bestaande bossen voldoende beschermd door het Bosdecreet. Daarom is het volgens de minister slechts lonend om bossen te kopen als ze feitelijk bedreigd zijn, als er hoge biodiversiteitswaarden op het spel staan die een specifiek beheer vereisen, of als het beheer van de domeinbossen hierdoor efficiënter wordt.

Een volgende trend betreft de toegankelijkheid. Er blijft een tekort aan voldoende robuuste en toegankelijke natuurterreinen en bossen, zoals blijkt uit de vragen van onder meer jeugdverenigingen. Daarom wil de minister het accent nog meer dan voorheen leggen op bosuitbreiding.

En derde punt zijn de middelen. Vermits de middelen per definitie altijd schaars zijn, moet verwerving nog meer dan voorheen gebeuren in functie van prioriteiten. De prioriteitenkaarten voor verwerving van bos en natuur zullen op punt worden gesteld en uitgevoerd. De minister wil creatieve oplossingen uitwerken.

Een vierde gegeven is de evolutie van de grondprijzenmarkt. Onder invloed van het verwervingsbeleid is de grondprijzenmarkt op het platteland geëvolueerd. De doelstelling om 3.000 hectare

per jaar te verwerven werd de voorbije jaren niet gehaald, ondanks de inbreng van extra middelen. Het Milieubeleidsplan heeft deze doelstelling weliswaar bepaald, maar er werden destijds geen budgettaire conclusies uit getrokken. Het plan wijst trouwens zelf op een aantal procedurele en andere moeilijkheden die een efficiënt aankoopbeleid in de weg staan. Daarom wil de minister de aankoopprocedures kritisch bekijken en een betere afstemming realiseren tussen de verschillende terreinbeherende instanties om goedkoper te kunnen aankopen.

Een laatste element ter overweging betreft de planologische randvoorwaarden. Die zijn niet echt gunstig omdat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen nog niet is uitgevoerd, wat in de landelijke ruimte aanleiding geeft tot grote onzekerheid. Daarom worden bosuitbreiding of natuurbehoud niet altijd geaccepteerd in bestemmingen die daartoe niet geëigend zijn. Samen met de minister van Ruimtelijke Ordening en met de minister-president wil de minister daarom werk maken van de afbakening van de aan het buitengebied verbonden bestemmingen.

De aankopen in de Vlaamse Rand zijn het gevolg van een engagement in het regeerakkoord. Natuurbeschermingsdoelstellingen en culturele doelstellingen worden hier in een beleidslijn samengebracht. Ook hier wil de minister zorgzaam omspringen met de middelen. Geld voor biodiversiteit wordt ook in de Vlaamse Rand ingezet voor ecologisch waardevolle gebieden. Parken zullen worden aangekocht op het budget voor groenbeheer; voor cultureel erfgoed zal samenwerking worden gezocht met het desbetreffende beleidsdomein.

Inzake de samenhang tussen natuur en bos en de wettelijke verankering daarvan, herinnert de minister aan de operatie Beter Bestuurlijk Beleid, die een fusie van beide beleidsvelden in één agentenschap Bos en Natuur heeft vooropgesteld. Deze operatie is echter niet afgewerkt. Tijdens de vorige regeerperiode hebben academici, in opdracht van de regering, ook een geünificeerd decreet ontworpen waarbij beide sectordecreten zouden worden versmolten, maar ook dit werd niet afgewerkt. Ten slotte zijn er nog conceptuele twistpunten met gevolgen voor het terrein, bijvoorbeeld de verhouding tussen bos en hei. Deze discussie werd aangevat tijdens de vorige regeerperiode, maar niet afgerond. Tijdens deze regeerperiode wil de minister

deze dossiers afwerken, weliswaar na een grondige afweging van de tussentijdse resultaten.

De hoofdboodschap van de beleidsnota inzake natuur en bos is volgens de minister dat het accent zal worden verlegd van een offensief en demonstratief overheidsoptreden, dat nuttig maar soms contraproductief is, naar partnerschappen met de betrokkenen op het platteland: landbouwers, jagers, vissers, recreanten, en, laatst maar niet in het minst, de verenigingen voor natuurbescherming. Daarbij wil de minister zich voor een belangrijk deel baseren op de in het regeerakkoord vermelde objectieve evaluatie.

De minister benadrukt dat hij de rol van vrijwilligers en verenigingen wel degelijk naar waarde schat. Hij verwijst daarbij naar de geplande accentverschuiving van demonstratief naar dialoogerend overheidsingrijpen. De minister vermeldt als voorbeeld de vrijwilligers bij het wetenschappelijk onderzoek, zoals de vele amateur-veldbiologen. Het natuur- en bosbeleid, evenals het park- en groenbeheer, wil de minister aanpakken in samenwerking met de terreinbeherende verenigingen. De werking van de verschillende terreinbeherende instanties moet op elkaar worden afgestemd in functie van de doelstellingen. Het is de verdienste van de vrijwilligers in de milieu- en natuurbeweging dat ze bijdragen tot de bewustwording van het brede publiek, van de middenveldorganisaties en van de politieke besluitvormers. Ze steken bij concrete acties ook de handen uit de mouwen. De steun voor de werking van de milieuverenigingen is structureel verankerd in een subsidieregeling. Ook andere middenveldorganisaties kunnen een belangrijke katalyserende rol vervullen door het draagvlak bij hun achterban te vergroten.

De stadsbossen vormen volgens de minister een belangrijk onderdeel van de beleidsnota. Er zijn voldoende robuuste bossen nodig om aan de recreatievraag te voldoen. Deze vraag rijst uiteraard vooral in de steden. Bij de lokale overheden zal een harmonisch groenbeheer van de parken worden gepromoot.

In de beleidsnota staat dat Vlaanderen op het vlak van biodiversiteit mee wil kunnen draaien met de Europese top, althans voor vergelijkbare regio's in Europa. Maar biodiversiteit is een begrip dat niet alleen op de aanwezigheid van vele soorten slaat, maar dat ook betrekking heeft op een veelheid van

biotopen en ecosystemen. In die zin is het duidelijk dat de Vlaamse overheid een natuurnetwerk zal moeten realiseren. Het VEN is nu aangeduid, en voor het overige wil de minister zich bij de realisatie van het natuurnetwerk inschrijven in de planologische inspanningen in dat verband.

Wat het natuurgebied De Blankaert betreft, wil minister Peeters alleszins de Europese instandhoudingdoelstellingen halen. Dat was net een van de elementen van het zogenaamde raamakkoord. In dat raamakkoord wordt evenwel geen gewag gemaakt van een natuurinrichtingsproject. De minister laat daarom op dit moment in het midden of dit via het voorgenomen natuurinrichtingsproject moet gebeuren en wil onderzoeken of er andere realisatiemogelijkheden zijn.

Replieken van de leden

De heer *Frans Wymeersch* stelt dat op het vlak van natuur-en bosbeleid Vlaams Belang zeer ver kan meegaan in de opties die de minister naar voren schuift. Het lid waardeert de politiek van realisme en drempelverlagende geleidelijkheid. De minister gaat rond de tafel zitten met de actoren, dat is nieuw of gebeurde in het verleden alleszins te weinig. De heer Wymeersch noemt als belangrijke actoren: de jagers, de wildbeheerverenigingen en de lokale natuurverenigingen. Die laatste hebben volgens het lid toch vaak een mening die enigszins afwijkt van de grote overkoepelende natuurverenigingen. Een dergelijke politiek van overleg valt te verkiezen boven een beleid dat gebaseerd is op grote wetenschappelijke studies, hoe belangrijk die ook mogen zijn. Vlaams Belang meent in minister Peeters een partner te hebben gevonden om politieke visies telkens aan de realiteit te toetsen. Het lid dringt er in dit verband op aan om sommige decretale bepalingen, zoals bijvoorbeeld het jachtdecreet en de bepalingen over de bescherming van soorten, te toetsen aan de realiteit op het terrein en indien nodig aan te passen. Indien dit niet gebeurt, zal de fractie van het lid hiertoe de nodige initiatieven nemen.

Volgens de heer Wymeersch kan het beleid de natuur niet forceren, zoals in het verleden wel eens werd gedacht. Men heeft op een onnatuurlijke manier de natuur proberen te herstellen, vaak met het omgekeerde gevolg. Het lid hoort graag pleiten voor aandacht voor biodiversiteit, maar wijst erop dat de biotoop van de mens in het hele debat wel

eens vergeten wordt. Dat op de Linkerscheldeover nu oerrunderen en Przewalskipaarden grazen, noemt het lid een voorbeeld van een ridicuul compensatiebeleid. Dit heeft volgens het lid niets met herstel- en compensatiemaatregelen te maken.

Het antwoord van de minister over het aankoopbeleid inzake natuur en bos stemt de heer *Rudi Daems* hoopvol. Dit zal verder worden opgevolgd bij de begrotingscontrole. Het lid wijst er wel op dat momenteel onvoldoende kredieten beschikbaar zijn om de optie van de minister om prioriteit te geven aan de aankoop van te bebossen terreinen waar te maken. De doelstelling om 3.000 hectare te halen, is inderdaad in de vorige beleidsperiode niet bereikt, maar het ging de laatste jaren wel om meer dan 2.000 hectare. De grafiek is volgens het lid pijlsnel de hoogte ingegaan.

Op welke manier wil de minister samen met zijn collega van Ruimtelijke Ordening werk maken van de afbakening van de tweede fase van het VEN? Naast de stadbossen verdient ook het beleid inzake groenvoorzieningen in de stad aanmoediging. Kiest de minister daarvoor?

Het lid laat verder opmerken dat het ene regionale landschap het andere niet is. De positieve dynamiek in bepaalde regio's kan de werking elders bijsturen. De regionale landschappen zijn in elk geval bevorderlijk voor het draagvlak.

De *minister* laat het volgende antwoord aan het verslag toevoegen. Wat de tweede fase van het VEN betreft: dit gebeurt nu integraal in het kader van ruimtelijke afbakeningsprocessen – de verschillende RUP's voor het buitengebied. Het is daarbij de uitdaging om enerzijds snel zekerheid te bieden aan de landbouw, zodat het vertrouwen hersteld wordt, en anderzijds tegelijk ook de punten van discussie met natuur en bos aan te pakken. Basis is de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Vanuit het domein Leefmilieu wordt alleszins een ernstige inspanning geleverd om deze processen tot een goed einde te brengen. Het is de bedoeling om bij de VLM een aantal personeelsleden vrij te stellen om mee te werken aan de opmaak van de zogenaamde 'buitengebied-RUP's', naast de inspanningen die afdeling Natuur en het Instituut voor Natuurbehoud al leveren inzake de inhoudelijke input met het oog op de afbakening van een Vlaams Ecologisch Netwerk.

II.2.6.2. Duingebieden en kustzone

Het feit dat de budgetten voor de aankoop van duinen sterk dalen, betekent volgens de heer *Rudi Daems* dat eigenlijk wordt afgestapt van de aanpak van een geïntegreerd kustzonebeleid. Er is volgens het lid nochtans nog veel werk: er is een afstemming met de federale bevoegdheden nodig; er is een natuurontwikkelingsplan nodig; de kustreservaten moeten worden afgebakend; en er is behoefte aan een samenwerking met Frankrijk en Nederland omtrent grensoverschrijdende natuurprojecten.

De *minister* antwoordt dat er geen noodzakelijk verband is tussen het aankoopbeleid inzake duinen en het geïntegreerd kustzonebeheer. De vele elementen die door de heer *Daems* opgesomd worden – de afstemming met het federale niveau, het natuurontwikkelingsplan, de afbakening van kustreservaten en de grensoverschrijdende samenwerking – hangen niet per definitie samen met verwerving van duinen. De recente aankoop van 45 hectare duingebied illustreert dat de minister niet gekant is tegen de aankoop van duinen.

De heer *Andre Van Nieuwkerke* mist twee punten in de beleidsnota die belangrijk zijn voor een strategische beleidsvisie. De grote Vlaamse havens hebben strategische plannen opgesteld. Op het eerste gezicht is er een conflict tussen de havenbelangen en natuurbelangen. Nochtans hebben de havenbesturen volgens het lid de voorbije jaren goed samengewerkt met natuurverenigingen waardoor de kloof minder groot is dan ze lijkt. Ook de EU-richtlijnen zijn terzake niet onbelangrijk. Vanuit strategisch oogpunt moet aan dit alles de nodige aandacht worden besteed.

Voor de kust is een duurzaam milieubeheer nodig, niet enkel wat de duinen betreft maar ook voor het strand. De provincie buigt zich nu, in het kader van het provinciaal ruimtelijk structuurplan, over de ruimtelijke ordening op de stranden. Een handicap is wel dat het gewest nog geen uitvoeringsplannen heeft voor de VEN-gebieden in de kuststrook. Er is volgens het lid een strategische planning inzake de kust nodig. De heer *Van Nieuwkerke* is tevreden dat de minister erkent dat de aankoop van duinen een belangrijk punt is. De aankoop van duingebieden heeft volgens het lid echter wel te maken met duurzaam beheer aangezien blijkt dat de duinen die in particuliere handen zijn, worden verwaarloosd. Het lid zal erop aandringen dat er

een duidelijk beeld komt van de middelen die deze legislatuur aan de aankoop van duinen zullen worden besteed.

II.2.7. Milieu en gezondheid

De heer *Rudi Daems* vindt het Vlaams beleid inzake milieugevaarlijke stoffen niet uitgebreid terug in de beleidsnota. Uiteraard heeft dat beleid ook een belangrijke federale component. Er worden in de beleidsnota prioriteiten voor onderzoek aangekondigd, bijvoorbeeld naar de band tussen milieufactoren en astma en allergie, kanker en hormoonverstoring. Maar op bepaalde domeinen moet volgens het lid eigenlijk niet meer gestudeerd worden, want de gegevens zijn beschikbaar. Zeker met het aankomende Europese Reach-programma over milieugevaarlijke stoffen zal dit beleid de komende jaren heel actueel worden. In de vorige legislatuur is gefocust op de bestrijding van een aantal vervuilingparameters, zoals pesticiden, PCB's, tributyltin, dioxines, enzovoort. Welke klemtonen zal de minister leggen bij de aanpak van milieugevaarlijke stoffen?

Volgens mevrouw *Marleen Van den Eynde* is het hoofdstuk over de relatie tussen milieu en gezondheid eigenlijk een gevolg van de dioxineproblemen die destijds zijn vastgesteld in de Neerlandwijk in de buurt van de Isvag-verbrandingsinstallatie (zie II.2.2.1. Afvalstoffen). De zoektocht naar de precieze relatie tussen milieu en gezondheid is niet zo eenvoudig. Tot op heden zijn wetenschappers er slechts in een beperkt aantal gevallen in geslaagd een oorzakelijk verband tussen het milieu en ziektes aan te tonen. Indien die relatie kan worden aangetoond, moeten hier uiteraard de nodige beleidsmatige initiatieven uit voortvloeien. Ziektes zoals astma, allergieën en kanker, waarbij soms een oorzakelijk verband met het leefmilieu kan worden aangetoond, moeten verder worden onderzocht.

De *minister* kan bevestigen dat het niet eenvoudig is de aard en de omvang van de relatie – of de vele relaties – tussen milieu en gezondheid vast te stellen. De regering wil de wetenschappelijke inspanningen die tot dusverre gebeurd zijn verder aanzwengelen en zich daarbij inschrijven in de Europese onderzoeksactiviteiten inzake milieu en gezondheid. De minister meent dat Vlaanderen in verschillende opzichten een voortrekkersrol kan spelen, onder meer inzake biomonitoring. Maar

eenmaal oorzakelijke verbanden duidelijk worden, is de vraag wat daarmee wordt gedaan. De minister wil komen tot een betere samenwerking tussen het milieubeleid en het beleid inzake preventieve gezondheidszorg. Binnen het milieubeleid dient te worden nagegaan of en hoe de milieukwaliteitsnormen moeten worden aangepast op basis van de wetenschappelijke bevindingen. Het is duidelijk dat er naast de vaststellingen ook een maatschappelijke afweging noodzakelijk is, teneinde tot billijke oplossingen te komen.

Voor de aanpak van milieugevaarlijke stoffen zal volgens de minister enerzijds de strenge Europese regelgeving nageleefd worden en zal verdere normering in de toekomst gebaseerd worden op wetenschappelijk onderzoek.

De verslaggever,

André
VAN NIEUWERKE

De voorzitter,

Patrick
LACHAERT
